

**Dřevěný kostel
svatého Michaela archanděla
v Řepištích**

**Dřevěný kostel
svatého Michaela archanděla
v Řepištích**

David Pindur

Řepiště 2013

Recenzent: Mgr. Jiří Brňovják, Ph.D.

Vydala Obec Řepiště ve spolupráci
s Regionem Slezská brána
za finanční podpory Moravskoslezského kraje.

© PhDr. David Pindur, Ph.D.

© Obec Řepiště a Region Slezská brána

ISBN 978-80-260-5170-1

Obsah

7	Úvodní slovo
8	Obec Řepiště v proměnách staletí
18	Nejstarší písemné zprávy o kostele
20	V celém knížectví chudobnějšího kostela nad ten se nenachází... Řepišťský kostel sv. Mikuláše v barokních světlech a stínech
30	Řepišťský kostel sv. Michaela archanděla součástí nově zřízené farnosti Vratimov
40	Do kostela se půjde... Spor mezi katolíky a věřícími československé církve
48	Dobovým vkusem zneuznávaná památka či Prvořadý význam pro obraz kraje?
71	Současný kostel a jeho památky
90	Protektorátní pokus o založení farnosti Řepiště
94	Řepišťské „Číslo poslední“ Z dějin hřbitova
104	K větší cti a slávě Boží Drobné sakrální objekty v Řepištích
118	Řepišťští rodáci na vinici Páně
126	Dřevěné kostely v okolí Řepiště
131	Poděkování autora
132	Příloha Přehled duchovních správců řepišťského kostela
133	Použité prameny a literatura
138	Zdroje vyobrazení
139	The Wooden Church of St Archangel Michael in Řepiště

Úvodní slovo

Vážení Řepišťané, vážení čtenáři,

slezská obec Řepiště má dlouhou a bohatou historii. A v každé době byl s životy zdejších lidí neodlučně spjat místní dřevěný kostel. Nelze tedy poznat historii naší obce a jejich obyvatel bez znalosti vývoje této stavby. Z historických údajů, fotografií i příběhů zjišťujeme, že kostel hrál důležitou úlohu v rámci celospolečenských událostí obce a zdejšího regionu. Doprovázel však i soukromé životy každého občana, každé místní rodiny, a to doslova od kolébky až po hrob. Nebyl jen duchovním a společenským centrem obce. Byl i místem mnoha zajímavých osobních příběhů prostých lidí, byl místem střetávání se názorů a místem usmíření. Byl místem, kde rodiče křtili své děti, místem, kde tyto děti šly k prvnímu svatému přijímání, a tím se staly odpovědnými a plnohodnotnými členy místní komunity. V kostele probíhaly svatby, počátek vzniku nových rodin. V průběhu roku zde lidé slavili všechny důležité svátky: Vánoce, Velikonoce, Dušičky, krmáš. V kostele probíhalo i poslední rozloučení se zesnulými. Právě sem lidé přicházeli se svými radostmi a starostmi, hříchy i prosbami. Zde se modlili za zdraví své a svých blízkých, učili se prosit, děkovat a být pokornými. Na historii našeho kostela a osudech lidí s ním spjatých je patrné, že křesťanství vždy provázelo naši společnost a ovlivňovalo její vývoj, hodnoty a životní názory. Myslím si, že to jsou dobré základy, na nichž se dá stavět, že v lidech zůstává to dobré, i když nám to někdy v dnešní době nepřipadá.

Chtěl bych tímto upřímně poděkovat PhDr. Davidovi Pindurovi, Ph.D., autoru knihy a dále všem, kdo se na jejím vydání jakýmkoliv způsobem podíleli. Odvedli kus poctivé a záslužné práce. A vám, čtenářům, přeji mnoho krásných zážitků nad knihou. Pevně věřím, že vám přinese poznání i potěšení.

Rostislav Kožušník
starosta obce Řepiště, Vesnice Moravskoslezského kraje roku 2012

Obec Řepiště v proměnách staletí

Podle některých teorií jsou počátky sousedících slezských obcí Řepiště a Sedliště spjaty s příchodem kolonistů původem z Dolní Lužice do této části Těšínského knížectví na sklonku 13. století. Nejnovější poznatky se kloní k závěru, že obě vesnice vznikly pravděpodobně na půdě získané lužickým šlechtickým rodem Baruthů. Podle závěrů výzkumu historika Jaroslava Bakaly (1931–2008) je možno jako předchůdce Řepiště označit zaniklou ves Barutov (Barutswerde), jež figuruje v soupisu desátků vratislavského biskupství z počátku 14. století. Jisté je, že Řepiště ležely na hranici Těšínského knížectví s Moravou, kterou zde již od konce 13. století tvořila řeka Ostravice. V hraniční smlouvě mezi těšínským knížetem Měškem I. a olomouckým biskupem Dětrichem z roku 1297 se hovoří o *statcích Baruthových* na slezské straně naproti moravskému Paskovu a Hrabové, tedy o dnešních Řepištích a snad i Vratimově.

Název Řepiště je údajně odvozen od stejnojmenné, dnes již zaniklé lužicko-srbské vsi Reppist (lužicko-srbsky Rěpišćo) v Dolní Lužici. I když se pod tímto názvem (*Rzēpisczce*) ves poprvé objevuje teprve v listině těšínského knížete Boleslava II. z 27. září 1450, půdorysný charakter obce jako lesní lánové vsi svědčí o starším založení. Středověké osídlení katastru dokládají pozůstatky drobného středověkého opevnění v lokalitě Zapadlisko na poměrně úzké zalesněné terase pravého břehu Ostravice. V roce 1976 zde probíhal archeologický výzkum pod vedením Rostislava Janoška

z ostravského muzea, díky němuž byla získána keramická kolekce zařaditelná do druhé poloviny 13. a 14. století. Byly nalezeny rovněž různé typy hřebíků, zlomky podkov s ozuby, hroty s tulejkou, raménko ostruhy apod. Je jisté, že Řepiště byly přinejmenším ve 14. století alodním majetkem, dosavadní absence písemných pramenů zatím neumožňuje blíže poznat jejich nejstarší historii.

Řepiště (Rzēpisczsch) a okolní obce na mapě Těšínského království Johanna Wolfganga Wielanda z r. 1751 (vydání z r. 1813)

Dne 27. prosince 1496 prodal Václav Březek z Řepiště, *tejš vsi pán dědičný*, šlechtický statek v Řepištích s hospodářskými zvířaty (tři tažní koně, sedm kusů skotu, šest ovcí), čtyři rybníky a sádku za 70 zlatých jistému poddanému Palečkovi. Další zprávy o držitelích Řepiště přibývají až od poloviny 16. století. V 50. a 60. letech 16. století náležely Řepiště k majetku Zikmunda Rudzkého z Rudz. Zikmund Rudzký byl synem Erazima Rudzkého. Byl od roku 1560 ženatý s Anežkou Wytichovou z Naumburku. Držel část Smilovic a společně s bratrem Melicharem Řepiště. Dne 22. března 1560 obdržel od těšínského knížete Václava III. Adama právo k vaření piva a jeho prodeje v místní krčmě. Zikmund Rudzký se však dostal do vleklého sporu s poddanými, kteří odmítali plnit robotní povinnosti. V roce 1572 prodal Řepiště Václavu Kačerovskému z Raboně a natrvalo se usadil v Těšíně. V první polovině 80. let 16. století však statek držel Zikmund starší Sedlnický z Choltic. Jeho řepištěští poddaní vedli spory o katastry sousedních obcí Lískovec a Sedliště, které ležely na frýdecko-místeckém panství, jež v letech 1581–1584 náleželo olomouckému biskupovi Stanislavovi Pavlovskému z Pavlovic. Ačkoliv Pavlovský Sedlnického v roce 1582 několikrát nabádal ke smírnému řešení sporu, řepištěská vrchnost nebyla této myšlence zřejmě nakloněna a spor dozníval ještě v dalších letech. Mezi další držitele Řepiště patřili Jiří Moravický z Roudnice, Jakub Tluk z Tošanovic, Jakub, Jiří a Václav (synové Matěje Kuchaře z Frýdku) či Jan Němčický z Němčic. K nejvýznamnějším

držitelům Řepiště v 17. století patřili Skrbenští z Hříště. Statek získal roku 1610 Jan Skrbenský z Hříště (1585–1665) a o deset let později ho prodal švagrovi Janovi Bartoloměji Štablovskému z Kovalovic. V letech 1644–1651 byl držitelem statku Kryštof Bernard Skrbenský z Hříště (1615–1686), jehož paměti popisují rovněž švédský vpád do Řepiště a jeho škody v závěru třicetileté války. Roku 1679 získala Řepiště od bratru Zuzana Sidonie Vlková z Kvítkova, rozená Skrbenská z Hříště (1634–1713). Již od roku 1665 byla provdána za Jana Teodora Vlka z Kvítkova. Po smrti jejich bezdětného syna Volfa v roce 1723 připadly Řepiště

Erb Skrbenských z Hříště na náhrobku Karla Františka Skrbenského z Hříště (1684–1768) ve farním kostele Prozřetelnosti Boží v Senově

opět Skrbenským z Hříště, kteří je připojili k panství Kunčice. Osedlé obyvatelstvo v první třetině 18. století tvořilo šest sedláků a zahradníků, 24 chalupníků a dva komorníci. Celkem zde bylo chováno 150 ovcí, 55 krav a šest vepřů. V obci se nacházel panský dvůr s 36 kravami. Urbár obce Řepiště z roku 1780 evidoval šest sedláků, 21 zahradníků (z toho 13 malých) a sedm chalupníků (pět malých).

V roce 1787 zakoupil řepišťský statek hrabě Josef Mítrovský z Nemyše, držitel sousedního moravského panství Paskov. Na svazích nad řekou Ostravicí založil novou osadu s názvem Josephsburg, pro níž se však ujal název Vinohrad. V čele Vinohradu stál až do poloviny 19. století samostatný fojt a obec disponovala vlastním pečetií z roku 1803. Vinohrad čítal v roce 1806 celkem 23 čísel popisných.

Na počátku 19. století měly Řepiště 54 domů a 379 obyvatel. V roce 1809 zakoupil Řepiště od hraběte Antonína Fridricha Mitrovského z Nemyše držitel paskovského panství, baron Filip Ludvík Saint Genois d'Anneaucourt (1790–1857). Filip Ludvík zaštitil ze své pozice držitele patronátního práva generální rekonstrukci řepišťského kostela a stál u zrodu místní školy, jak o tom bude ještě pojednáno. Výnosné državy ve Slezsku, na Moravě i v Haliči umožňovaly tomuto šlechtici věnovat se mecenátu, charitativním záležitostem či podporovat rozvoj vzdělání (podporoval rozvoj školství v Rakouském Slezsku), stejně jako úspěšně podnikat (jen okrajově připomeňme, že v roce 1838 založil cukrovar v Paskově). V roce 1827

získal hraběcí titul. Po jeho smrti v Badenu u Vídně připadl statek synovi Mořici Janu Nepomukovi Saint Genois (1816–1886). Výnosy z držby řepišťského statku Filipu Ludvíkovi zvyšoval lihovar („palarňa“), situovaný na úbočí kopce nad řekou Ostravicí. V roce 1880 byl objekt někdejšího lihovaru proměněn na byty zaměstnanců řepišťského velkostatku a v roce 1923 část budovy zbourána. Zůstal jen dnešní objekt zvaný „gajdovaly“ čili lomcovaly a bylo nezbytné je přepřáhat. Lihovar (č. p. 2) patřil k nejstarším zděným stavbám v obci. Dokládá to i mapa stabilního katastru z roku 1836. Dodejme, že posledním šlechtickým držitelem řepišťského velkostatku byl Mořicův syn, hrabě Filip Ernest (Arnošt) Saint Genois, který zemřel v Bílsku 20. června 1916.

Řepišťská část Rakovec, která je poměrně vzdálena od centra obce, byla založena v roce 1596 v odlehle části vratimovského katastru Petrem mladším Sedlnickým z Choltic, držitelem Vratimova. Od počátku 17. století byl Rakovec v rukou Skrbenských z Hříště. Jednalo se o samostatnou vesnici, která sdílela své osudy s panstvím Vratimov a Kunčice. Na počátku 19. století žilo v Rakovci 182 obyvatel ve 25 domech. V polovině téhož století byla menší část Rakovce přičleněna k Vratimovu, větší k Řepištím.

Řepišťské děti původně navštěvovaly farní školu v Šenově a od konce 18. století ve Vratimově. Řepiště

Panský lihovar („Gajdula“) a dvůr v Řepištích v mapě povinného císařského otisku stabilního katastru, r. 1836

se pak vlastní oficiální školy dočkaly v roce 1836. Jednalo se o pobočku vratimovské školy, jednoduchou dřevěnou budovu s třídou a bytem pro učitele nedaleko kostela (na místě dnešní školy). Údajně zde však existovala starší neoficiální škola již od roku 1829 v dřevěné chalupě č. p. 23 zvané Obecnica,

zbourané v roce 1940. Důstojnější stánek vědění v podobě zděné školní budovy Řepiště získaly v letech 1874–1875 (stavebně rozšířena v roce 1926). Místní školu navštěvovalo ve školním roce 1875 celkem 145 ze 158 školou povinných dětí z Řepiště a Vinohradu. Řídícím a zároveň jediným zdejším učitelem byl tehdy

Poblednice z Řepiště: škola a kostel, kolem r. 1940

Josef Šlapka. Rakovecké děti navštěvovaly až do roku 1909 školu ve Vratimově. V jednotřídní škole v Rakovci z let 1908–1909 se začalo vyučovat až po slavnostním vysvěcení, které vykonal vratimovský farář Antonín Poledník 15. března 1909. Prvním dlouholetým řídicím učitelem byl Albrecht Mojžíšek. Pro nedostatek žáků byla tato škola uzavřena v roce 1971.

Církevní soupis z první poloviny 80. let 18. století eviduje v Řepištích 331 obyvatel (všichni katolického vyznání) a v Rakovci 204 obyvatel (193 katolíků a 11 evangelíků). Ve 40. letech 19. století čítaly Řepiště 646 obyvatel (z toho 336 žen). V obci se nacházelo 79 domů o 133 bytových stranách. Ze společenského hlediska se obyvatelé Řepiště dělili na šest sedláků, 21 zahradníků a 49 chalupníků (z toho dva velcí). Obyvatelé tehdy chovali 193 krav, 40 kusů mladého dobytka, 75 ovcí, 53 koní, 49 vepřů, čtyři býky a 12 včelstev. Největší plochu katastru obce zabíraly pole a lesy. Tehdy ještě samostatný Rakovec čítal

197 obyvatel (z toho 97 žen) žijících ve 25 domech o 40 bytových stranách. Z osedlého obyvatelstva je evidováno 17 zahradníků a šest chalupníků (z toho dva malí). Chovalo se zde 54 krav, šest kusů mladého dobytka, 21 vepřů a 30 včelstev. Většinu rakovecké půdy tvořily polnosti.

V roce 1898 byl Filipem Ernestem Saint Genois prodán řepišťský velkostatek jeho největšímu věřiteli,

Sourozenci Amálie, František a Františka Hrdí z.č. p. 12 v Rakovci, r. 1908

Svatba Albína Ručky s Amálií, roz. Hrdou, před nevěstíným rodným domem č. p. 12 v Rakovci, r. 1912

První moravské spořitelně. Ta velkostatek v roce 1910 prodala Františkovi Metzovi, který ho vlastnil až do roku 1934. Měl rozlohu 200 hektarů. Metz v letech 1920–1933 rozprodal značnou část této půdy na stavební parcely. Již ve druhé polovině 19. století ztratily Řepiště svůj výlučný zemědělský ráz. Došlo

k rozparcelování největších gruntů v obci. Řada chalupníků našla obživu v nedalekých průmyslových závodech – Vítkovických železárnách (založeny v roce 1828), Karlově huti v Lískovci (založena 1833), ve vratimovských papírnách (založeny 1891) či v uhelných dolech Ostravsko-karvinského revíru. Spojení Řepiště

ŘEPIŠTĚ

Pohlednice z Řepiště – železniční trať a restaurace Balkán, r. 1917

se světem umožnila výstavba trati z Ostravy do Frýdku v roce 1871 a výstavba železniční stanice Paskov na katastru Řepiště.

Obec se v době tuhé germanizace a polonizace stala jedním z opěrných bodů českého národního uvědomění na Těšínsku. Vedle osobností místních učitelů si zásluhy na tomto poli vydobyl především František Pavlok (1865–1928), starosta obce v letech

1898–1911 a poslanec říšského sněmu Vídní v letech 1911–1918. Pavlok aktivně působil v celé řadě spolků a institucí důležitých pro podporu a rozvoj českého živlu kraje. Patřil rovněž mezi pokrokové hospodáře. V roce 1900 dal podnět k založení melioračního družstva či o rok později založil řepišťský Hospodářský spolek a doživotně zastával funkci jeho předsedy. Do konce první světové války vznikly v obci další spolky – Místní odbor Matice osvěty lidové pro knížectví těšínské (1909) a Klub českých cyklistů (1915). Zlatým věkem řepišťské spolkové činnosti bylo období první republiky. Na tradici tehdejších spolků dodnes přímo navazuje sbor dobrovolných hasičů (založen roku 1924).

V současné obci Řepiště je registrováno šest občanských sdružení. Vedle zmíněného Sboru dobrovolných hasičů je to Tělovýchovná jednota Řepiště, Český zahrádkářský svaz, Klub seniorů. V Řepištích působí Myslivecká sdružení Hubert a Lesanka a Český svaz včelařů. Jejich aktivity přesahují katastr obce. Nelze nezmínit Svatomichaelský pěvecký sbor založený roku 2009, jež šíří slávu obce i jejího dřevěného kostela sv. Michaela archanděla. Z divadelních tradic obce (připomeňme Kroužek divadelních ochotníků pro Řepiště a okolí založený v roce 1926 či divadelní kroužek při Školním haléřovém spolku v Rakovci) vyrostl významný meziválečný dramatik a režisér českého divadla v Olomouci, Oldřich Štíbor (1901–1943). Z množství dalších významných rodáků (kněžím a básníku Bohumilu Pavlokovu bude věnována

Pohlednice z Řepiště, kolem r. 1940

hlubší pozornost v kapitole *Řepišťští rodáci na vinici Páně* zmíníme alespoň úředníka Františka Bergra, který založil v rodné obci knihovnu, dále účastníka západního odboje za druhé světové války a příslušníka RAF Rudolfa Slívu (1912–1943) z Rakovce či plukovníka Jana Pavloka, vojenského lékaře a odborníka v oboru letecké fyziologie. Ze současných významných rodáků nelze nezmínit dva významné sportovce – cyklistu Vlastibora Konečného, který získal bronzovou medaili na 22. letních olympijských hrách v Moskvě v roce

1980 a horolezce Libora Uhra, který v roce 2007 jako historicky druhý Čech pokořil druhou nejvyšší horu světa, himalájskou K2. V období druhé světové války bydlel v obci významný český básník, textař a dramatik Josef Kainar (1917–1971).

Nejvýznamnějším průmyslovým podnikem na katastru obce byla až do roku 1997 cihelna. Tradice profesionální cihlářské výroby v obci sahá do let před výbuchem první světové války. V letech 1927–1928 vybudoval místní velkostatkář Metz cihelnu

Príslušníci Rudé armády před školou v osvobozených Řepištích, květen 1945

na strojní výrobu, jež ve svých počátcích vyráběla až 6 000 plných cihel denně. V letech 1937–1938 se zde vyráběly rovněž drenážní trubky a květináče. V období druhé světové války byl provoz zastaven. V roce 1948 došlo ke znárodnění podniku a byl podřízen správě Moravskoslezských cihelny, n. p. v Brně. Později ji převzaly Slezské cihelny, n. p. v Hlučíně a od roku 1962 Severomoravské cihelny, n. p. v Hranicích na Moravě. V roce 1991 vyrobila cihelna 3 795 000 plných cihel a zaměstnávala 36 pracovníků. Od roku 1992 docházelo k útlumu činnosti podniku, který zcela ukončil provoz v roce 1997.

Obec prošla v období komunistického režimu v letech 1948–1989 složitým vývojem, který se odrazil rovněž v jejím rázu. Velkostatek i cihelna byly, stejně jako všechny ostatní živnosti v obci, záhy po únoru 1948 znárodněny. V roce 1950 byly učiněny první kroky ke vzniku jednotného zemědělského družstva (dále jen JZD). Na místní soukromé zemědělce byl činěn

nátlak. K jistému vyvrcholení násilné kolektivizace došlo v roce 1957–1958. Místní družstvo se později stalo součástí JZD Bruzovice. Na řepištšský katastr zasahoval původně i Důl Paskov. V Řepištích (směrem na Vratimov) byla vybudována výdušná jáma s těžní věží. Rovněž původní řepištšské spolky byly po roce 1948 rozpuštěny či převedeny do Národní fronty a jejich činnost podřízena politickému dohledu. Přes nepřítel doby si kvalitní obsahovou náplň dokázala udržet Osvětová beseda, která se podílela na oslavách 700 let obce a vydání sborníku *Lašská obec Řepiště* v roce 1970. V letech 1980–1990 byly Řepiště částí města Vratimova. K obnovení samostatné obce došlo po referendu v červnu 1990. Dne 28. října 1993 byla před budovou místní základní školy odhalena pamětní deska obětím komunistického režimu.

Katastrální území obce činí 8,02 km² a sousedí s městy Frýdek-Místek, Ostrava, Paskov a Vratimov a obcemi Sedliště a Václavovice. Krajina slouží především zemědělské prvovýrobě, jednu třetinu území tvoří lesní půda. Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí od 270 metrů (Rakovec) a do 324 metrů (Pisárky). V obci žije k 1. lednu 2013 celkem 1 775 obyvatel. Z významných objektů občanské vybavenosti zmíníme budovu obecního úřadu s pobočkou České pošty, knihovnou a ordinací praktického lékaře, dále mateřskou školu, základní školu (první stupeň) a novou víceúčelovou tělocvičnu (z roku 2010). Řepiště mají vynikající dopravní obslužnost (městská hromadná doprava z Ostravy a Frýdku-Místku, nádraží Českých

Letecký pohled na obec Řepiště

drah na trati Ostrava – Frýdek-Místek, cyklostezka č. 59 Ostrava – Beskydy). V roce 2012 se obec Řepiště stala vítězem krajského kola soutěže Vesnice roku s právem

užívat titul „Vesnice Moravskoslezského kraje roku 2012“.

roku 1654 atmosféra houstla. Ve čtvrtek 17. března byl obyvatelům Těšínska zveřejněn císařův patent, na jehož základě měli být neprodleně uzavřeny všechny kostely v Těšínském knížectví, v nichž se dosud konaly evangelické bohoslužby, a z far vyhoštěni protestantští kněží. V pondělí 20. března 1654 se sešli členové náboženské komise v Těšíně. Následující den z Těšína na vsi v knížectví Těšínském vyjeli, a tu začnouce od Líš[ť]né, Vendryně po levé straně Visly k moravské hranici v osmi dnech dvaceti sedm kostelů evangelických odňali, kněze pány vyháněli, kostely zapečetili a některé fary knězi katolickými osadili.

Císař Ferdinand III. (1608–1657), těšínský kněz v l. 1653–1657, na olejomalbě Franse Luyce kolem r. 1638

Již zmiňovaný držitel šenovského panství, Kryštof Bernard Skrbenský z Hříště, horlivý evangelík (zřejmě stoupenec Jednoty bratrské) si do svých pamětí o této události poznamenal: *Léta Páně 1654. Dne 26 Marti (čebož pán Bůh se politovati rač) jsou v knížectví Těšínském všechny kostely poodebrané, kněží vypověděné, a bezbožníky osazené.*

Tato komise uzavřela ve dnech 20. až 26. března a 14. až 18. dubna 1654 ve skutečnosti celkem 49 luterských kostelů a jednu kapli. Do Řepiště zavítala 26. března. Téhož dne byly evangelíkům odňaty kostely rovněž ve Vratimově, Polské Ostravě, Heřmanicích, Horní Suché, Albrechticích, Stonavě a Karviné. Kromě uzavírání sakrálních objektů, které bylo provázeno mnohde i násilnostmi, si komise vynucovala nákladné hostiny od jednotlivých šlechticů, majitelů patronátních práv uzavřených kostelů a vyznáním vesměs luteránů, ojediněle kalvinistů či stoupenců Jednoty bratrské (například Skrbenští z Hříště).

Jelikož to byla především těšínská protestantská šlechta, kdo křížil Otíkovy představy o hladkém průběhu celé rekatolizační akce, vydal 29. dubna 1654 zemský hejtman Borek nový patent *strany kostelních ornamentův, tacma i jiných povinností.* Na základě tohoto nařízení byla do vybraných lokalit Těšínska vyslána skupina o třech mušketýrech. Šlechticův držitelé těchto lokalit byli povinni posloužit vojákům *kde přijdů jídlem i pitím náležitě a dadůc každému na den po tři české.* Zadržované desátkové peníze a *ornamenty kostelné*, tedy především kalichy, měli mušketýři vyzvednout mimo jiné od

držitelů statků Šumbark, Šenov, Řepiště, Kunčice, Vratimov, Heřmanice či Hrušov. Většina příslušníků těšínské stavovské obce však i nadále rekatolizačnímu tlaku houževnatě odolávala. Příslušníci katolického duchovenstva se především na venkově ocitali ve svízelné pozici a museli trpně přihlížet, jak se na místních šlechtických sídlech konají s podporou držitelů panství *luterské ceremonie a exercicie.*

Významným dokumentem, podporujícím pozice katolických duchovních v celém Těšínském knížectví, bylo nařízení zemského hejtmána Kašpara Borka z Tvorkova a Roztropic, které vydal po poradě s těšínským děkanem 7. srpna 1654. Důrazně vyzýval šlechtu v knížectví, aby *těch far, které tak odjímati nařízení jsou, spulírovati a všebo pobrati nedopouštěli, výbrž pro kněze katolické vychování, tak aby své vyživení míti mohli, zůstavili.*

Ovšem pak far důchody, že by pilně, kde co jest, se vpytali, takže by do každého církevního apartamenta, které tak ku katolické službě Boží náležejí, spravené býti mohly. Protož z auřadu zemského na sobě majícího všem pánům obyvatelům zemským dostatečně poraučují, že kněžům katolickým to, co tak nad spulírování far čehokolvěk na farních rolách, zabradách, v stavkoch aneb kdekolvěk na gruntech vlastních, které tak k farám náležejí, buďto od obilí aneb čehokolvěk jiného pozůstaveno, jim nejmenší překážky v tom činiti nebudú, pak-li který co takového učinil, jim přinavrátiti, tak aby kněz své vyživení míti a služby svaté Boží vykonávati mohl. Borek v závěru nařízení výslovně zdůraznil, že kdokoliv by se vzpouzel podle něj postupovat, upadne v císařovu nemilost a bude trestán vysokou finanční pokutou v prospěch příslušného kostela či fary.

V celým knížectví chudobnějšího kostela nad ten se nenachází... Řepišťský kostel sv. Mikuláše v barokních světlech a stínech

Rovněž vratislavští biskupové tohoto období (z rodu Habsburků a Vasovců) spatřovali v případě momentální situace Těšínského knížectví lákavou příležitost, jak zde opět nabýt a upevnit pozice církve, a začali pro toto území vydávat různé rekatolizační směrnice. Jedním z kroků, jak zefektivnit rekatolizační tlak v knížectví, bylo povýšení dosavadního těšínského děkanátu z nařízení vratislavského biskupa Karla Ferdinanda Vasy (eps. 1625–1655) na biskupský komisiariát se sídlem v Těšíně. Do jeho obvodu spadalo pět nově utvořených arcikněžství (děkanátů) se sídly v Bílsku, Frýdku, Fryštátě, Těšíně a Vladislavi. Vzhledem k nedostatku příslušníků kléru zůstala však některá původní před-

formační beneficia neobsazena a přičleněna do správy nejbližšího katolického faráře, který je pak spravoval jako administrátor (například Hnojník, Stráž, Vratimov, Velké Ochaby). Některé původní farnosti byly obnoveny v průběhu dalších desetiletí či v důsledku josefínských církevně-správních reforem (například Vratimov) a později.

K obnovení řepišťské fary však nedošlo. O příčinách se dozvídáme z archiválií týkajících se sporu mezi katolickými faráři z Polské Ostravy a Šenova ze 70. let 17. století. Jádrem nedorozumění byla církevně správní příslušnost vesnice Řepišť a tamního kostela sv. Mikuláše. Záležitost odhaluje dopis polskoostravského faráře

Farní kostel Prozřetelnosti Boží a fara v Šenově, kolem r. 1910

Pavla Antonína Postavky (1649–1712). List je adresován těšínskému zemskému hejtmanovi Janovi Fridrichovi Laryšovi ze Lhoty, neboť šenovský farář Jantošovič zemřel 18. prosince 1675. Z Postavkova obranného dopisu jsme informováni o celé řadě závažných skutečností. Pro tuto chvíli nás bude zajímat především třetí a čtvrtý bod, který se týká farníků z Řepišť, kteří utrpěli za třicetileté války značné hmotné škody (především ve zmíněném roce 1647) a byli zproštěni od odvádění plné výše dávek. Jantošovič však od nich, podle Postavkova tvrzení, vybíral nepřiměřeně vysoké desátky. Nehodlal navíc poskytnout finanční příspěvek na opravu zchátralé fary u dřevěného kostela v Řepišťích. Šenovský duchovní správce v otázce Řepišť sledoval svůj záměr – neobnovit původní řepišťskou farnost, a tudíž získávat i nadále finanční i naturální dávky z této vsi. Postavka o tom napsal doslovně: *Co by se fary řepi[šť]ské dotýkalo, v pravdě by mi nic milejšího nebylo, jako ty prostředky mít, takovú spraviti dáti. Když pak ale ta dědina Řepišť mnoho let větším dílem pustá byla, že tuším v celým knížectví chudobnějšího kostela nad ten se nenachází, slušně by měl kněz farář každoročna plat od nájemníků, kteří takovú budunek mají, berúci na popravu naložiti. Však nicméně na to[m] státi chci, aby se dle nejvyšší možnosti prostředky shledaly, kterými by se taková fara opraviti mohla. Že by také dva rybníčky k fare příslušející v užívání poddaných se nacházeti měly, tobo mně žádný zprávy učiniti nemůže, aniž to kněz farář prokáže.* Tento konkrétní písemný doklad o dřívější existenci fary v Řepišťích informuje, že zdejší kostel byl farním v období reformace. Po odnětí evangelíkům náboženskou komisí 26. března 1654 byl

přičleněn pod správu faráře v Šenově. Tato skutečnost byla oficiálně potvrzena rovněž při ustanovení frýdeckého arcikněžství již 15. října 1654. Je zde doslovně uvedeno *Ssonow cum sequentibus: Rzepiszczę, Racimon, Peterswaldt*. Skutečnost, že u příslušejících kostelů není, tak jako v případě ostatních zmíněných farností uvedeno, že se jedná o kostely filiální, nasvědčuje, že všechny tři měly původně status farních chrámů. Rovněž o příslušnosti kostela v Petřvaldě panovaly ve druhé polovině určité pochybnosti. Petřvaldský kostel nakonec zůstal, stejně jako řepišťský filiálním kostelem šenovské farnosti. Naopak správa vratimovského kostela sv. Jana Křtitele, k němuž náleželi farníci z Vratimova, Kunčic, Horní Datyně a Rakovce byla ve druhé polovině 17. století přiznána faráři z Polské Ostravy. Bývalá řepišťská fara, vystavěná ze dřeva se mezitím měnila v ruinu. Jako objekt již nevhodný k bydlení ji zmiňuje vizitační protokol z roku 1719.

Prvořadým zdrojem informací o vzhledu a vybavení řepišťského kostela v barokním období jsou vizitační protokoly šenovské farnosti dodnes dochované v Arcidiecézním archivu ve Vratislavi. Nejstarší zprávu o řepišťském kostele přináší vizitační protokol z roku 1679. Popisuje ho však velice stručně: *Ve vsi Řepišť je filiální kostel zasvěcený svatému Mikuláši, vlastní následující paramenta: jednu albu, komží, dva bílé ubrusy, sedm různých plachet pro ozdabu oltáře a zvonek ke mši* (pro ministranty). *Ve věži se nacházejí dva zvony. Kostel má příjmy z mšku. K zádušnému jmění patří tři krávy.* Mnohem více informací o našem kostele poskytuje vizitační protokol z roku

1688. Tehdejší filiální chrám šenovské farnosti je charakterizován jako celý dřevěný. Ve věži se nacházely dva zvony. Kostel byl zasvěcen sv. Mikuláši, biskupovi a vyznavači. Nevědělo se však, zda byl někdy vysvěcen. Podlaha i strop kostela byly zhotoveny z desek. V kostele se nacházely lavice, které byly vhodně uspořádány. Na levé (evangelijní) straně byla umístěna stará vyřezávaná kazatelna. Mezi chrámovou lodí a presbytářem byla na levé straně umístěna křtitelnice, v době vizitace však v ní nebyla voda. V kostele se nenacházela zpovědnice. Tehdy ještě rovněž nedisponoval sakristií. Na evangelijní straně chrámové lodí se nacházela pavlač (kruchta). V kostele byl pouze jeden starý neposvěcený oltář s vyzděnou mensou. Patřil k němu malovaný obraz sv. Mikuláše. Nebyla zde přechovávána Nejsvětější svátost. V kostele se nacházela vyzděná krypta. Zvenčí kostel lemoval krytý dřevěný ochoz zvaný sobota (podobně jako dodnes

v sousedních Sedlišťích). Kostelní dveře byly dobře zabezpečeny. Na přilehlém hřbitově se nacházela dřevěná márnice a dřevěné oplocení hřbitova se v době konání vizitace právě opravovalo. Držitelem patronátního práva ke kostelu byla řepišt'ská vrchnost, evangelík Jan Teodor Vlk z Kvítkova. Pravidelná mše byla v kostele sv. Mikuláše v Řepištích sloužena šenovským farářem každou čtvrtou neděli. Kostel disponoval plnomocnými odpustky na šest let pro svátek sv. Michaela archanděla.

Vizitační protokol z roku 1697 popisuje řepišt'ský kostel v mnoha ohledech téměř shodně s protokolem z roku 1688. Je však připojen výčet liturgické výbavy. Uvádí portatile (přenosný kámen s ostatky svatých, který se vkládal do oltářní mensy a sloužila se na něm mše), misál, alba s cingulem a humerálem, ornát (kasule) se štólou a manipulem, tři oltářní plachty, tři další oltářní ozdoby a antependium. V řepišt'ském kostele se dále nacházel

Titulní list nejstarší účetní knihy řepišt'ského kostela, r. 1723

měděný kotlík na svícenou vodu a stříbrný zlacený mešní kalich s paténou. Pravidelné bohoslužby se sloužily v řepišt'ském kostele pouze každou čtvrtou neděli v devět hodin (první dvě neděle v Šenově a třetí neděle v Petřvaldě). Kázání v českém jazyce probíhalo až po mši. O všech významných církevních svátcích a slavnostech se konaly mše ve farním kostele sv. Mikuláše v Šenově.

Další obsírnější zprávu o kostele v období baroka poskytuje protokol z vizitace šenovské farnosti, kterou vykonal 9. srpna 1719 vratislavský světicí biskup Eliáš Daniel Sommerfeld (1681–1742). O kostele se nevědělo, zda byl posvěcen, památka posvěcení se ale každoročně slavila v neděli po svátku Narození Panny Marie (8. září). V kostele se nacházel pouze jeden oltář zasvěcený sv. Mikuláši. Nebyl však posvěcený. Do oltářní mensy bylo vloženo portatile. K oltářní výbavě patřily dvě plachty a další potřebná výbava. V kostele se nacházela kazatelna a kůr bez varhan. V té době již byla ke kostelu přistavěna dřevěná sakristie. Byl v ní uschován

stříbrný pozlacený kalich a jeden ornát. V dřevěné věži se nacházely dva posvěcené zvony. Pouze část kostela byla vydlážděna. Patronátní právo náleželo Maxmiliánu Vlkovi z Kvítkova, který byl velice aktivní v otázkách personálního obsazování fary (investitury).

Ve sledovaném období byla existence každého kostela pevně vázána na zajištění jeho jmění, z něhož se financovala jeho údržba ale také výdaje na bohoslužby. Tento majetek se nazýval záduší. Také filiální kostel v Řepištích disponoval pevnou částkou, která byla zvyšována systémem pravidelných každoročních finančních příjmů. Zádušní jmění a každoroční hospodaření s ním bylo pečlivě evidováno v takzvaných kostelních účetních knihách. Ačkoliv takovou knihu pro řepišt'ský kostel zmiňuje již vizitační protokol z roku 1688, do dnešních dnů se nezachoval. Úplnou řadu zachovaných kostelních účetních knih zahajuje až kniha z let 1723–1767 s latinským názvem *Registeria ecclesiae Rzepiszczensis sub titulo*

Záznamy o vydání v účetní knize řepišt'ského kostela, r. 1731

Eccl' Filialis in Pago Rzepiszcz.
 Haec est tota lignea sub titulo S. Nicolai Ep. et Conf. de cuius consecratione ignoratur, distat à Matre meoio millicri. Tabulatum et parimentum ex asperibus. Scamna bona, et bene oronata. Ambona ex parte Evangelij antiqua artis arculariae. Baptisterium ritum intra puppim et murum ex parte Evangelij vacuum. Confessionale nullum. Sacristia nulla. Scrupula in navis ad latus Evangelij. Altare unum cum Ara murata non consecrata cum cancellis antiquum appositum tantum. Vile hic non uservatur.

Latinský zápis o kostele sv. Mikuláše v Řepištích ve vizitačním protokolu, r. 1697

sancti Nicolai episcopi Myrensis, cui solemnitas absolvitur die dominica infra octavam, in quibus continentur series rationum ad praenominatam ecclesiam pertinentium (Rejstřík řepišťského kostela sv. Mikuláše, biskupa myrského, jehož svátek se slaví v den nedělní v oktávu, v němž pokračuje souhrn účtů výše zmíněného kostela). Byla vedena v českém a latinském jazyce. Dozor nad vedením těchto účtů, stejně jako nad chrámovou pokladnicí a hospodárným nakládáním se zádušním jměním měli dva takzvaní kostelní otcové. Jednalo se o laiky, volené většinou z movitějších poddaných na obecních hromadách. Většinou zastávali zároveň i službu kostelníků. Kostelní otcové se starali o dobrý stav kostela, jeho inventář, pravidelně kontrolovali kostelní účty a opatrovali jeden klíč pokladny s kostelními penězi. Za své služby měli právo na slavný pohřeb a pobírali z kostelních peněz roční odměnu. Tyto zvyklosti se zachovávaly až do roku 1776, kdy Marie Terezie zrušila výsady kostelních otců a vzbudila tím velkou bouři nevole.

V Řepišťích jsou poprvé kostelní otcové zmíněni ve vizitačním protokole z roku 1688. Byli dva. Jeden z nich byl však evangelík. Měl být v brzké době nahrazen katolíkem. Kostelní otcové vlastnili klíč od chrámové pokladny, jež byla z bezpečnostních uložena u Jana Teodora Vlka z Kvítkova, protože kostel neměl sakristii. Šenovský farář si však s odvoláním evangelíka z pozice kostelního otce příliš nelámal hlavu, neboť ještě v roce 1697 zastávali tuto funkci v Řepišťích katolík Mikuláš Andrys a luterán Jiří Vlček. Situace se zřejmě změnila do roku 1719. Při tehdejší vizitaci jsou zaznamenáni

Záznam o šatku evangelíka Šimona Glatze z Vratimova s katoličkou Katerínou Mollochovou z Řepišť, 20. čerence 1732

dva kostelní otcové, oba se složenou přísahou (která obsahovala pro evangelíky nepřijatelnou formulaci o Panně Marii). Klíč od chrámové pokladnice se tehdy nacházel v rukou šenovského faráře. V roce 1736 je jako *starý kostelný* zmíněn Jan Hlisník. Evangelíků v Řepišťích s postupem rekatolizace razantně ubývalo. Dochoval se zápis šenovského faráře o tom, že 3. května 1734 konvertoval ke katolictví těsně před smrtí osmasedmdesátiletý evangelík Jiří Suský z Řepišť. Na vyhlášení tolerančního patentu císaře Josefa II. v roce 1781 reagovalo pouze několik jedinců v Rakovci, kteří příslušeli k nově vzniklému luterskému sboru v Dolních Bludovicích (od roku 1783).

Jádro záduší řepišťského kostela v období baroka tvořily příjmy z pronájmu skotní (pastvin pro dobytek), zahrad a rybníčků. Ve vizitačních protokolech z let 1697 a 1719 je zmíněn pronájem dvou rybníčků ve výši 14 tolarů. K majetku řepišťského kostela náležela zahrada s ovocnými stromy a další pozemek, z jehož

pronájmu získával šenovský farář ročně tři tolary tři groše (v roce 1697). Ve 20. letech 18. století byl nájemcem obou kostelních rybníčků Jiří Fridrich. Dávku z nájmu rybníčku nájemce odevzdával faráři jednou ročně ve svatomartinském termínu (11. listopadu).

I řepišťský kostel vlastnil takzvané železné krávy. U zrodu tohoto systému pravidelného finančního zdroje záduší byly odkazy živých zvířat (většinou se jednalo o krávy a ovce) některých farníků ležících na smrtelné posteli místnímu kostelu. Faráři pak tyto zvířata pronajali některým osedlým poddaným, kteří z nich museli odvádět určitý plat, většinou to bylo několik grošů ročně. Bývalo pravidlem, že kdo takový dobytek, ačkoliv zdánlivě zdarma, přijal, uvázal na svůj grunt jednou provždy finanční povinnost i pro své potomky. V roce 1697 vlastnil řepišťský kostel jednu železnou krávu, která mu ročně vynášela osm grošů. O dvacet let později náležely k zádušnímu jmění kostela sv. Mikuláše již tři železné krávy. Pro srovnání uvedme, že kostel Všech svatých v sousedních Sedlišťích jich jako filiální kostel bruzovické farnosti vlastnil ve stejném roce šest a do roku 1736 jich přibýlo dalších dvacet.

Dalším významným zdrojem příjmů bylo půjčování kostelních peněz na úrok. Stejně jako jinde na Těšínsku, sahala po zádušním jmění nejčasněji místní vrchnost či přespólní šlechta. K největším dlužníkům řepišťského kostela tak patřil ve 20. letech 18. století Karel František Skrbenský z Hříště, držitel šenovského a řepišťského panství, či v 50. letech Jan Vlček z Dobré Zemice. V závěru 60. let 18. století nalézáme mezi dlužníky řepišťského

Barokní plastiky z hlavního oltáře (sv. Petr a Pavel?), r. 1991

kostela kromě místní vrchnosti rovněž různé jedince z řad venkovanů z Petřvaldu, Poruby u Orlové či Suché. Dalším zdrojem příjmů zádušního jmění tvořily sbírky při pravidelných bohoslužbách (*z míška*), pohřebního vyzvánění (například 16. dubna 1725 *od zemřelého Pavla Šotka 6 krejcarů, item od dítěte Macka Suského 6 krejcarů*) či od pronájmu míst k sezení v kostelních lavicích (například v roce 1728 *od místa a sezení v chrámu Páně přijato 24 krejcarů*). V neposlední řadě mohlo být zádušní jmění rozšiřováno prodejem starých či nepotřebných předmětů a dalších součástí kostela (například prodej starých šindelů apod.). Ze zádušního jmění byly hrazeny pravidelné výdaje na víno, vosk, kadidlo, praní kostelního prádla, příspěvek kostelním otcům a učitelům ze Šenova za pečení hostí a za hudební doprovod slavnostních bohoslužeb. Zádušní jmění však

sloužilo rovněž k opravám a další údržbě, kterou si dřevěná stavba vyžadovala poměrně často. Například v roce 1724 bylo dáno na šindelné hvozdě 27 krejcarů, tesařovi od pobíjení zvonice 1 rýnský. Téhož roku byl rovněž opravován „starý“ oltář a o rok později byla zaplacená částka ve výši zlatý a 12 krejcarů za *pozlacení a obnovení malého oltářka*. V roce 1736 byla do kostela pořízena dvě nová okna, pro něž byly ve stěnách kostela vyřezány otvory (výdaj 36 krejcarů tesařům od vyřezování a vpravování nových oken). Další náročnější oprava celého kostela (*pobíjení věžky kostelné a kostela*) proběhla v roce 1750. Mezi časté položky patří také výdaje spjaté s údržbou zvonů (nové řemeny, šmír na mazání a podobně). Například v roce 1769 činilo zádušní jmění řepišťského kostela 357 rýnských zlatých 37 krejcarů. K dalším pravidelným výdajům patřily nákupy vína, hostií a vosku (svíček), praní kostelního prádla a opravy zvonů či pořizování nových provazů ke zvonům. Pravidelně se platilo rovněž učitelům a kostelním otcům za asistenci při svátečních bohoslužbách v řepišťském kostele (takzvané festivaly).

Řepišťští farníci byli povinni až do poloviny 19. století platit desátek, který patřil ke stálému zajištění faráře (beneficiáta). Šenovský farář přijímal desátek ve formě naturálií i financí. Například v roce 1727 odevzdávalo šest řepišťských sedláků ročně po věrtelu žita a ovsa, 22 zahradníků po polovině věrtelu téhož. Dohromady to činilo 11 věrtelů (míra této objemové jednotky se lokálně lišila, například slezský věrtel se rovnal 35,30 litrům). Farář však musel počítat s nestabilitou těchto dávek (neúroda, válečný stav, smrtící epidemie a podobně) a proto byla jeho

Barokní svícen, r. 1992

existence zajištěna ještě jinými stálými příjmy (fundace), akcidenčními platy (štóla, ořera a koleda) a v neposlední řadě rovněž výnosem z vlastních farních pozemků. Z farního pole v Řepišťích, které bylo možno osít šesti věrtely staré frýdecké měrky, přijímal šenovský farář v roce 1727 tři rýnské zlaté 42 krejcarů. V roce 1719 dostával z Řepišť novoroční koledu, na Velikonocí vajíčka. Nárok na pravidelné příjmy z Řepišť měl rovněž šenovský učitel. V roce 1719 dostával učitel Josef Lariš ve svátky 10 tolarů a kromě toho dva další toлары za pečení hostií. Je nutno si uvědomit, že mezi jeho povinnosti patřil rovněž hudební doprovod bohoslužeb, který byl hrazen ze zádušního jmění. Na Nový rok dostával učitel od řepišťských osedlých vajíčka, koláče a další platy v rámci ořery a štólových poplatků.

V polovině 18. století ustoupil do pozadí původní patron kostela sv. Mikuláš. Na významu nabyl sv. Michael archanděl, který se v Řepišťích těšil velké úctě již ve druhé polovině 18. století. Již z výše citovaného vizitačního protokolu z roku 1688 se dozvídáme, že řepišťský chrám disponoval odpustky pro svátek tohoto světce. Účetní kniha prozrazuje, že v roce 1733 byl zaplacen jeden zlatý na útraty agentovi, který odpustky v Římě vydal na den *svatého Michala a to na sedm let*. Hlavní pout' o svátku sv. Michaela archanděla potvrzuje rovněž údaj z inventáře sousední bruzovické farnosti z roku 1726, v němž je uvedeno, že bruzovičtí farníci pravidelně v procesí putují do Řepišť o jeho svátku (29. září). O tom, že se svatomichalský svátek v Řepišťích slavil, podává svědectví rovněž nejstarší kostelní účetní kniha z let 1723–1764. Ještě v roce 1723 je však jako patron chrámu uváděn sv. Mikuláš. Od roku 1775 je již v účetní knize (a rovněž v jiných úředních dokumentech) jako patron řepišťského chrámu pravidelně prokazatelně uváděn sv. Michael archanděl. Závěrem můžeme konstatovat, že ke změně patrocinia řepišťského kostela došlo někdy mezi léty 1723–1775. Že o tom neexistovalo povědomí již na počátku 19. století, svědčí inventář vratimovské farnosti sepsaný farářem Františkem Tkáčem 8. listopadu 1808. Duchovní správce zde uvedl *tento filiální kostel nesl dlouhou dobu jméno či byl zasvěcen patrocinium sv. Mikuláše, biskupa, od kdy, je neznámo, nyní nese jméno sv. Michaela archanděla, který je uctíván jako jeho strážný patron, odkdy však, je rovněž neznámo*. Oba světci však tehdy byli, stejně jako dnes, zastoupeni obrazy na hlavním oltáři řepišťského kostela.

Nástavec hlavního oltáře s obrazem sv. Mikuláše, r. 1957

Pro dějiny řepišťského kostela je významným rok 1769. Tehdy se stal v rámci šenovské farnosti součástí nového arcikněžství (děkanátu) Karviná, které bylo z nařízení biskupa Filipa Gottharda Schaffgotsche (eps. 1747–1795) se sídlem při farním kostele sv. Petra z Alkantary v Karviné. Obvod tohoto nového arcikněžství tvořily farnosti Karviná, Orlová (vyčleněny z dosavadního fryštátského arcikněžství), Šenov, Polská Ostrava a Vratimov (vyčleněny z frýdeckého arcikněžství) a Těrlícko (vyčleněno z těšínského arcikněžství). Prvním arciknězem byl ustanoven Josef Jiří Solich, farář v Karviné.

Řepišťský kostel sv. Michaela archanděla součástí nově zřízené farnosti Vratimov

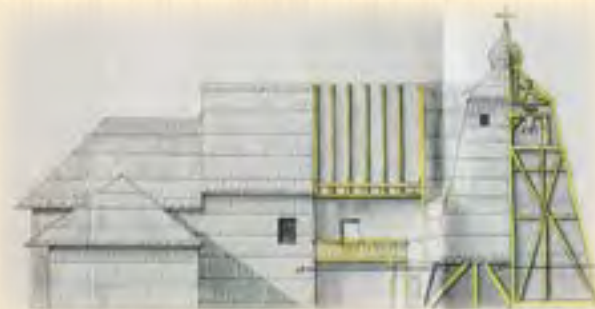
V souvislosti s josefínskými církevně-správními reformami byla ustanovena nová farnost Vratimov. Ačkoliv byl Vratimov sídlem samostatné duchovní správy již v období reformace, od poloviny 17. století byl zdejší kostel spravován katolickými faráři z Polské Ostravy. Vratimovská farnost si uchovala formální status, který však po polovině 18. století vyzníval stále více jako prázdny anachronismus. V průběhu roku 1785 došlo tedy k výstavbě nové fary u dřevěného kostela sv. Jana Křtitele ve Vratimově. Autorem barokní farní budovy byl významný těšínský stavitel Josef Drachný (1735–1816). K nové farnosti náležely kromě samotného Vratimova staronově také Kunčice, Horní Datyně a Rakovec. Z obvodu šenovské fary byly za účelem převedení k nové vratimovské farnosti vyňaty Řepiště s filiálním kostelem sv. Michaela.

Podpisy a pečeti šenovského faráře Jana Adámka a vratimovského faráře Jiřího Kubína u příležitosti předání majetku řepišťského kostela, 18. listopadu 1789

Dne 18. listopadu 1789 došlo na šenovské faře k předání peněz náležejících k zádušnímu jmění řepišťského kostela šenovským farářem Janem Adámkem vratimovskému faráři Kubínovi za přítomnosti karvinského arcikněze Bernarda Pinkavy a Františka Schindlera jako zástupce šenovského panství. Jednalo se 607 zlatých 54 ¼ krejcarů a dva pronajaté kostelní rybníky v Řepištích (výše nájmu zlatý ročně). Mezi dlužníky řepišťského kostela tehdy náleželi: šenovské panství (60 zlatých), Jiří Novák (150 zlatých), Michal Olšák (175 zlatých), obec Šumbark (30 zlatých), Ondřej Sargánek (40 zlatých), Jan Kubínek (50 zlatých) a Pavel Janošek (15 zlatých).

Prvním farářem po obnovení vratimovské farnosti byl exjezuita Jiří Kubín, který zde přišel v roce 1785 z Jistebné. Roku 1793 však na vratimovskou faru rezignoval. Nástupcem byl žamberský rodák František Zdobnický. V závěru jeho působení se Vratimov dočkal v roce 1806 novostavby zděného farního chrámu.

Dřevěný farní kostel sv. Jana Křtitele ve Vratimově, kresba Josefa Drachného, r. 1785

První mše zde byla sloužena 24. listopadu 1806 a kostel byl, stejně jako jeho předchůdce, zasvěcen sv. Janu Křtiteli, patronu vratislavské diecéze. To se stalo již za působení faráře Františka Tkáče (1761–1810), rodáka ze Skalice a bývalého kooperátora v Bruzovicích. V roce 1808 čítala vratimovská farnost 2 120 duší, z toho 2 093 katolíků a 27 evangelíků. K filiálnímu kostelu sv. Michaela archanděla v Řepištích příslušely Řepiště (345 katolíků) a Vinohrad (62 katolíků). Obec Rakovec (161 katolíků, 13 evangelíků), jež se později stala součástí Řepiště, náležela k vratimovskému

kostelu, stejně jako Vratimov, Kunčice a Horní Datyně. Od roku 1803 držel patronátní právo nad řepišťským kostelem Josef Mitrovský z Nemyšle, v letech 1808–1809 pak jeho strýc Antonín Fridrich Mitrovský z Nemyšle. V roce 1809 zakoupil Řepiště i s patronátem Filip Ludvík Saint Genois d'Anneaucourt (1790–1857), držitel sousedního paskovského panství. Ve Vratimově vznikla v 80. letech 18. století rovněž škola, k níž příslušely řepišťské děti. V roce 1820 ji však navštěvovalo pouhých 73 dětí, z toho 47 chlapců. Správcem školy byl František Paster, pomocným

Kostel, škola a údajná stará fara v Řepištích, r. 1917

učitelem Jan Baran. Již v roce 1808 se pokoušeli Mítrovští z Nemyšle založit v Řepišťích školu. Za tímto účelem si vrchnost koncem ledna 1808 vyžádala od vratimovského faráře soupis řepišťských dětí školou povinných. Záměr však zřejmě ztroskotal. Oficiální vyučování v řepišťské pobočce vratimovské školy bylo zahájeno až v roce 1836. Vratimovský farář Josef Vavřík daroval k jejímu zřízení část farního pole o výměře 550 m² pro postavení jednoduché dřevěné školy s bytem učitele. Hrabě Filip Ludvík Saint Genois daroval dřevo a potřebný stavební materiál. Důstojnějšího stánku vědění v podobě zděné školní budovy se Řepiště dočkaly v letech 1874–1875.

V roce 1785 byl opravován kalich a rovněž kůr v řepišťském kostele. O tři roky později pořídil farář nové ciborium za 18 zlatých. V roce 1790 byl opravován oltář. Při vizitaci vykonané ve vratimovské farnosti karvinským arciknězem Bernardem Pinkavou 28. září téhož roku byl sepsán inventář filiálního kostela v Řepišťích. Dozvídáme se z něho, že mezi nejvýznamnější předměty patřil stříbrný kalich. Ve věži byly zavěšeny dva zvony. Z měděných a mosazných předmětů se v kostele nacházely: ciborium, malá rozbitá lampa, dva malé svícny, kotlík na svěcenou vodu. Z cínových předmětů jmenujme trojici svícňů či kotlík na svěcenou vodu ve křtitelnici. V kostele se dále nacházel zvonek u dveří do sakristie, dva mešní zvonky pro ministranty a zvonek na cestu k zaopatřování nemocných. Z ornátů jmenujme exemplář černé barvy určený k pohřbům, další v červené a tři v blíže nespecifikovaných barvách.

Nejzajímavější údaj inventáře představuje informace o tom, že původní starý hlavní oltář byl již ve špatném stavu a v roce 1790 nahrazen zcela novým oltářem. Starý oltář byl však i nadále umístěn v kostele. O bočních oltářích se inventář nezmiňuje, pravděpodobně se v kostele ještě nenacházely (i když existuje údaj z roku 1725 o obnovení bočního oltáře). Rovněž kazatelna byla v roce 1790 nahrazena novým kusem. Za zajímavější informací o vybavení považujeme ještě zmínku o starém pozitivu na kůru, který je ve špatném

Inventář řepišťského kostela, 28. září 1790

stavu. V roce 1791 proběhla náročnější oprava kostela, při níž byl celý pokryt šindelem. Následujícího roku, stejně jako v roce 1795, byly renovovány kostelní lavice. V roce 1795 zřejmě došlo k pokrytí řepišťského kostela šindelem. Paskovský vrchnostenský zedník Josef Vala si za tuto práci vykazoval 15. ledna 1796 celkem 44 zlatých 24 krejcarů. Další obdobnou rekonstrukcí prošel kostel sv. Michaela archanděla v roce 1806. V inventáři z roku 1808 zaujme poznámka, že u stupně (schodu) hlavního oltáře se nedaleko bočního vchodu do kostela z pravé strany nachází rodová hrobka původních držitelů Řepišť. O kostele bylo poznamenáno, že se nachází v hlubokém a vlhkém

Hrabě Filip Ludvík Saint Genois d'Annecourt, litografie, r. 1831

místě. Na pozemcích náležejících ke gruntu sedláka Josefa Kožušníka se nacházely dva malé kostelní rybníky. V kostele se nacházel hlavní oltář s obrazy sv. Michaela archanděla (větší obraz) a sv. Mikuláše. Oltář byl opatřen portatitem. Dále zde byla kazatelna a pozitiv na kůru. Na věži byly zavěšeny dva zvony o váze dva centnýře (kolem 105 kg) a půldruhého centnýře (kolem 80 kg). Zvony byly bez nápisů. Jelikož vznikl tento inventární soupis za účelem evidence kovových předmětů pro jejich odevzdání státu, byla pisatelem, vratimovským farářem Tkáčem, věnována největší pozornost pochopitelně těmto záležitostem. Jako měděný předmět byl uveden slavnostní zlacený kalich, ciborium s víkem a kotlík na svěcenou vodu. Mosazné byly dva oltářní svícny a jedna poškozená lampa. Z cínových předmětů se v kostele nacházel jeden svícen a malá lampa. U sakristie byl zavěšen zvonek, druhý zvonek byl u oltáře pro ministranty. V sakristii byly přechovávány tři barevné, poškozené ornáty a jeden černý ornát k pohřbům. K inventáři kostela dále náležela dřevěná truhla na prádlo, čtyři dřevěné svícny, dva kříže pro pohřby, pokrov, máry, biret, římský misál, neúplná agenda vratslavské diecéze a český evangeliář.

Významným letopočtem v dějinách řepišťského kostela je rok 1819. Nákladem vrchnosti, hraběte Filipa Ludvíka Saint Genois, došlo k celkové obnově chrámu. Tehdy byla nově postavena věž a celý kostel byl pokryt novým šindelem. Vrchnost poskytla pro tento účel z části finance a z části dřevo. Došlo ke

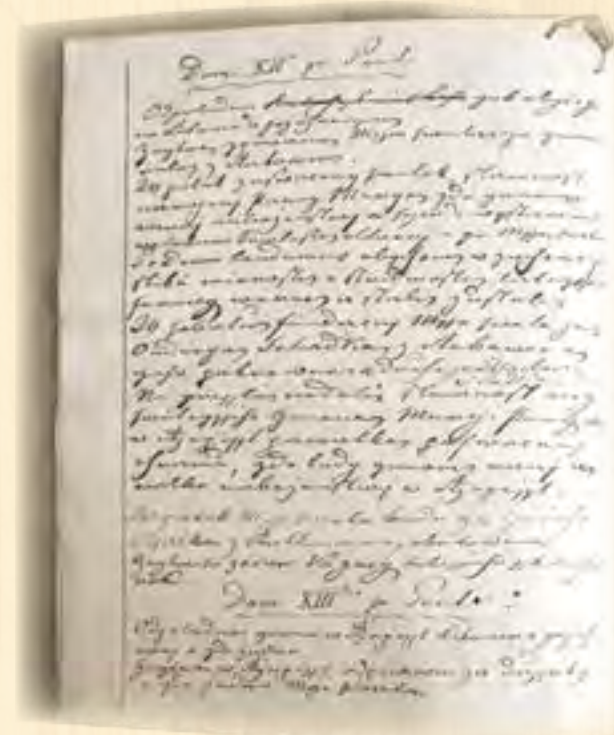
Centrum obce Řepiště s kostelem, hřbitovem a školou v mapě povinného císařského otisků stabilního katastru, r. 1836

štafírování všech oltářů a pořízení nových oltářních obrazů pro hlavní i boční oltáře za 50 zlatých (obrazy pro boční oltáře vznikly až o tři roky později). Bylo zakoupeno rovněž 10 cínových svícňů po 16 zlatých. Opravy a s nimi spojené aktivity si vyžádaly 749 zlatých

28 ½ krejcarů. Kostel byl tímto zásahem uveden na dlouhá léta do pořádku, protože v účetní knize marně hledáme zmínky o náročnějších rekonstrukcích. Pouze v roce 1832 došlo k opravě podlahy v presbytáři. Stav řepišťského kostela po generální rekonstrukci z roku 1819 byl zřejmě natolik uspokojivý, že si vratimovský farář Josef Vavřík dovolil písemně požádat 24. července 1819 generální vikariát pro rakouskou část vratislavské diecéze o schválení výpůjčky 200 zlatých ze zádušního jmění řepišťského kostela, jež měly být použity na uhrazení nového hlavního oltáře vratimovského farního chrámu. Poukázal při tom na skutečnost, že filiální kostel nebude delší dobu potřebovat peníze na opravu.

Pouze v roce 1854 došlo se souhlasem patronátu i generálního vikariátu k položení nové dlažby v řepišťském kostele v hodnotě 52 zlatých 32 krejcarů. Jedná se zřejmě o dodnes dochovanou dlažbu. O šest let později byla štafírována kazatelna.

Německy sepsaný vizitační protokol vratimovské farnosti z roku 1865 věnuje kostelu poměrně mnoho pozornosti: *V Řepištích je filiální kostel ke cti sv. Michaela archanděla postavený ze dřeva a v dobrém stavu. Památka posvěcení chrámu se zde slaví v neděli po Narození Panny Marie a pravidelné boboslužby v tomto kostele bývají každou čtvrtou nedělí a rovněž o svátcích sv. Štěpána, mučedníka, na velikonoční a svatodušní neděli a ve svátek sv. archanděla Michaela. Nejsvětější svátost oltářní zde není trvale přechovávána. V kostele se nacházejí tři oltáře, hlavní oltář ke cti sv. archanděla Michaela, další ke cti sv. Jana Nepomuckého a třetí ke cti sv. Jakuba Apoštola.*

Knihy nedělních obléšek (tzv. Pořad služeb Božích) farnosti Vratimov, r. 1848

Všechny tři oltáře jsou opatřeny portatitem a nejsou na nich žádné nápisy. Kromě 14 zastavení křížové cesty se v kostele nacházejí obrazy Srdce Ježíšova a mariánský obraz sv. Růžence, dále je tam také kazatelna a pozítin. Ve dvou dřevěných věžích jsou tři zvony. Sakristie, která je dřevěná, je malá, nachází se v ní skříň, komoda se šuplíky a trubka k uložení mešních rouch, prádla a kalichů. Kostel je větším dílem způsobilým ke konání boboslužeb. Poslední dobou je dobře opraven a dá se říci, že s ohledem na slabé prostředky tamějších dvou obcí bylo již dost opraveno. Náleží pod patronát hraběte Saint Genois. Dále se dozvídáme, že kostelními

Dopis vratimovského faráře Josefa Šimečka generálnímu vikariátu pro rakouskou část vratislavské diecéze ve věci opravy narban řepišťského kostela, 6. dubna 1867

hospodáři v Řepištích jsou Josef Telecký a Jan Pavlok, zbožní a uvážliví muži.

Hrací pult varhan řepištského kostela, r. 1992

Jedním ze slabších článků mobiliáře řepištského kostela byl pozitiv (menší přenosné varhany). Oprava tohoto hudebního nástroje tvoří poměrně častou položku v účetní knize (1802, 1803, 1804, 1811, 1848). Dne 6. dubna 1867 podával vratimovský farář Josef Šimeček písemnou zprávu generálnímu vikariátu pro rakouskou část vřatislavské diecéze o špatném stavu řepištských varhan, jejichž oprava by podle varhanářova názoru vyšla na 40 zlatých. Situaci by vyřešilo zakoupení starších varhan z farního kostela sv. Klementa v Ustroni u Těšína. Farář Šimeček hodlal za tímto účelem použít 120 zlatých z kostelního jmění. Nákup byl církevními nadřízenými schválen a varhany byly ještě téhož roku přeneseny z Ustroně do Řepišt' a instalovány těšínským varhanářem Janem Haukem. O rok později k nim byl

přistavěn pedál. Jedná se o práci známého frýdeckého varhanáře Františka Hořčíčky (1745–1800), který nástroj zhotovil pro tehdejší novostavbu ustroňského chrámu v roce 1788. Tehdy čítaly celkem sedm hlasů (shodně s dnešním stavem) a pišťaly byly částečně dřevěné a částečně cínové. V roce 1868 byl opravován balkón varhanní kruchty.

Někdy ve druhé polovině 19. století došlo k úpravě kostela do dnešní podoby. Pravděpodobně k tomu došlo v průběhu 90. let. Písemnosti generálního vikariátu pro rakouskou část vřatislavské diecéze z roku 1890 uvádějí, že kostel je již tak zchátralý, že se dokonce uvažuje o jeho uzavření, a oprava je naprostou nutností. Z tohoto konstatování můžeme usuzovat, že kostelu nebyla delší dobu věnována potřebná péče. Při rekonstrukci měla být odstraněna podsíň (sobota). Jisté změny zřejmě doznala i chrámová loď. Byla buď

Titulní list druhého vydání oblíbeného kaucionálu s názvem Sbíрка církevních písní a modliteb pro katolické křesťany vydaného vratimovským farářem Antonínem Poledníkem ve frýdecké Orlové tiskárně, r. 1900

zcela přestavěna, nebo došlo k zvýšení jejího stropu do současné výšky, jež je shodná s výškou stropu v presbytáři. Průčelí bylo deštěno a před hlavní vstup byla přistavěna předsíňka. Kostel však již na počátku 20. století vyžadoval další rekonstrukci.

V roce 1909 byly opraveny spodní ztrouchnivělé trámy a celý kostel dostal novou cihlovou podezdívku, *jelikož spodní základní dýle, tak zvané průtěže, spráchnivěly, snižuje se na této straně kostelní stěna*. Průčelí bylo zašalováno prkny a kostel byl nově vymalován, zřejmě kobercovým vzorem, jak je patrné ze starších fotografií (například ve fotografické publikaci Bohumila Vavrouška z roku 1929). V návrhu rozpočtu oprav ze 14. března 1909 najdeme rovněž položku dva nové oltáře v ceně 115 rakouských korun. Z této zmínky nevyplývá, zda šlo pouze o celkovou obnovu obou bočních oltářů či pořízení zcela nových retabulí. Účetní kniha řepištského kostela rovněž do této záležitosti nevnaší příliš jasno.

Interiér řepištského kostela, r. 1929

Další zajímavé svědectví o stavu a vybavení řepištského kostela před více než sto lety poskytuje inventář, sepsaný 31. prosince 1911 v souvislosti s příchodem vratimovského nového vratimovského faráře Jana Mrkvy (1846–1931), dětmarovického rodáka, který do té doby působil jako farář v Hrušově. V kostele se nacházely celkem tři oltáře, hlavní sv. Michaela archanděla. Před hlavním oltářem byla zavěšena lampa věčného světla. Dále zde byly umístěny dva boční zasvěcené sv. Janu Nepomuckému a sv. Jakubu Většímu (v jiných pramenech uváděn sv. Ondřej či sv. Isidor Madridský). V kostele byla kazatelna, křtitelnice s cínovým kotlíkem na svěcenou vodu, 28 lavic, kříšťálový lustr a *velmi staré* varhany. Na věži byly zavěšeny dva zvony – větší sv. Michael archanděl a menší sv. Václav. Malý zvon se nacházel v malé věžičce (sanktusníku). U dveří ze sakristie do presbytáře byl zavěšen zvonkový akordeon a u hlavního oltáře byla dva zvonky pro ministranty. Kostelní interiér dále zdobily plastiky Nejsvětějšího srdce

Inventář řepištského kostela, 31. prosince 1911

Ježíšova a Nejsladšího srdce Panny Marie a rovněž obrazy se stejnými motivy, obraz Panny Marie Bolestné, obraz sv. Štěpána, nové sádrové sochy sv. Aloise z Gonzagy, patrona mládeže, a sv. Barbory, patronky horníků a hutníků. Je nutno zmínit ještě 14 obrazů křížové cesty a dvě červené a dvě zelené procesní korouhve. Ke

kostelnímu inventáři se tehdy dále řadil měděný zlatený mešní kalich s paténou, měděné zlatené ciborium s víkem, kadidelnice, 10 oltářních cínových svícňů, dva měděné svícny, kropáč (aspergil) s kotlíkem na svěcenou vodu, měděný stříbřený pacifikál a dva dřevěné kříže (procesní a pohřební). K nejvýznamnějším liturgickým textiliím

Pamětní fotografie z prvního svatého přijímání v Řepišťích, s dětmi před objektivem náclavorického fotografa Josefa Kostiala usedli rovněž vratimovský kooperátor Hubert Sojka a řepišťský řídicí učitel Adolf Bártek, 19. dubna 1914

řepišťského kostela patřily tři bílé ornáty, dva červené, dva fialové a jeden černý, dále dva pluvíály (bílý a černý) či tři oltářní antependia. V sakristii byly rovněž uloženy knihy: dva misály (římský a rekviální k pohřbům), dvě diecézní agendy, malý rituál, dva české kancionály a jedna česká

kniha evangelí a perikop. K zádušnímu jmění náleželo několik pozemků v centru obce. Nový farář Mrkva připojil k inventáři svůj podpis 1. února 1912. Tehdy ještě netušil, jak krušné chvíle v souvislosti s řepišťskými agendy, malý rituál, dva české kancionály a jedna česká filiálním kostelem prožije v letech 1920–1921.

Pamětní fotografie z prvního svatého přijímání v Řepišťích, s dětmi před objektivem náclavorického fotografa Josefa Kostiala usedli rovněž vratimovský kooperátor Hubert Sojka a řepišťský řídicí učitel Adolf Bártek, 19. dubna 1914

Do kostela se půjde... Spor mezi katolíky a věřícími československé církve

Do kostela se půjde a žádám, aby byl klid udržen!, tak se vyslovil řepišťský starosta Ludvík Stibor, člen nově vzniklé československé církve, když se svými souvěrci a bratrem Ferdinandem Stiborem (1869–1956), bývalým katolickým knězem a pozdějším biskupem československé církve (blíže o něm v kapitole *Řepišťští rodáci na vinici Páně*), pokoušel proniknout v dopoledních hodinách prvního dne roku 1921 do řepišťského kostela. Početná skupina farníků však tomuto pokusu zabránila. Do situace zasáhli četníci. Díky hlášení četnické stanice ve Vratimově je dochován i starostův rozvášněný výrok. Avšak nepředbíhejme.

Část českého katolického duchovenstva se již od poloviny 19. století domáhala modernizace církve. Tyto tendence našly živnou půdu po vzniku Československa a jejich nositelem byl Klub reformních

Ferdinand Stibor, kolem r. 1925

kněží. V lednu 1920 byla vytvořena nová československá církev (od 70. let 20. století název Československá církev husitská) s výraznou národní a reformní ideovou náplní. Jednou z vůdčích postav nově zakládané církve se stal Ferdinand

Stibor, řepišťský rodák a dosavadní katolický farář v Radvanicích. Na Těšínsku získala již počátkem 20. let poměrně silné pozice v Radvanicích, Michálkovicích, Rychvaldě, Doubravě, Slezské Ostravě, Kunčičkách a Petřvaldě. Své stoupence měla nová církev rovněž v prostředí vratimovské farnosti. Řepišťe, coby rodiště Ferdinanda Stibora, nezůstaly stranou a staly se dějištěm smutného konfliktu občanů o kostel sv. Michaela archanděla.

Dne 20. března 1920 se pod vedením Jana Velčovského, rodáka z Vyšních Lhot a bývalého katolického faráře v Nových Vilémovicích na Jesenicku, konala ustavující schůze „náboženské obce československé církve farnosti ratimovské“. Byla zvolena devítičlenná rada starších a tři náhradníci. Předsedou rady starších byl zvolen Jan Homola, domkář v Kunčičkách č. p. 136 a jeho náměstkem Josef Mokoř, domkář z Horní Datyně. Tou dobou se začali k nové církvi přidávat i první Řepišťané. Dne 29. března obdržel frýdecký okresní úřad oznámení o výstupu z katolické církve od starostova syna, studenta (a již zmíněného pozdějšího divadelního režiséra) Oldřicha Stibora, dále od políra Ferdinanda Pavloka a domkáře Ferdinanda Vašíčka z Řepišť. Další dva řepišťští občané vystoupili z katolické církve v září a říjnu 1920.

V samotných Řepišťích začala situace vřít na sklonku adventní doby téhož roku. Dne 19. prosince 1920 se v hostinci Ludvíka Stibora konala agitační schůze, na

níž bylo formulováno prohlášení adresované přímo ministerstvu vnitra do Prahy: *My na veřejné schůzi dne 19. prosince 1920 v Řepišťích shromáždění občané obce Řepišť, pol. okres Frýdek, Těšínsko, po vývodech řečníka br. Vodičky o církvi československé vystupujeme z církve římské, již jsme dosud přináleželi a přiblažujeme se k církvi československé*

Přípis okresního úřadu ve Frýdku Oldřichovi Stiborovi z Řepišť (č. p. 1) a katolickému farnímu úřadu ve Vratimově ve věci výstupu Oldřicha Stibora z katolické církve, 29. března 1920

a žádáme, aby ustavivši se kostelní výbor církve československé zdejší před lety bývalý česko-bratrský kostelík s celým fundus instructus ve správu církve československé převzal. Kostel ten jest filiálním kostelem farnosti ratimovské a jemu přináležející fundus instructus pořízen byl zdejšími občany. Přitom zaručujeme zbývalé menšině římskokatolických občanů volné požívání kostela k veškerým svým náboženským výkonům jejich církve a žádáme, aby slavné ministerstvo vzalo tento převod laskavě k vědomí. Jako předseda schůze je podepsán Viktor Klega a jako zapisovatel Ferdinand Pavlok. Do Štědrého dne bylo okresnímu úřadu doručeno 61 písemných výstupů z katolické církve v obci Řepišťe a do konce roku 1920 přibylo ještě 25 oznámení z téže obce. Na schůzi 19. prosince byl zřejmě ustanoven „Kostelní výbor církve československé v Řepišťích“, který prostřednictvím svého předsedy Ferdinanda Vašíčka oznamoval 21. prosince 1920, že převzal dle přání zdejších občanů filiální kostel řepišťský se vším příslušenstvím do své správy. Vánoce roku 1920 se ve vratimovské farnosti nesly v rozjitřené atmosféře konfesionálních rozepří.

Ministerstvo vnitra ihned po hlavních vánočních svátcích uvědomilo okresní úřad o aktivitách „kostelního výboru církve československé v Řepišťích“. Okresní hejtman Podrabský informoval o celé záležitosti zemskou vládu slezskou v Opavě s konstatováním,

Otisk razítka „Kostelního výboru církve československé v Řepišťích“, 21. prosince 1920

že v poslední době vystoupilo asi 80 občanů v Řepištích z církve řím. kat. (z celkového počtu 1 235 osob v obci) a s prosbou o podání dalších instrukcí, jak postupovat v celé kauze. Mezitím došlo ke stupňování napětí. V úterý 28. prosince 1920 se v devět hodin dopoledne dostavila na katolickou faru ve Vratimově čtyřčlenná skupina (tři muži a jedna žena) vedená řepišťským domkářem Ferdinandem Vašíčkem, synovcem odpadlého faráře Stibora. Přítomní se faráři Mrkvovi představili jako delegáti kostelního výboru československé církve v Řepištích a oznámili mu, že na základě přípisu ministerstva vnitra zabrali kostel v Řepištích a žádali po duchovním správcí vydání klíče od kostela. Farář Mrkva ve své relaci frýdeckému okresnímu úřadu dále situaci popisuje: *Já na to: kostel v Řepištích je kostel katolický, jen pro katolíky a pro katolické služby Boží, já jako farář ratimovský jsem správcem filiálního kostela v Řepištích a klíče Vám nevydám. Ostatně mi ukažte ten přípis ministerstva vnitra, na který se odvoláváte. Na to prohlásil Ferdinand Vašíček, vydávaje se za předsedu kostelního výboru československé církve v Řepištích jménem toho výboru, že ještě žádného přípisu nemají, ale že na základě resoluce československé církve, kterou na ministerstvo vnitra odeslali, se usnesli zabrat kostel řepišťský ku svým bohoslužbám a povolují jeho užívání ku veškerým výkonům zbylých římskokatolíků. Konečně podotkl mluvčí: upozorňujeme Vás na Litovel, kde též církev československá zabrala kostel katolický a kde farář, který kostela vydat nechtěl, musel platit pokutu 1 600 korun. Proti výrazu „zabrali jsme kostel v Řepištích“ protestuje farní úřad, poněvadž bez klíče, který teprve dnes, 28. XII. 1920 po*

faráři žádali, kostela zabrat nemohli. Toho výrazu užil mluvčí ve farním kanceláři a též prý v resoluci na ministerstvo vnitra podané. Farní úřad dovoluje si podotknout, že filiální kostel v Řepištích není v pozemkové knize připsán obci řepišťské, vlastníkem toho katolického kostela je kostel sám jako právnická osoba. Služby Boží v tomto kostele konat má právo jen katolický farář ratimovský. Farní úřad prosí tedy uctivě, aby slavné okresní hejtmanství ráčilo obyvatelstvo katolické (asi 1 300 duší) a katolický kostel v Řepištích chránit proti násilným útokům několika odpadlíků (asi 55, u kterémž počtu jsou ale většinou nedospělí a děti).

Po mši konané v Řepištích posledního dne roku 1920 upozornil kooperátor Josef Pavlášek přítomné farníky na skutečnost, že duchovní československé církve Stibor hodlá příštího dne vykonat v tomto kostele novoroční bohoslužbu. Řepišťští katolíci tedy stáli již od brzkých ranních hodin Nového roku 1921 na stráži. V dopoledních hodinách toho dne rovněž vyvrcholila rozjitřená náboženská situace v obci. Dejme slovo hlášení velitele vratimovské četnické stanice a vrchního strážmistra Karla Anderky okresnímu hejtmanství z téhož dne. Dne 1. ledna 1921 kolem 9 hod. dopl. přišel farář Ferd. Stibor z Radvanic s několika odpadlíky kat. víry do obce Řepišt' za účelem odhývání mše v řepišťském katolickém kostele. Po příchodu do obce Řepišt' spojilo se k nim několik lidí (také od čes. víry), kteří se pak bromadně ku zmíněnému kostelu odebrali. Kostel ten byl katolickým národem, a sice aby se strana Stiborova do samého nedostala, obsazený. František Metz v Řepištích čís. 2 bydlící dozvěděl se od jedné hodnověrné osoby, že starosta Stibor, který s průvodem se stranou faráře ku

kostelu účastnil před dotyčným příchodem se vyslovil „do kostela se půjde“. Na základě výpovědi starosty bylo pravděpodobné, že se ku výtržnosti vésti může, poněvadž jako již předem uvedeno katolíci příchod odpadlíkům do kostela bránili, jel Metz se svým povozem s touto zprávou na zdejší stanici. Zdejší

Řepišťský kostel, kolem r. 1935

stanici mužstvo a 2 četníci z Velkých Kunčic, kteří se pobotově na stanici nacházeli, jeli hned pod velením vrch. strážm. Anderky se zmíněným povozem do obce Řepišt'. Zakročením podařilo se obchůzce násilný nátlak do kostela ze strany faráře Stibora překažiti. Zmíněný farář odebral se na základě toho se svými společníky do obecní třídy (stavení Františka Musálka), kde mše odhývána byla a odtud se sami po 12. hod. pol. rozešli. Alois Vašíček čís. 75 a Alois Záruba čís. 41, oba v Řepištích bydlící, udali na místě činu, že starosta Stibor po příchodu s průvodem faráře Stibora před zmíněným kostelem jak již uvedeno vyslovil: „do kostela se půjde a žádám, aby byl klid udržen.“ Dále udával Vašíček, že farář Stibor do něho s rukami vrazil do prsou, poněvadž jemu vstup do kostela zabránil. Podle zápisu v obecní kronice měla jedna občanka u kostela házet protivníkům do očí sůl a většina občanů byla vybavena holemi a latěmi. Dochované úřední dokumenty to však nepotvrzují. Dodejme, že kromě velitele Anderky v Řepištích zasahovali ještě vratimovští četníci Karel Rollny a Vilém Říman a jejich dva kolegové z četnické stanice v Kunčicích.

Další bohoslužba československé církve se v Řepištích měla konat na svátek Zjevení Páně (Tří králů) 6. ledna 1921. Byla však odložena na dobu neurčitou a zmíněný den byl v obci klid. Mezi řepišťským katolickým obyvatelstvem však již kolovala rezoluce určená pro ministerstvo vnitra. Podepsalo ji 463 osob. Dne 9. ledna byla zaslána do Prahy. Text této prosby o ochranu proti násilí čs. církve v Řepištích zní následovně: *V obci Řepištích, pol. okres Frýdek, Těšínsko, která čítá i s připojenými osadami Vinohrad a Rakovec asi 1 200 obyvatel, sešel se kroužek lidí*

a usnesli se založit ve zdejší obci československou církev a začali všemi způsoby získávat členy pro tuto novou církev. Agitátorem je hostinský L. Stibor, nyní starosta obce, jenž je bratrem odpadlého kněze Ferd. Stibora z Radvanic. Druhým agitátorem je Ferd. Vašíček, domkář č. 18, synovec onoho odpadlého kněze. Když měli několik členů, zvolili si kostelní výbor a usnesli se, že filiální, od staletí katolický kostel v Řepišťích zaberou k účelům nové své církve. Celkem získali 105 lidí, z nichž je jen šest poplatníků, většina z nich je nedospělých a dítek a cizinců. Z těch se zase mnozí už navrátili zpět ke katol. církvi. Dne 28. prosince 1920 dostal se Ferd. Vašíček shora jmenovaný s deputací k farnímu úřadu do Ratimova, kam je naše obec přifařena. Představil se jako předseda kostelního výboru čs. církve a prohlásil p. faráři, že noví církevníci chtějí zabrat filiální kostel v Řepišťích pro své náboženské úkony a žádal, aby mu byly vydány kostelní klíče. Žádost jeho byla p. farářem zamítnuta s prohlášením, že kostel patří odjakživa katolíkům a tedy že ho jinověrcům nevydá. Odpadlíci začali však konat přípravu k zabránění kostela. Na plakátech oznámili, že 1. ledna 1921 kostel v Řepišťích zabírají a konají v něm o 1/2 10 h. své boboslužby. V tento den přišel do naší obce odpadlý kněz Ferd. Stibor, farář čs. církve v Radvanicích v čele zástupu odpadlíků a nevěrců asi 50 z okolních obcí a zvláště z Radvanic a chtěl se dostat do kostela, by zde konal své obrádky. Český katolický lid zdejší, který nechce o nové církvi ani slyšet, dověděl se z plakátův o tomto záměru, sešel se u kostela, by protestoval proti násilí na kostelu chystaném. Katolický lid byl u kostela napaden, ale zabránil zúboru kostela ze strany odpadlíků. Dalším pokusům o násilí učinilo přítrž přivolané četnictvo. Zdejší lid je krajně pobouřen a to tím více, že noví církevníci oblažovali své další

vápady do zdejšího kostela a je odhodlán hájiti do krajnosti svého kostela. Je mu to však proti mysli, by musel svoje právo pěstmi chránit, a proto obrací se na vysoké ministerstvo vnitřní s následující prosbou: 1) Vysoké ministerstvo vnitřní račiž laskavě naše právo na filiální kostel v Řepišťích hájiti a veřejně prohlásiti, že kostel ten zůstává jako dosud majetkem katolické církve pro naše katolické boboslužby. 2) Prosíme, by zdejším jinověrcům přísně bylo zakázáno opakovati svoje vápady do našeho kostela. V příloze následují podpisy katolíkův řepišťských vysílajících tuto prosbu. K 463 farníkům připojili podpisy rovněž vratimovský farář Mrkva a jako zástupce patronátu řepišťský velkostatkář František Metz (1878–1956) se členy své rodiny (Julie Metzová, Marie Metzová, Berta Metzová, Robert Metz a Vladimír Metz).

Dne 12. ledna sděloval okresní úřad „Kostelnímu výboru církve československé v Řepišťích“, že obdržel jeho prosincovou zprávu zaslou ministerstvu vnitřní a že věc byla postoupena k zemské slezské vládě do Opavy k dalšímu řízení. Do té doby neměli členové výboru ve věci nárokování kostela nic podnikat. Situace však zřejmě i nadále vřela, protože v dokumentech okresního úřadu nalezneme krátkou poznámku psanou tužkou: Řepišť 16. I. je zamýšlen nový útok na fil. kostel v Řepišťích. Četnictvo zesílit, aby obě strany se nesrazily násilně. K dalším incidentům však nedošlo. Do věci se vložil lidovecký senátor Josef Mnohoslav Kadlčák (1856–1924) z Frýdlantu nad Ostravicí, který podpořil žádost řepišťských katolíků u ministerstva vnitřní. Ministerstvo dalo příkaz opavské zemské slezské vládě udržet v Řepišťích klid za každou cenu. Zemská vláda

žádala o podání zprávy v této věci frýdecký okresní úřad. Ten vypracoval požadované hlášení 20. dubna 1921: Ve zdejším okrese a to hlavně v obcích ležících v průmyslovém území nabylo vystupování z církve říms. katolické v posledních měsících před sčítáním lidu značných rozměrů. Vůdcm této

akce ve Vých. Slezsku je bývalý říms. katolický a nyní čsl. farář Stibor v Radvanicích. Co se týče obce Řepišť, vystoupilo příp. k čsl. církvi přestoupilo z tamních 1 235 obyvatelů dosud přes 200 osob, které patří hlavně ku třídě dělnické. I když nemůže býti tvrzeno, že páni Ludvík Stibor a Ferdinand Vašíček, zmínění v dotyčném ministerstvu vnitřní předloženém podání zabývají nějakou zvláštní agitační činností, není přece pochyby, že jmenovaní usilovali o založení československé farní obce a také svého času podnikli kroky u říms. kat. farního úřadu v Ratimově, aby byla konána čsl. boboslužba v kostele řepišťském – filiálním kostele říms. kat. církve v Ratimově – což však bylo farním úřadem odepráno s poukazem, že dle knihovního stavu majitelem kostela v Řepišťích je kostel sám jako právnická osoba, což také odpovídá skutečnosti. Na to skutečně došlo 1. ledna 1921 v Řepišťích k výtržnostem, o nichž byla již 11. 1. 1921 pod čís. 38/6 podána zpráva. Aby se opakování podobných případů zabránilo, bylo jednak zdejším úřadem na zástupce obou stran konejšivě působeno, jednak příslušnému četnickému velitelství dán rozkaz, aby v případě chystaného útoku mezi říms. katolíky a příslušníky čsl. církve, bylo v pohotovosti, zjednálo za všech okolností veřejný klid a pořádek a osoby, jež by se dopustily trestního činu, oznámilo příslušnému úřadu. Od té doby nedošlo k žádnému opětovnému pokusu zabránit katolického kostela v Řepišťích pro účely čsl. církve.

Situace v Řepišťích se možná uklidnila, v rámci vratimovské farnosti však nikoliv. Ve Vratimově se konala 2. března 1921 přednáška Ferdinanda Stibora o československé církvi. Její noví stoupenci z Vratimova se chystali převzít zdejší farní kostel sv. Jana Křtitele, ale nedošlo k tomu. Dne 31. března 1921 totiž informoval

Titulní list Zpěvníku písní duchovních doporučitelných bratřím a sestřím církve československé (Praha 1923) věnovaného autorem, patriarchou Karlem Farským, biskupovi Ferdinandovi Stiborovi

okresní úřad ve Frýdku vratimovskou četnickou stanicí, že 1. dubna ve čtyři hodiny ráno je chystán útok na vratimovský farní kostel, čemuž má četnictvo zamezit. Dne 5. dubna oznámil vratimovský československý farář Jan Velčovský, že se ustanovila farnost československé církve ve Vratimově a do jejího obvodu náleží věřící této církve z obcí Vratimov, Dolní a Horní Datyně, Řepiště, Rakovec, Nová Ves a Pržno. Bohoslužby se po neúspěšném pokusu o získání kostela konaly ve vratimovské škole. Do září 1921 vystoupilo ve vratimovské farnosti z katolické církve na 1 500 osob. Československý farář Velčovský však 25. září téhož roku opustil Vratimov neznámo kam a údajně po sobě zanechal písemný vzkaz: *Ratimovjané jsou svině a potřebují svinkáře a ni faráře.* Řepiští věřící československé církve zůstali členy československé farnosti ve Vratimově. Potvrdil to i Ferdinand Vašíček, který se 1. prosince 1921 dostavil

Úmrtí obrázek bývalého vratimovského faráře Jana Mrkvy, r. 1931

na okresní úřad ve Frýdku a udává, že v Řepištích se nezřizuje žádná samostatná náboženská obec církve čsl., nýbrž že obec tato, pokud jde o příslušníky církve čsl., je příslušná náboženské obci v Ratimově. Ke konci roku 1921 odešel na odpočinek do Frýdku dlouholetý vratimovský katolický farář Jan Mrkva a novým duchovním správcem farnosti byl od 1. února 1922 ustanoven Karel Tesarčík (1865–1947), rodák z Dobré a bývalý farář v Holešově u Těšína. V roce 1924 byl ve Vratimově vystavěn Husův sbor (základní kámen položen 6. července 1924). Na schůzi konané v listopadu 1922 ve Slezské Ostravě zvolili delegáti všech dosavadních náboženských obcí československé církve v českém Slezsku a na přilehlé Moravě první samostatnou ostravskou diecézní radu. Správcem diecéze se stal řepišťský rodák Ferdinand Stibor. V prosinci roku 1923 ho první ostravské diecézní shromáždění zvolilo biskupem této další organizační jednotky církve, která užívala názvu diecéze slezská i ostravská.

Události přelomu let 1920–1921 a spor o kostel v Řepištích se promítly nejen do náboženského klimatu obce, ale poznamenaly celospolečenské dění v Řepištích a vztahy mezi členy obecního zastupitelstva. V roce 1925 a v následujících letech vyvstal nový spor mezi věřícími československé církve z Řepišť a katolickým farářem z Vratimova. Tentokrát se týkal řepišťského hřbitova. O této záležitosti bude pojednáno v samostatné kapitole věnované hřbitovu. Podle výsledků sčítání lidu z roku 1921 žilo v Řepištích celkem 1 192 občanů, z toho 950 katolíků, 25 evangelíků, 5 židů, 190 příslušníků československé církve a 22 osob bez vyznání. O deset

Duchovenstvo ostravské diecéze československé církve v Radvanicích, sedící uprostřed biskup Ferdinand Stibor, kolem r. 1939

let později čítala obec z náboženského hlediska 1 152 katolíků, 191 občanů československého vyznání, 13 evangelíků augsburského vyznání (luteránů),

27 českobratrských evangelíků, jednoho adventistu, jednoho občana pravoslavného vyznání, dva židy a 77 osob bez vyznání.

V roce 1950 prošel řepištšský kostel náročnou rekonstrukcí, o níž se nejvíce přičinil kostelní hospodář a bývalý starosta Josef Kaloč (č. p. 8). Chrám byl až k základům pokryt šindelem a zavedeno do něho elektrické světlo. Nový šindel byl objednan kostelním výborem u správy státních lesů v Bocanovicích u Jablunkova. Jelikož však nebylo zajištěno jeho dostatečné množství, byla původní jednoduše kladená

Kostel od východu, r. 1950

šindelová krytina opravena stejným způsobem. Práce řídil tesařský mistr František Fajkus z Vratimova za obětavé pomoci místních občanů Albína Koláře (č. p. 40), Jaroslava Kozla (č. p. 14), Františka Musálka (č. p. 143), Jana Musálka (č. p. 81), Jana Sloviaka (č. p. 130) a Ludvíka Šodka (č. p. 23). Posledně jmenovaný provedl nátěr věže bez jakéhokoliv bezpečnostního jistění, což vzbudilo ve své době oprávněný údiv a respekt. Náklady na rekonstrukci činily 190 220 Kčs. Byl opraven hlavní oltář s obrazem

Pohled do presbytáře, r. 1957

Obraz sv. Michaela archanděla z hlavního oltáře, r. 1957

sv. Michaela archanděla a sv. Mikuláše, pozlacen svatostánek a opraveny všechny sochy, varhany a kostelní okna. Restaurovány byly rovněž čtyři obrazy z 19. století. Státní památkový úřad, který na tuto akci přispěl částkou 120 000 Kčs, považoval za nutné udržet v dobrém stavu stávající dřevěné kostely, protože postupně zanikaly. V roce 1955 byly opraveny boční oltáře a kazatelna a kostel získal nový betlém, který zhotovil frýdecký řezbář Ondřej Gavlas (1908–1994). Obě věže obdržely nové hromosvody.

Řečnické kazatelny, r. 1957

V letních měsících roku 1961 byla prováděna vnitřní výmalba kostela. Vratimovský duchovní správce Klisz si však zřejmě nevyžádal potřebná úřední povolení, proto Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody v Ostravě sdělovalo dopisem z 30. října 1961 odboru školství a kultury ONV Frýdek-Místek, že takto nelze nadále postupovat. *Při prohlídce objektu jsme zjistili, že některé šindely na střeše schází. Žádáme Vás, abyste ve smyslu zákona 22/1958 Sb. vyzvali majitele k provedení neodkladné opravy střechy a současně připomněli majiteli, že*

Křtílnice a boční oltář sv. Jana Nepomuckého, r. 1957

Varhanní kůr, r. 1957

jakékoliv stavební úpravy (i vnitřní výmalba) mohou být na základě decentralizace památkové agendy prováděny pouze se souhlasem OŠK – ONV. V polovině března následujícího roku žádal vratimovský farní úřad Krajské středisko památkové péče o povolení provést oplechování kupolí velké věže i sanktusníkové věžičky, které byly dosud kryty šindelem. Duchovní správce Miloslav Klisz svou prosbu podpořil argumentem, že místní pokrývači nedovedou se šindelem pracovat, ostatně nemáme ani náhradní šindel. Jelikož do věží zatéká již delší dobu, žádám

o povolení, aby kopule byly pokryté šindelem. Tímto řešením sice objekt ztratí na svéráznosti, ale zachrání se jisté hodnoty. Klisz přiložil k žádosti fotografii, na níž demonstroval, že povrch sanktusníkové věžičky byl oplechován již dávno. Památkářské stanovisko k této záležitosti však bylo negativní, protože by oplechováním utrpěl vzhled řepišťského kostela. Zamýšlená aktivita byla i přes nesouhlas památkářů provedena. Rovněž byla pořízena nová okna. Na základě rozhodnutí školské a kulturní komise ONV Frýdek-Místek z 29. března 1963 byl

Skupinové fotografie dětí z prvního svatebního přijímání v Řepištích 2. června 1957, na každé fotografii je přítomen rovněž Miloslav Klisz, vratimovský administrátor v l. 1957–1964. Přední řada zleva: Radislav Krovář, Karel Šodek, Vladimír Adams, Jindřich Golik, Jiří Kaloš, Miroslav Leško, Jan Martínák, Ladislav Musálek, Jan Mutina, Stanislav Šrubař, Miloš Ertel, ?. Pro střední řadu zleva: Ludmila Pavloková, Alena Lipinová, Miroslava Navrátilová, Marie Adamusová, Karla Bednářová, Ludmila Břenková, Alice Bařinová, Libuše Adamusová, Jana Urbišová, Anna Milichová, Jana Ulrichová, Pavel Kolář, Jaromír Adamus, Pavel Řeba, Stanislav Kaloš, Miroslav Chodura. Zadní řada zleva: Marie Sklářová, Libuše Zárubová, Dagmar Vichrová, Vlasta Stiborová, Marie Mutinová, Marie Bertová, Danuše Hrdá, Bobumila Petrovská, Jan Bednář, Josef Hrdý, Tomáš Morbicer, Jiří Malinovský

Fotografie chlapců

Přední řada zleva: Ludmila Pavloková, Alena Lipinová, Miroslava Navrátilová, Marie Adamusová, Karla Bednářová, Ludmila Břenková, Alice Bařinová, Anna Milichová, Jana Ulrichová. Druhá řada zleva: Marie Sklářová, Libuše Zárubová, Dagmar Vichrová, Vlasta Stiborová, Marie Mutinová, Marie Bertová, Danuše Hrdá, Libuše Adamusová, Jana Urbišová, Bobumila Petrovská

Salesián Karel Bialek, vratimovský administrátor v l. 1964–1965, zemřel tragicky ve Vratimově 17. dubna 1965 při havárii motocyklu při návratu z řepišťského kostela

pachatelé v kostele v Řepišťích rozbili 11 okenních tabulí. Pachatelé nejprve rozbili pomník vedle kostela a kusy kamene použili na rozbíjení oken. Na šetření památkářů bylo sděleno obvodním oddělením Veřejné bezpečnosti ve Vratimově, že případu je věnována pozornost

Jaroslav Elšák, vratimovský administrátor v l. 1965–1967, s vratimovskými ministranty, 28. května 1967

řepišťský kostel zapsán jako kulturní památka do státního seznamu nemovitých kulturních památek. V noci ze soboty na neděli 12. února 1967 se kostel stal terčem vandalského útoku. Vratimovský duchovní správce Elšák sděloval dopisem ze 14. února Krajskému středisku památkové péče, že *bylo neznámými*

a po pachatelí se pátrá. V případě kostela nedošlo k poškození jeho vzhledu či památek. Bylo zjištěno, že pachatel rozbil 13 tabulek z obyčejného skla. Nové sklo a zasklení oken si vyžadovalo 50 korun. Počátkem roku 1973

*vyvstala potřeba pořízení nové výmalby chrámového interiéru, kterou chtěla vratimovská farnost realizovat z vlastních prostředků. Řepišťský MNV souhlasil a proto byly duchovním správcem, ThDr. Františkem Kalníkem (1913–1982), ještě v lednu písemně osloveny další příslušné orgány. Realizace výmalby měla proběhnout v letních měsících roku 1973. Záměr však narazil na nesouhlasné stanovisko krajského střediska památkové péče, které v dopise z 19. února sdělovalo okresnímu církevnímu tajemníkovi do Frýdku-Místku: *Po prohlídce filiálního kostela sv. Michala v Řepišťích sdělujeme následující. Tento dřevěný kostel je ve spodní části silně navlhlý. Jelikož je situován na mírném svahu, došlo úpravou před vstupem ke zvýšení terénu a povrchová voda má možnost podtékat pod základy kostela. Doporučujeme proto prvořadě opatřit kostel podél obvodu drenážními trubkami s jejich prodloužením ve spodní části šikmo do prostoru mimo kostel (ke plotu hrbitova). U vstupu, ke kterému se terén svažuje položit horizontálně**

ThDr. František Kalník, vratimovský administrátor v l. 1967–1974, r. 1954

Pohled do kostela z káru, r. 1975

Pohled do kostela z presbytáře, r. 1975

i dvě řady trubek rovnoběžně, aby byla zachycena i voda se svahu před kostelem. Při této úpravě zabezpečit i sakristii a předsíň, symetricky umístěné u presbytáře, které nemají řádnou podezdívku a proto „ujíždějí“ s nepevným podložím od hlavní stavby. Rovněž věnovat pozornost již dožívajícím deskám a dřevěným prvkům u věže a tyto nahradit novými. Vstupní, přistavěné zádveři překrýt šindelem. Teprve po těchto technických úpravách přistoupit k obnově výmalby v kostele. Za úvahu snad stojí i možnost temperování kostela (na př. akumulční kamna)... V závěru dokumentu čteme: Jedná se o cenný dřevěný kostelík, u něhož je vlhkost velkým nebezpečím pro stavbu samu; urychlené provedení prací je velmi žádoucí. K výmalbě tedy v daném roce nedošlo, byly naopak zahájeny přípravné práce na odvodnění kostela, která byla naplánována na následující rok. Po posouzení fyzického stavu kostela pracovníky ONV a Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody na počátku března 1974 byly jako nutné priority shledány tyto opravy: výměna zárubní a dveří vstupu na pravé straně kostela, podbetonování, vyzdění a opětovné umístění šindelů na pravé straně při vstupu do kostela, zajištění pravidelného větrání kostela v jarních měsících pro odstranění vlhkosti a provedení izolace. Na rok 1975 bylo naplánováno realizovat opravu čelní stěny kostela (výměna desek a trámů). Předpokládané finanční krytí oprav činilo 10 000 Kčs. Jelikož farnost nebyla schopná tyto náklady pokrýt, obrátil se farář Kalník 8. března 1974 s žádostí o poskytnutí státního příspěvku na krajský národní výbor v Ostravě. Z dopisu se dočteme: Žádost o státní příspěvek na uvedení účel podal zdejší farní

úřad spolu s dokumentací církevnímu oddělu. KNV již v lednu roku 1970 a neobdržel ani kladnou, ani zápornou odpověď. Mezitím byla v roce 1971 provedena z prostředků farního úřadu ve Vratimově podle pokynů a pod dozorem Památkového úřadu ve Frýdku-Místku nová elektroinstalace nákladem cca Kčs 15.000,-. Jelikož dle zjištění Okresního památkového úřadu ve Frýdku-Místku celá přední část dřevěného kostela je v havarijním stavu, je potřeba opravu provést co nejdříve. Příjmy ze sbírek asi 30 rodin, které o nedělích kostel navštěvují, nestačí ke krytí těchto mimořádných nákladů... V následujících měsících mohly proběhnout všechny zamýšlené úpravy, nikoliv však díky výrazné podpoře ze strany krajského úřadu, nýbrž z větší části formou bezplatné brigády řepištských občanů.

Dne 29. srpna 1974 se v kostele sešla komise, která měla vyhodnotit stav oprav. Za Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody byly přítomny PhDr. Libuše Svátková a Ing. Zdenka Motanová, za farní úřad Vratimov nový administrátor P. Milan Adámek, za MNV Řepiště předseda Rudolf Golka a za občany Josef Golík, Josef Karas a Bohumil Pavlok. Oprava jižní stěny byla provedena bez zjištění závad a podle pokynů pracovníků památkové péče. Byla realizována výmalba celého kostela a vyspravení omítek. Větrání zajistila úprava vnitřních dveří. Na hřbitově došlo k úpravě márnice, odvodnění a doplnění a oprava plotu. Do budoucna byly naplánovány následující aktivity: oprava střechy, sanktusníkové věžičky, vstupní síňky, čelní stěny kostela apod. K uhrazení výloh bylo doporučeno oslovit ONV (fond péče o památky) a další opravy realizovat podle

Kostel od západu, 80. léta 20. století

finančních možností farnosti a občanů. Již v tomto zápise však bylo konstatováno: *Při příštím malování je třeba volit jemnější a jednodušší způsob malby.* V důsledku druhotně upraveného a vyvýšeného okolního terénu bylo nutné preventivně snížit hladinu povrchové vody trativodem. Dále proběhlo podbetonování a obnova bočního vstupu a předsínky na pravé straně a výmalba interiéru. Podle

pisemných materiálů památkového ústavu byly: *Venkovní úpravy provedeny precizně a dle našich dispozic v krátké době. Výmalba (1974) je však bobužel poplatna vkusu důchodců, kteří ji prováděli. U výmalby jsme barevné vzorky neurčovali. V zorná spolupráce s MNV.*

P. Milan Adámek líčí opravy ve farní kronice následovně: *Do konce roku byla opravena jižní strana kostela*

Skupinová fotografie dětí z prvního svatebního přijetí v Řepiškách 18. června 1989 s ThDr. Milanem Adámekem, vratimovským administrátorem a farářem v l. 1974–2004. Přední řada zleva: Lukáš Škurek, Radek Golík, Iřeta Pawellková, Jarmila Tvardková, Libor Martiňák. Druhá řada: aministranti: Jan Kukučka, Petr Golík, Petr Kozel

sv. Michala v Řepišticích a kostel byl vymalován, byly vyspraveny omítky (tato akce byla rozdělena ještě před mým příchodem a řídili si ji sami řepišťští občané – p. Golík J., poslanec KNV za lidovou stranu, Bařina, Stibor aj.). Věřícím občanům bylo líto chátrajícího kostela v Řepišticích, a proto si jej počali zvelebovat sami... Při jednání 2. prosince 1974 vyvstal s ohledem pokračující vlhkost interiéru chrámu podnět k pořízení akumulčních kamen k vytápění. S návrhem přišel „ordinář“ Antonín Veselý stojící v čele Apoštolské administratury Český Těšín. Farní úřad proto vešel do styku s komunálními službami města Vratimova, které se zavázaly provést práci v co nejkratší době. Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody souhlasilo s instalací dvou elektrických akumulčních kamen s podmínkou, že budou umístěna buď vzadu za lavicemi po pravé straně vstupu do kostela nebo vlevo v presbytáři na místě stávající lavice. Kamna byla pořízena do konce téhož roku. Podle zápisu ve vratimovské farní kronice: *při prohlídce kostela v Řepišticích věnoval nřdp. ordinář z Č. Těšína Antonín Veselý 15 000 Kč na vybavení kostela el. akumul. kamny. Tato začala fungovat na vánoce r. 1974.*

V roce 1975 probíhaly další opravy kostela spočívající především v opravě sanktusníku, čelní stěny kostela, výměně shnilých šindelů na střeše a nátěru okapů. Nutno podotknout, že na většinu těchto prací na kostele se aktivně podíleli členi řepišťského Klubu důchodců vedeni Josefem Karasem. Jmenovitě jsou uváděni Bohuslav Golík, František Golík, Josef Golík, Bedřich Karásek, Karel Milich a Josef Vašíček. Odbornou práci ve věži

prováděl Josef Kročil z Frýdku. Betonování základů kostela se zhostili řepišťští občané Rudolf Hrdý a Ladislav Musálek. Lešení bylo zapůjčeno od místního JZD. Další náročnější oprava proběhla až v roce 1980. Spočívala ve výměně šindelové krytiny a přičiněním duchovního správce Adámka ji zajišťovalo JZD Velké Karlovice, které v rámci přidružené výroby vyrábělo šindel. Rekonstrukce stála 96 955 Kčs a byla uhrazena z darů věřících. Státní příspěvek na tento účel farnost nezískala. V roce 1983 byl proveden nátěr plechových částí obou věží (tmavě šedá barva, snaha přiblížit se tónu šindele). Současně došlo v rámci konzervačního nátěru šindelové krytiny k odstranění plechu kolem oken a doplnění šindelem. O tři roky byla nákladem farního úřadu opravena podezdívka chrámu a komunální služba Vratimov provedla opravu hromosvodu. V roce 1987 byly vyměněny okapy a o dva roky později proběhlo restaurování svatostánku, plastik a retabula hlavního oltáře. V roce 1990 byl proveden impregnační nátěr kostela a nátěr věže a okapů. V roce 1991 byly do oken kostela instalovány bezpečnostní mříže a pořízeny nové boční dveře. V zápisu farní kroniky za rok 1993 se dočteme: *Památka, kostel sv. arch. Michaela v Řepišticích je opatřen zapojením na Pult centralizované ochrany Policie ve Frýdku-Místku. Tato investice je mimořádná vzhledem k narůstajícím krádežím a zlodějům všeho druhu. Snad i s pomocí sv. archanděla Michaela bude tento chrám uchráněn od zlodějů. Okresní úřad ve Frýdku-Místku poskytuje též částku ve výši 100 000 Kč. Tato částka slouží jednak k impregnaci kostela, resp. šindelů na kostele v Řepišticích a zbytek na úhradu signalizač. zařízení na*

PCO. Toto zařízení instaluje fa. EIKO z Ostravy. Dobromady je proinvestováno cca 290 000 Kč včetně příspěvku z Okresního úřadu v Místku. V roce 1994 proběhlo restaurování obou bočních oltářů, křtitelnice s retabulem, které zajistil Bohumír Bittner ze Staříče. Restaurování obrazů sv. Jakuba Většího a sv. Jana Nepomuckého z bočních oltářů provedla akademická malířka Romana Balcarová z Opavy. Došlo rovněž k opravě barokní kazatelny. Nad ní byl umístěn obraz Zmrtvýchvstalého Krista. U tohoto obrazu byla zjištěna starší podmalba. K jejímu odkrytí však nedošlo z finančních i bezpečnostních důvodů. Tyto aktivity si vyžádaly 184 647,20 Kč, okresní úřad přispěl opět částkou ve výši 100 000 Kč. Na rok 1996 byla naplánována nová výmalba kostela. Po sondážích, jež měly zjistit původní výmalbu kostela (provedla akademická malířka Romana Balcarová

Kostel od severu, 90. léta 20. století

a bulharští restaurátoři) a jejichž výsledek byl negativní, bylo rozhodnuto oklepat veškerou omítku, pořídit novou a celý kostel vybělit. Řepišťský starosta Jan Kožušník administrativně vyjednal u okresního úřadu

Sondy restaurátorského průzkumu výmalby interiéru řepišťského kostela, r. 1996

Adrian Wykret, vratimovský farář, oddává v řepišťském kostele Kateřinu Pavellkovou a Zbyněka Chřibka, 14. dubna 2007

Frýdek-Místek finanční příspěvek. Oprava byla zadána Stavební huti Holub z Frýdku-Místku. Poslední mše před opravou se v řepišťském kostele uskutečnila za farníky a zdar díla v pondělí 9. září 1996. Poté byly nedělní „řepišťské“ mše slouženy každou sobotu v 17.30 hod ve vratimovském farním kostele. První bohoslužba v opraveném kostele sv. Michaela archanděla proběhla až o čtvrté neděli adventní. Celkové náklady rekonstrukce činily 182 000 Kč, Okresní úřad pokrýl příspěvek ve výši 170 000 Kč. V létě 1997 získal kostel nové lavice, které vyrobil Ing. Radislav Sojka z Řepišť, zeť básníka Bohumila Pavloka.

V roce 2006 byl kostel nasvícen venkovními reflektory z prostředků obce Řepiště. O rok později byla provedena oprava střechy a pláště kostela. Došlo k výměně shnilých šindelů, novému oplechování věže, výměně okapů a svodů a opravě soklu. Střecha a plášť kostela dostala

Adrian Wykret světlí nový prapor sboru dobrovolných hasičů v Řepištích, 4. května 2008

nový impregnační nátěr. Celkové náklady opravy činily 235 000 Kč, z toho 150 000 Kč poskytl Moravskoslezský kraj, 70 000 Kč bylo z rozpočtu obce Řepiště. Částku 15 000 Kč vybrali mezi sebou ve sbírkách farníci. V roce 2008 bylo do lavic kostela nainstalováno elektrické topení, které zpříjemňuje pobyt v zimních měsících. Náklady na topení činily 55 000 Kč a byly uhrazeny obcí Řepiště.

Detaily poškozených varhan v řepišťském kostele před restaurováním, 1. února 2006

Dlouhodobou bolestí řepišťského kostela byly nefunkční varhany. Na jejich stavu se podepsala vlhkost a silné poškození červotočem. Jednomanuálový nástroj z dílny frýdeckého varhanáře Františka Hořčičky byl v roce 2006 prohlášen kulturní památkou. Nákladná a dlouhodobě připravovaná rekonstrukce začala po úspěšné žádosti

o dotaci do Nadace OKD. První etapou bylo obnovení hratelnosti varhan. Tohoto úkolu se zhostila firma SOPRAN – servis a opravy varhan bíloveckého varhanáře Martina Tvarůžky v letech 2008–2009. Rekonstrukce spočívala v demontáži celého nástroje, jeho čištění na místě, demontáži pedálnice, varhanní

Slavnostní boboslužba u příležitosti posvěcení obnovených varhan, u ambonu ThDr. Milan Adámek, 13. září 2009

lavice, krycích mřížek pedálových věží, dřevěných pedálových píšťal, klaviatury, hřidelové desky včetně abstraktů a píšťalnic. Všechny díly byly převezeny do varhanářské dílny, kde byly druhotně očištěny od prachu a nečistot. Dřevěné části byly v lednu 2009 převezeny do ozařovny v Roztokách u Prahy ke konzervaci dřeva a jeho dezinfekci. Poté následoval další průběh restaurování. Došlo ke kompletnímu vyčištění vnitřního prostoru varhanní skříně, napuštění přípravkem proti

červotoči, opravě a impregnaci dřevěných píšťal, opravě a výrobě nových kovových píšťal ve specializované cínařské varhanářské dílně (nové píšťaly vyrobeny ze 70 % cínu), impregnaci všech dřevěných částí varhan speciálním prostředkem Lignofix varhany II, výměně kůže pod zásuvkami, překožení ventilů a víka ventilových komor, výrobě replik manubrií, generální opravě vzduchového hospodářství varhan, výrobě tlumící skříně nového ventilátoru, výrobě a montáži regulační záklopy a vzduchového kanálu pro připojení ventilátoru k hlavnímu měchu, přípravě elektroinstalace pro připojení ventilátoru, seřízení vzdušnice a chodu zásuvek, usazení píšťal a následnému převezení celých varhan zpět do kostela a jejich montáži na původním místě, intonaci a ladění. Pro zajímavost uvedme, že dřevěné varhanní píšťaly Copula maior 8' byly polepeny novinovým papírem, který byl identifikován jako *Neues Wiener Tagblatt* z 19. dubna 1884 a *Lidová demokracie* z roku 1949.

Jiří Krátký, organolog Ostravsko-opavské diecéze, při hře na obnovené varhany v řepišťském kostele, 13. září 2009

Svatomichaelský sbor v Řepišťách. Přední řada zleva: Marie Břenková, Lucie Gemrotová, Jana Pexová, Andrea Karmanová, Mgr. Hana Kukučková, sbormistryně, Miroslav Ohánka, Jiří Chovančík. Zadní řada zleva: Pavla Zárubová, Božena Ubrová, Dagmar Chlupatá, Anna Ubrová, Marie Peterková, Jana Čenková, Kateřina Zabradníková, Anděla Bednářová, Anna Čelinská, Lydie Čtveráčková, Marie Garnolová, Pavla Skybiková, Miroslav Garnol, Libor Uher, Jaromír Adamus, Ing. Stanislav Marenčák, Jan Kožušník, prezident sboru

Obnovené varhany byly posvěceny v neděli 13. září 2009 u příležitosti řepištěského krmáše (posvěcení). Slavnostní mši sloužili bývalý vratimovský farář ThDr. Milan Adámek a současný duchovní správce Adrian Wykręt. Nejprve byla ThDr. Adámekem posvěcena polní úroda a poté samotné varhany, na něž hrála JUDr. Šárka Vrchlabská, varhanice z Vratimova za doprovodu vratimovské scholy. Po slavnostní mši následoval krátký program. Úvodní skladbu na varhany přednesl diecézní organolog Jiří Krátký, průvodní slovo měl kostelník Jan Kukučka, který představil hlavního aktéra obnovy nástroje – varhanáře Martina Tvarůžku z Bílovce. Celková cena rekonstrukce činila 450 000 Kč, Nadace OKD podpořila projekt 315 000 Kč a obec Řepiště přispěla 108 000 Kč. Zbytek pokryly sbírky a dary věřících.

Další etapou rekonstrukce varhan bylo restaurování varhanní skříně v roce 2010. Cílem projektu bylo dokončení obnovy památkově chráněných varhan. Práce provedl akreditovaný restaurátor Petr Bittner ze Staříče. Dřevo skříně a zlacených dřevořezeb bylo asanováno proti škůdcům a částečně petrifikováno. Z povrchu architektury skříně byla sejmuta vrstva hrubého laku, nečistot apod. Architektonické články byly částečně doplněny dřevem. Rovněž poškozená hrací lavice byla doplněna novými částmi. Následovalo vytmelení všech vadných míst a provedení celkové retuše. Rovněž dřevořezby byly restaurovány a nově pozlaceny. Tato akce si vyžádala 276 000 Kč. Dotace Moravskoslezského kraje na tento účel činila 84 000 Kč. Zbytek uhradila obec

Řepiště (120 000 Kč) a Římskokatolická farnost Vratimov z darů a sbírek (72 000 Kč).

V říjnu 2010 byla tedy ukončena náročná rekonstrukce varhan a kostel získal funkční a historicky cenný nástroj pro bohoslužby a koncerty. S opravou varhan je spojen i vznik Svatomichaelského pěveckého sboru. Nadšení občané chtěli původně pouze pěvecky vystoupit

Noční nasvícení kostela, 6. prosince 2008

u příležitosti představení opravených varhan. Postupně vznikl amatérský pěvecký sbor místních občanů, který v současnosti čítá kolem 30 členů v hlasovém zastoupení soprán, alt, tenor, bas. Sbor řídí Mgr. Hana Kukučková, prezidentem sboru je Jan Kožušník. K repertoáru patří liturgické i světské písně, lidové i moderní úpravy. Sbor reprezentuje Řepiště na různých kulturních akcích. Jmenujme například prezentaci publikace o Bohumilu Pavlokově (*Slovo jako zrna*, Řepiště 2009), u příležitosti oslov výročí 100 let včelařské organizace Paskov, na vánočních koncertech a krmášových slavnostech, na koncertech

Pobled na západní a jižní stranu kostela

Moravskoslezské Sinffoniety v Řepištích, na dnech obce Řepiště a mnoha dalších akcích v regionu i mimo něj.

Kostel se v roce 2011 dočkal nového impregnačního nátěru střechy a pláště včetně věží kostela. Práce si vyžádaly celkem 147 500 Kč, dotace z Moravskoslezského kraje byla ve výši 73 700 Kč, obec Řepiště přispěla 50 000 Kč a farníci ze sbírek zaplatili 24 000 Kč. O rok později byla pořízena replika vstupních dveří do kostela. Vyrobila ji firma HEINICH Interier z Vratimova. Náklady činily 60 000 Kč (polovinu uhradila obec Řepiště). Z výše uvedených údajů je zřejmé, že se farnost společně s obcí a farníky o kostel vzorně stará a postupně realizuje jeho opravu. I při omezených finančních zdrojích každoročně provádí nezbytné a plánované opravy včetně realizace nákladnějších projektů.

Řepištěské zvony z r. 1918

Sanktusníková věžička

Současný kostel a jeho památky

Dnešní filiální kostel sv. Michaela archanděla v Řepištích si i přes některé stavební zásahy v 19. století uchoval poměrně archaický vzhled. Kostel, který je prvotřídní kulturní památkou, představuje roubenou jednolodní stavbu, orientovanou podélně k hlavní ose. Má délku 15 metrů, šířku 9,7 metrů a výšku 5,3 metrů. Objekt je opářen nízkou podezdívkou. Stavba má půdorys ve tvaru čtyřramenného kříže. K levé (evangelijní) straně presbytáře přiléhá sakris-

tie. Je opatřena zamřížovaným oknem a samostatným venkovním vstupem. Naproti sakristie k presbytáři přiléhá předsíň bočního vchodu do kostela s oratoří v patře. V oratoři jsou umístěna dvě zamřížovaná okna. Hlavní vstup do chrámu je situován na čelní (západní) straně. Před ním je postavena dřevěná předsíň s dřevěnými dveřmi a trojúhelníkovým štítem. V jednoduchém průčelí je vsazeno pouze čtvercové okno vedoucí na varhanní kůr a jednoduché obdélníkové

Okno chrámové lodi na jižní straně

Pohled do presbytáře

Celkový pohled na hlavní oltář z kazatelny

okno z pudy. Nevysoká hranolovitá hlavní věž kostela vystupuje z hlavního průčelí mírným rizalitem. Jednoduchá kupole je pokryta plechem a ukočena makovicí a jednoduchým křížem. Zvonice se dvěma ocelovými zvony z let 1918 a 1922, na něž se dodnes zvoní ručně z pudy, je opatřena většími okny na každé straně s dřevěnými okenicemi. Menší zvon nese

nápis: *GUSSTAHL-FBK WITKOWITZ EISENWERK 1918 N^o_ 127.* Na menším zvonu pak čteme: *E. W. XXII. N^o_ 198.* Na sedlové kostelní střeše o sklonu 50°, pokryté šindelem, je umístěna sanktusníková věžička. Má polygonální půdorys a je situována nad presbytář. Sloupky v její střední části jsou oplechovány, zbytek

Obraz sv. Michaela archanděla na blavním oltáři

Barokní plastiky z hlavního oltáře – sv. Petr a Pavel?

věžičky je pokryt šindelem a ukončen makovičkou a křížem. Presbytář kostela má pětiboký závěr. Zatímco stěna západního průčelí kostela je ošalována deskami, zbytek kostela i obě věže jsou obloženy šindelem. Světlo do kostelní lodi přivádí kromě již

Barokní obraz sv. Mikuláše v nástavci blavního oltáře

zmíněných celkem čtyř velkých zamřížovaných oken se segmentovým obloukem.

Vstoupíme-li do kostela hlavním vchodem z představené dřevěné předsíně dřevěnými, částečně prosklenými dveřmi (pořízenými v roce 2012), upoutá naši pozornost na první pohled jeho bílá výmalba, v níž dobře vynikají hlavní i oba boční oltáře. Interiér kostela působí díky této skutečnosti velice světlým dojmem, což vynikne například srovnáním s bohatou

Tabernákl (svatostánek)

Plastika sv. Hedviky, patronky Slezska a Ostravsko-opavské diecéze

Plastika sv. Floriána, ochránce před ohněm a patrona hasičů

malířskou výzdobou dřevěného kostela Věch svatých v sousedních Sedlišcích.

Stejně jako v Sedlišcích, je i strop řepišťského kostela plochý. V presbytáři je ze stropu spuštěna lampa věčného světla a v chrámové lodi křišťálový lustr.

Retabulu asi pět metrů vysokého barokního hlavního oltáře, pocházejícího zřejmě z roku 1790, dominuje obraz patrona kostela z roku 1819 o rozměrech 125 × 86 cm osazený ve zlaceném rámu. Svatý Michael je na této olejomalbě na plátně zobrazen tradičně jako okřídlený mladistvý rytíř při posledním soudu s plamenným mečem v pravé ruce a váhami v levé ruce. Kolem postavy vlají cípy červeného pláště. Po stranách obrazu

Kazatelna

jsou dva korintské sloupy, vedle nichž jsou umístěny bíle natřené dřevěné barokní figury. I přes absenci určujících atributů se s nejvyšší pravděpodobností jedná o sv. Petra a Pavla. Výška obou plastik je 110 cm a jsou vzadu vyhloubeny. Jejich původ je spojován s okruhem frýdecké řezbářské a sochařské dílny Matyáše Františka Weissmanna (1671–1742). V nástavci hlavního oltáře je umístěna oválná olejomalba původního patrona kostela o rozměrech 60 × 42 cm ve zlaceném rámu z vavřínového listí. Světcova poněkud disproporční

Pohled na kazatelnu z oratoře

postava je zpodobněna v tradičním duchu. Jedná se o starce s plnovousem s biskupskou mitrou na hlavě, oděného do bílé alby s překříženou štólou na prsou a se zlatým pluviálem, který kryje biskupova záda. Mikuláš třímá v pravé ruce berlu a v levé ruce misku se třemi jablky. Obraz pochází zřejmě z konce 17. století. Po stranách jsou umístěny dvě bíle natřené dřevořezby letících andělů se zlacenými křídly. Oltářní retabulum je tvořeno umělým mramorováním v kombinaci světle modré (podklad) a růžové (sloupy, římsy) barvy. Je završen obdélným oltářním nástavcem ukončeným profilovaným segmentovým frontonem. Retabulum

Malba sv. Jana Křtitele na řečništi kazatelny

je pokryto řezbářským dekorem, který je vytvářen zlacenými rozetami a akanty.

Na samostatně stojící oltářní mense je umístěn klasicistní otáčecí svatostánek (tabernákl). Po jeho stranách jsou umístěny plastiky dvou adorujících andělů a v horní části dřevořezba Beránka Božího. Vedle hlavního oltáře jsou v presbytáři zavěšeny plastiky sv. Hedviky (vlevo) a sv. Floriána (vpravo). Svatá Hedvika, patronka Slezska a Ostravsko-opavské

Malba sv. Jana Nepomuckého na řečništi kazatelny

diecéze, je vyobrazena jako kněžna s knížecí čepkou a atributy kostela v levé ruce a sošky Panny Marie v pravé ruce. Svatý Florián, ochránce před ohněm a patron hasičů, je zpodobněn tradičně jako římský voják držící v levé ruce praporec a v pravé ruce vědro s vodou, kterou hasí hořící dům. V prostoru před hlavním oltářem se nacházel až do druhé poloviny 18. století vstup do krypty, v níž byli pohřbíváni držitelé řepišťského panství (statku).

Na levé (evangelijní) straně presbytáře je umístěna barokní kazatelna, pocházející pravděpodobně rovněž z roku 1790. Tuto část mobiliáře můžeme právem zařadit mezi nejvýznamnější součásti mobiliáře řepišťského kostela. Řezbářsky bohatě zdobený plášť řečniště nese dva malované oválné medailony sv. Jana Nepomuckého (levý) a sv. Jana Křtitele v rokajových štukových kartuších. Posledně jmenovaný světec je zobrazen jako dítě v idylické venkovské krajině,

Detaily bohaté řezbářské výzdoby řečniště kazatelny

Obraz Vzkříšeného Krista na kazatelně

v roce drží dřevěnou hůl ve tvaru jednoduchého kříže s vlající stuhou s latinským nápisem: *ECCE AGNUS DEI* (Hle, Beránek Boží). Dříčky pilastrů jsou vyloženy akantovými rozvilinami. Parapet jednoramenného schodiště vedoucího z presbytáře od dveří do sakristie je zdoben rokajovými rámci a zavíjenou páskou. V pozadí řečniště je umístěn obraz Vzkříšeného Krista z poloviny 19. století se starší podmalbou. Celek je ukončen

Vrchol kazatelny se zlacenou dřevorezbou Božího oka

Křtelnice s uzamykatelnou skříňkou na posvátné oleje

Sousoší Křtu Páně na nástavci křtelnice

zlacenou dřevorezbou Božího oka v trojúhelníku na pozadí paprscité aureoly. Tvaroslovím má kazatelna blízko k okruhu již zmíněného frýdeckého řezbáře a sochaře Weissmanna.

Naproti kazatelny je v presbytáři do uzamykatelné skříně vsazena otáčející se křtelnice. Nad ní je

Boční oltář sv. Jakuba Většího na levé straně

umístěna uzamykatelná skříňka na posvátné oleje, sousoší znázorňující Křest Ježíše Krista sv. Janem Křtitelem v řece Jordánu, nad výjevem se vznáší holubice znázorňující sv. Ducha. Jan Křtitel nese stuhu s latinským nápisem *Ecce Agnus Dei*.

Na levé (evangelijní) straně chrámové lodi je umístěn boční oltář sv. Jakuba Většího. Některé písemné prameny uvádějí rovněž jiná patrocinia tohoto

Obraz sv. Jakuba Většího z bočního oltáře

oltáře, například sv. Ondřeje či Isidora Madridského. Oltářní obraz o rozměrech 101 × 74 cm představuje postaršího světce v poutnickém šatě, v levé ruce drží rozevřenou knihu a pravou rukou se opírá o dřevěnou hůl ve tvaru kříže. Nad světcem situovaným v neurčité

Procesní koroubeň s malbou Nejsvětějšího srdce Ježíšova

krajině je vyobrazeno otevřené prozářené nebe s okřídlenými hlavami dvou andělů. Autorem této olejomalby na plátně je opavský rodák a fryštátský měšťan a malíř Kašpar Schneider (1756–1826), jehož další dochovaná díla nalezneme na jiných místech Těšínska, například ve farních kostelech v Hnojniku či Karviné-Fryštátě. Obraz sv. Jakuba pro řepišťský kostel vytvořil kolem roku 1822. Na oltářní mense je

Desáté zastavení křížové cesty („Ježíš jest z rancho svého vyslečen“)

umístěn tabernákl a na něm stojanový krucifix. Oltářní obraz lemují dva korintské sloupy. Oltářní nástavec je ozdoben dvěma řezbami okřídlených hlaviček andělů a dvěma plastikami sedících andělů. Oltář je dále zdoben bohatými zlacenými řezbami s vegetabilními motivy. Po stranách oltáře se nachází sádrová socha sv. Terezie z Lisieux (Ježíškovy) a vpravo Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Na podstavci této plastiky je umístěno

Boční oltář sv. Jana Nepomuckého na pravé straně

dřevěné zlacené rameno na svíci vysoké 18 cm, dlouhé 40 cm s průměrem misky 10 cm. Z oválu upevněné na stěně vyrůstá rameno esovitého tvaru s vloženým motivem perlovce na bočních stranách, s listy a motivem rozet ve středu bočních ploch. Rameno je ukončeno kalichovitým nástavcem a hrotem na svíci

Obraz sv. Jana Nepomuckého z bočního oltáře

v misce. Jedná se o kvalitní řezbářskou práci z konce 18. či počátku 19. století. Totožnou památku najdeme na podstavci sochy Nejsladšího srdce Panny Marie u bočního oltáře sv. Jana Nepomuckého na pravé

Řezbářská výzdoba nad okny

Plastičky anděla z nástavce bočního oltáře sv. Jana Nepomuckého

(epistolní) straně chrámové lodi. Obdobná ramena na svíce se nacházejí ve farním kostele ve Vratimově. Není vyloučeno, že se jedná o součást jednoho souboru či práci téhož mistra.

Boční oltář sv. Jana Nepomuckého na pravé (epistolní) straně je architekturou i řezbářskou výzdobou totožný s oltářem sv. Jakuba Většího. Olejomalba na plátně o rozměrech 101 × 74 cm zobrazuje sv. Jana Nepomuckého v kanovníckém šatě, držícího v levé ruce palmovou ratolest mučedníků a kříž a vzhlížejícího

Barokní plastika františkánského světce (pravděpodobně sv. Antonína Paduánského) z bočního oltáře sv. Jana Nepomuckého

k otevřenému nebi s okřídlenými hlavami dvou andělků. Na stole vedle světce je položena kniha. Světec je umístěn v neurčitém prostoru rámovaném sloupem a závěsem. Autorem obrazu je rovněž Kašpar Schneider z Fryštátu. Plátno je vzadu signováno a datováno: *C. Schneider Mahler Ano 1822*. Na oltářní

Chrámová loď s norými lavicemi a varbanním kúrom

Na kúru

Varhanní skříň

mense je umístěna polychromovaná dřevěná plastika františkánského světce, s největší pravděpodobností sv. Antonína Paduánského. Světec oděný do františkánského řeholního hábitu vzhlíží ke kříži, jenž drží v pravé ruce. Jedná se o barokní práci z 18. století. Vpravo od oltáře je umístěna sádrová socha sv. Josefa, Pěstouna Páně. Oba boční oltáře, jsou, stejně jako hlavní oltář, kazatelna, křtitelnice a další části mobiliáře zdobeny technikou umělého mramorování, jež má navodit dojem použití luxusnějšího materiálu. Stěny kostela zdobí obrazy 14 zastavení křížové cesty z 19. století s českými nápisy ve švabachu. Podobnou

Detail výzdoby varhanní skříně

křížovou cestu z roku 1852 z dílny novojičinského malíře Ignáce Jana Bergera (1822–1901) najdeme v kostele sv. Šimona a Judy v sousedním Lískovci. V chrámové lodi jsou umístěny rovněž dvě bílé procesní korouhve. Korouhve na pravé straně nese vyobrazení Nejsladšího srdce Panny Marie a sv. Michaela archanděla a její protějšek Nejsvětějšího srdce Ježíšova a sv. Josefa. V kostele se nachází 21 dřevěných lavic vyrobených

Interiér kostela – celkový pohled z kůru

v roce 1997 Ing. Radislavem Sojkou z Řepiště. Pod kůrem situovaným v západní části chrámové lodi je umístěna jednoduchá dřevěná zповědnice. Kůr je podepřen dvěma dřevěnými sloupy s hrubě řezanými hlavicemi. Vystupuje se na něho po strmých dřevěných schodech na pravé straně. Kostel je vydlážděn opukovými čtverci, podlaha pod lavicemi v chrámové lodi je vydlážděna cihlou. K mobiliáři kostela náleží ještě

sádrové sochy sv. Aloise z Gonzagy a Barbory z přelomu 19. a 20. století, jež byly původně umístěny na stěnách chrámové lodi.

Jedním z největších klenotů řepištěského kostela jsou barokní varhany z roku 1788, jež byly do řepištěského kostela zakoupeny z Ustroně u Těšína, jak již bylo výše pojednáno, v roce 1867. O této skutečnosti svědčí kromě písemných pramenů i německý nápis na víku. Při restaurování

Interiér kostela – celkový pohled z presbytáře do chrámové lodi

varhan v roce 2009 byla rovněž varhanní skříň opatřena nátěrem imitujícím barokní umělé mramorování. Jedná se o prospekt o třech polích ukončených nahoře profilovanou římsou. Pole jsou zdobena řezbou stylizovaných festonů a prostřední je konkávně probrán a je zakončen rovněž profilovanou římsou.

Dispozice varhan je následující:

Manuál: E-d³, původně C-d³

Principal.....	8'
Flaut major.....	8'
Tuba cuspidata.....	4'
Flaut minor	4'
Fugara (nepůvodní).....	4'
Superoctav	2'
Mixtur 2 fach(původně 3 fach)	
Pedál: E-a ⁰ , původně C-a ⁰ S krátkou velkou oktávou	

Principallbass.....8'
 Interiér řepištského kostela je i přes jeho prostotu vybaven poměrně kvalitním mobiliářem z 18. a první poloviny 19. století. Mezi movité kulturní památky náleží hlavní oltář s obrazy a plastikami, kazatelna, varhany a dvojice zlacených ramen na svíce. Dobrý technický stav a čistota kostela jen potvrzují slova vratimovského učitele Vladislava Mojžíška, jenž se ve svém rukopisu pokusil ve druhé polovině 20. století shrnout dějiny tohoto domu

Božího: *I když se zde konají bohoslužby omezeně, přece lpí obyvatelstvo zdejší obce bez rozdílu náboženství na kostelíku a rádo věnuje na jeho udržování. Vidí v něm památku starých časů. Kostel, i když nemá dobrou polohu, přece svou dřevěnou architekturou a starými jej obklopujícími lipami je ozdobou obce a oko poutavého rádo spočine na něm, jako na pěkném obrázku uprostřed vsedních chladných stěn.*

Sakristie řepištského kostela s vystavenými liturgickými textiliemi v rámci Nocí kostelů, 24. května 2013

Souprava liturgického kněžského oděvu z řepištského kostela: ornát (kasule), stóla, manipul a alba. Červená barva roucha symbolizuje planoucí lásku a mučednictví. Používal se o slavnosti Soslání sv. Ducha a svátků mučedníků

Ornát (kasule) z řepištského kostela. Zelená barva roucha symbolizuje naději a panování. Používal se v nedělích po svatodušních svátcích

Ornát (kasule) a stóla z řepištského kostela. Černá barva roucha symbolizuje smrt a nehlubší smutek. Používal se na Velký pátek, v den památky všech věrných zemřelých a při zádušních mších

Souprava liturgického kněžského oděvu z řepištského kostela: ornát (kasule), stóla a manipul. Modrá barva roucha symbolizuje ponížení, zkeroušenost a kající smutek. Používal se v adventní a postní době a v tzv. suché dny

Ministrantská roucheta z řepištského kostela

Pohled na kostel a školu od rýčbodu

Protektorátní pokus o založení farnosti Řepiště

Zajímavou a dosud neznámou epizodu z dějin kostela sv. Michaela archanděla představuje ne-realizovaná snaha o založení samostatné duchovní správy v Řepištích. Již víme, že Řepiště až do poloviny 17. století byly centrem samostatné farnosti. V letech 1654–1785 byly součástí farnosti Šenov a poté farnosti Vratimov. Až do roku 1917 stála nedaleko kostela stará dřevěnice, která byla podle místní tradice původně farou. Nacházela se na pozemku Josefa Musálka (č. p. 43). Zcela určitě v tomto případě nešlo o původní faru, postavenou před rokem 1654. Tento objekt je jako značně zchátralý naposledy zmíněn v písemných pramenech v roce 1719. Mohlo se však jednat o parcelu, na níž původní řepišťská fara stávala. Dejme slovo obecní kronikářce Ludmile Bajerové, která v roce 1932 o budově napsala následující: *Naposled v ní bydlel Michenka, jemuž pro statnou postavu povídali Aron. Stará fara, jakož i sousední stavení patřilo Šochovi. Ten vyprávěl, že na půdě bylo obrovné množství všelijakých listin a knih a poněvadž mu papíry zavazely, hromadně jimi topil při pečení chleba. Předpokládá se, že mezi těmito listinami bylo jistě mnoho důležitých a cenných dat a zpráv, které by objasnily poněkud temnou minulost naší obce. Nepatrná část těchto papírů byla odnesena prý na faru do Šenova, ale poněvadž fara šenovská kdysi vyhořela, nezůstalo zase nic. Po tomto Šochovi, majiteli staré dřevěné chalupy není již dávno památka, žijí zde jen jeho vzdálení příbuzní.*

Příslušnost k vratimovské farnosti v této době znamenala, že v řepišťském filiálním kostele byly slouženy pravidelné mše pouze každou třetí neděli

a dále v některé významné svátky a slavnosti církevního roku. Samozřejmě se zde ještě konaly křty, sňatky a pohřby. Obec si až do konce 50. let 20. století rovněž udržela tradici každoročního průvodu Božího Těla, který se konal v Řepištích i Vratimově. V dřívějších dobách však byla nepřítomnost sídla duchovní správy svázána rovněž s povinností farníků vozit do Řepišť kněze. Například z 27. dubna 1802 se dochoval soupis řepišťských farníků, jejichž povinností bylo přivést a odvést kněze z Vratimova na bohoslužby. Jednalo se o sedláky Václava Fridricha, Jana Michenku, Jiřího Michenku, Jiřího Pavloka a Františka Šodka a dále o tyto řepišťské farníky Jana Adamuse, Františka Kafku, Matěje Kafku, Josefa Kaloče, Josefa Kožušníka, Václava Kožušníka, Josefa Krupu, Václava Míčka, Míchala Slívu, Jana Vašíčka, Josefa Vašíčka, Františka Veverku.

Tyto, ale i další důvody vedly ke snaze některých řepišťských farníků zřídit si v obci vlastní duchovní správu. Vhodná příležitost se naskytlá poté, co se v roce 1938 v obci objevil katolický kněz Jan Barteczek (Barteček). Tento duchovní se narodil 16. prosince 1912 v Novém Bohumíně. Byl původem Polák ale německé výchovy. V období první republiky byl pročeského smýšlení. Kněžské svěcení přijal 12. července 1936, a působil jako kooperátor ve Skalici a od poloviny roku 1937 jako katecheta v Radvanicích. Zápis v řepišťské obecní kronice za rok 1938 uvádí: *Zároveň se zde přistěboval kněz Jan Bárteček, takže bohoslužby*

*ve zdejších kostele konány jsou každou neděli i ve všední dny. Tento brzy získal si oblibu jak občanů, tak i školní mládeže, která jeho vlivem zvýšila svou mravní hodnotu. Jelikož se však P. Barteczek brzy v Řepištích společensky znemožnil, nedošlo k trvalému uspokojení náboženských potřeb zdejších farníků. Jednou z možností vyřešení situace bylo zřízení samostatné farnosti. Dne 1. ledna 1944 byla sepsána žádost k olomoucké arcibiskupské konzistoři: *Obec Řepiště, farnost Vratimov, děkanství Slezská Ostrava, a místní kostelní konkurenční výbor prosí za soublasu veledůstojného pana faráře P. Jana Reinocha ve Vratimově,**

ke němuž jsou Řepiště přifařeny, o zřízení samostatné duchovní správy – farnosti v obci Řepištích, která by velice prospěla obci v ohledu náboženském, mravním i kulturním. Obec Řepiště, čítající 1 500 duší, z nichž valná většina je náboženství římskokatolického, má svůj kostel (filiální) a kolem něho vlastní církevní hřbitov. Z dějin našeho kostela dovolujeme si podle historických pramenů uvést tyto údaje. 1) Kostel je dřevěný. Zsvěcený je sv. Michaeli archanděli a sv. Mikuláši. Pochází z doby okolo 1450. První zmínka se o něm činí v r. 1485. Z historických pramenů vysvitá, že náš kostel byl v době před reformací kostelem farním. Samostatná farnost však v době

Průvod Božího Těla v Řepištích, monstanci nese P. Jan Barteczek, první polovina 40. let 20. století

protestantismu zanikla. Ještě v roce 1652 nachází se náš kostel v rukou protestantů. 2) Dne 26. března 1654 byl jim odňat a přidělen farnosti šenovské jako filiální kostel. 3) Když byla ve Vratimově za císaře Josefa II. dekretem ze dne 20. listopadu 1785 zřízena nová farnost, byly k ní přifařeny také Řepiště, ke níž až do dnes náleží. Zřízení samostatné farnosti v Řepištích s vlastním duchovním správcem – farářem je žádostí z následujících důvodů: 1) Řepiště jsou vzdáleny od farního kostela 5–8 km. Obec je velmi roztráštěna, což ukazují názvy: „Na Obleskách“, „Na Písárkách“, „Na Vinohradech“, „Na Fifejdách“ atd. 2) Jsou zde 2 obecné školy v Řepištích

a v Rakovci, který tvoří část obce Řepišt'. Náboženská výchova dětí a uživatelnost náboženského života ve škole by bylo usnadněno, kdyby byl na místě vlastní duchovní správce. 3) Kostel má všechny předpoklady, aby mohl být povýšen na kostel farní: při své délce 19 m a šířce 12 m pojme větší množství věřících. Jsou v něm 3 oltáře. Je vybaven boboslužebnými nádobami a rouchy. 4) Jak jsme již zmínili, je zde hřbitov a budova vyhlédnuta pro farní úřad. 5) V nejbližší době bude rozšířena místní cibelná a budou postaveny obytné domky pro dělníky (kolonie). I z toho stanoviska se ukazuje nutnost zřízení včas samostatnou duchovní správou. Z těchto důležitých důvodů

Věřící v řepištšském kostele, r. 1944

opakujeme nejdůstojnější knížecí-arcibiskupské konsistoři svou prosbu o zřízení samostatné duchovní správy v Řepištích ke cti a slávě Boží a ke spáse nesmrtelných duší... Pod tímto listem jsou podepsáni starosta obce Josef Kaloč, první náměstek starosty Antonín Musálek a za kostelní konkurenční výbor Jan Kaloč, Albín Kolář a Jan Lyčka. Farář Reinoch tuto žádost doporučil a starosta Kaloč ji odevzdal slezskoostravskému arciknězi Karlovi Hegerovi k vyřízení. Již 8. ledna 1944 došla od olomoucké konsistoře odpověď: *Ctělý obecní úřad v Řepištích u Vratimova. Zemský úřad v Brně oznámil nám přípisem ze dne 9. září 1942, č. 4043/1942/II/1, že dle výnosu ministerstva školství v Praze mají církevní úřady po dobu války upustiti od návrhů vyfařeni a přefařeni obcí jakož i na zřízení nových far. Se zřetelem na zmíněný výnos nutno záležitost zřízení samostatné fary v Řepištích odložit na pozdější dobu.* Podepsán je generální vikář ThDr. Oldřich Karlík.

Farníci požadující samostatnou duchovní správu v Řepištích se však nevzdávali. Požádali znovu konsistoř, tentokrát již bez vědomí faráře Reinocha, o zřízení alespoň dočasné expozitury s právem matriční agendy. Reinoch se o tom dozvěděl až od slezskoostravského arcikněze, který ho žádal o vyjádření. Svému nadřízenému Hegerovi tedy vratimovský farář popsal stav věci – v Řepištích jsou složeny každou neděli i ve svátky mše, konají se tam křty, svatby i pohřby a není proto nutné zřizovat zde samostatnou faru

ani expozituru. Dne 17. března obdržel Reinoch od olomoucké konsistoře opis odpovědi adresované řepištšskému obecnímu zastupitelstvu: *K Vaší žádosti ze dne 19. ledna t. r. o zřízení expozitury s vedením matrik v Řepištích odpovídáme: Uznáváme Vaši dobrou vůli o povznesení náboženského života v Řepištích, kterou jste žádostí projevíli. Než uvážívše všechny okolnosti a dnešní stanovisko příslušných úřadů, jakož i platné zákony, dospěli jsme k rozhodnutí, že není možno dnes pomýšleti na to, aby byla zřízena zátímní expozitura systemizováním místa pomocného kněze, kterému by byly svěřeny i matriky. Nemůžeme dáti také k dispozici žádné kooperátorské místo k přenesení do Řepišt', poněvadž nám chybí na 20 kooperátorských míst. O duchovní správu v Řepištích je, jak jsme se přesvědčili postaráno. Žádáme Vás proto, abyste se s dnešním stavem spokojili. Farář se mezitím dozvěděl, že za touto aktivitou stál P. Barteczek, který přišel o místo katechety ve Slezské Ostravě.*

Vratimovská farní kronika celý případ uzavírá slovy, že kněz Jan Barteczek *následkem mravopočestnostní afery byl propuštěn z německých škol a bez místa. Řepišt'anům nejde ani tak o samostatnou expozituru, jde o to jen panu starostovi a panu Golíkovi Josefovi.* Vzhledem k blížící se frontě a dalším válečným událostem roku 1944 byl tímto pokus o zřízení, resp. obnovení samostatné duchovní správy se sídlem v Řepištích založen ad acta a v poválečném období již nebyl otevřen.

Řepišťské „Číslo poslední“ Z dějin hřbitova

Od druhé poloviny 17. století můžeme rovněž díky nejstarší matrice šenovské farnosti sledovat křty, sňatky a pohřby farníků z Řepišť. Z matriky se dozvídáme, že prvním písemně evidovaným pokřtěným byl 17. dubna 1676 Jakub, syn Kateřiny a Jana Fridrichových z Řepišť. Kmotry u křtu byli Markéta Pavelicová a Jiří Košňovský. O prvním písemně zachyceném farníku pohřbeném na hřbitově u řepišťského

kostela se dozvídáme až k roku 1682. Tehdy zde byla pohřbena Dorota Grogoluská, která zemřela 26. září. Šenovský farář důsledně odlišoval vyznání všech těchto v matrice evidovaných osob. Jelikož se i v Řepišťích vyskytovala po celou druhou polovinu 17. století početně významná evangelická menšina, byli na hřbitově u kostela pohřbíváni i řepišťští evangelíci. První evidovaný evangelický pohřeb je evidován k 20. říjnu

Zápis o příjmu poplatků za pohřby v Řepišťích do žádusního jmění kostela v l. 1732-1733

Náhrobek manželů Rozálie a Františka Fridrichových z Řepišť v severní části hřbitova, r. 1984

1683, kdy zde byly k věčnému odpočinku uloženy ostatky Mikuláše Biolka. V roce 1719 je řepišťský hřbitov uváděn jako nepřilíš velký. Byl obehnán dřevěným plotem. Již ve druhé polovině 17. století se zde nacházela také dřevěná márnice („kostnice“). V roce 1728 bylo vydáno 36 krejcarů za pohřbení kostí z kostnice vybraných.

V roce 1891 byla v severovýchodním rohu hřbitova vystavěna nová márnice k uložení těl zesnulých před pohřbem a jako zázemí pro hrobníka. V prvních desetiletích 20. století již hřbitov rozrůstající se obci zřejmě kapacitně nepostačoval a vyznačoval se četnými závadami. Konfesními spory rozdělené obecní zastupitelstvo odmítlo v roce 1921 nabídku velkostatkáře Františka Metze na zřízení nového hřbitova na jím darovaném pozemku (v prostoru dnešního TJ Řepišťe). V odpoledních hodinách 16. října 1924 navštívil řepišťský hřbitov z rozhodnutí okresního úřadu ve Frýdku vrchní zdravotní rada, který si ho za doprovodu faráře a hrobníka důkladně prohlédl. V pozadí této prohlídky stálo udání členů československé církve o zabraňování pohřbům jejich věřících. Dne 19. dubna 1925 sděloval okresní úřad vratimovskému farnímu úřadu: *Na udání rady starších církve československé v Řepišťích bylo zavedeno šetření, kterým bylo prokázáno, že udání ta byla neoprávněně učiněna. Při šetření tom sbledal však zdejší vrchní zdravotní rada, že na hřbitově tomto panuje nepořádek a že veškerá zodpovědnost ponechána byla hrobařovi. Aby této nepřístojnosti učiněna byla přítrž, žádám, aby tamní farní úřad, jako správce církevního hřbitova*

v Řepišťích zavedl pořádek, řídě se při tom směrnicemi, obsaženými ve výnosu bývalé vlády slezské z 12. června 1910, č. V-340. Směrnice ty žádají následující: Zavedení hřbitovního řádu, který musí býti zdejšímu úřadu ku schválení předložen. V tomto musí býti zaveden katastr hřbitovní a kniha o jednotlivých hrobech. Dále budiž uvedeno, kdo rozhoduje o jednotlivých hrobech a kdo na pořádek na hřbitově tom dohlíží. Budiž také o to postaráno, aby hroby, u kterých již ustanovený turnus prošel, byly vykopány a tak umožněno další jich upotřebení. Farář Karel Tesarčík tedy v průběhu roku 1925 začal jednat ve věci úpravy hřbitova a dalších opatření vedoucích k odstranění nedůstojného stavu pohřebiště. Řepišťe navštívil Josef František Škrobánek, zahradní architekt z Moravské Ostravy, který zaměřil stávající hřbitov a připravil koncepci nového členění pohřebiště. Dochovaný Škrobánkuv plán v měřítku 1 : 10 000 nese datum 29. listopadu 1925. Namísto dosavadního nahodilého umístění hrobů je navrženo jejich seřazení do přehledných řad. Mezi kostelem a márnicí měl být umístěn hlavní hřbitovní kříž. Jinověrcům byla vyhrazena zcela poslední řada hřbitova u plotu. V pravé zadní části hřbitova bylo ponecháno místo pro hroby sebevrahů. Hřbitovní plot mělo lemovat devět lip. Škrobánkuv plán byl schválen okresním úřadem ve Frýdku 11. června 1926 a biskupským komisariátem v Karviné 15. června téhož roku. K samotné úpravě hřbitova však došlo s jistými odchylkami od původního plánu v roce 1927.

V kostelní účetní knize čteme v zápise za rok 1925 poznámku napsanou farářem Tesarčíkem 10. května

Plán hřbitova v Řepištích s původní situací hrobů vypracovaný zahradním architektem Josefem Františkem Škrobánkem z Moravské Ostravy, 28. listopadu 1925

1926: Hřbitov okolo filiálního kostela v Řepištích nalézal se od dávných časů v nepořádku. Okresní správa politická ve Frýdku nařídila vypracovati a ke schválení podati hřbitovní řád, dle něhož má hřbitov během 10 až 15 let upraven býti a pobrožila uzavřením hřbitova, kdyby hřbitov nebyl uveden do pořádku. Jelikož není dosud žádného hřbitovního fondu a kostel také nemá nadbytečného jmění a katolíci tamější zatíženi jsou vysokými přírůžkami jak pro svůj kostel, tak též i pro kostel farní, použito na pořízení hřbitovních a úhradu výloh s úpravou hřbitova spojených příspěvků ze subvence p. kard. Adolfa Bertrama pro farnost' vratimovskou v roku 1924 poskytnutou. Svůj podpis připojil za patronát velkostatkář František Metz a kostelní hospodáři František Ertel a Ludvík Telecký. Mezitím však bylo nezbytné vyšetřit stížnost farní rady náboženské obce československé církve ve Vratimově adresovanou okresnímu úřadu 19. listopadu

Plán hřbitova v Řepištích s původní situací hrobů a navrhovanými úpravami hrobů vypracovaný zahradním architektem Josefem Františkem Škrobánkem z Moravské Ostravy, 29. listopadu 1925

1925. Stěžovatel poukazuje na nepříznivé podmínky a překážky, s nimiž se věřící československé církve setkávají na hřbitově v Řepištích: Dle došlých nám stížností příslušníků církve českosl. v Řepištích činí římsko-katolický farář Karel Tesarčík jako správce konfesijního hřbitova v Řepištích značné obtíže při slušném pohřbívání jinověrců, což způsobuje pochopitelný rozruch všech interesovaných. Uvedený zakazuje a znemožňuje jakoukoliv úpravu hrobů, stavění pomníků a dokonce zakazuje návštěvu hřbitova jinověrcům. Farní rada máje na mysli zjednání práva svým příslušníkům, žádá okresní politickou správu, aby záležitost pohřbívání v Řepištích byla úředně vyřešena ve smyslu interkonfes. zákona ze dne 23. dubna 1925 sb.- zák. a nař. 96 § 10. bod I. Dosud známé písemné prameny neposkytují odpověď na otázku, nakolik se toto tvrzení zakládalo na pravdě a jakým způsobem bylo řešeno. Z pohledu na zmíněný

Plán hřbitova v Řepištích s navrhovanými úpravami hrobů vypracovaný zahradním architektem Josefem Františkem Škrobánkem z Moravské Ostravy, 29. listopadu 1925

Škrobánkův projekt na úpravu hřbitova je zjevné, že se do budoucna počítalo se zřízením „oddělení“ pro jinověrce. Příslušníci mladé československé církve byli dosud pravděpodobně pohřbíváni ve starších hrobech svých katolických předků a příbuzných, což určitě způsobovalo napětí u katolíků a faráře Tesarčíka. Na jaře následujícího roku byl konečně sestaven hřbitovní řád datovaný k 23. březnu 1926. Z tohoto dokumentu vyplývá, že hřbitov se nacházel ve vlastnictví kostela sv. Michaela archanděla a byl veden jako konfesijní, tedy římskokatolický. Správu hřbitova vykonává jako správce kostelního jmění vratimovský farář, který disponuje právem jmenovat a propouštět hrobníka. Z hlediska zdravotního a policejního podléhá hřbitov správě státních úřadů. Hřbitov je určen pro politickou obec Řepiště a nepatrnou část Vratimova s právem pohřbu všech zdejších občanů katolického vyznání. O pohřbech

Jižní část hřbitova, r. 1954

osob jiného vyznání či bez vyznání rozhoduje správce hřbitova. Hřbitov měl rozlohu 865 m², obklopoval kostel a byl obehnan živým plotem se dvěma vchody. Nedaleko vedlejšího vchodu se nacházela márnice. S přihlédnutím na výše zmíněné konfesní spory je důležitý odstavec B paragrafu 4 (Kategorie hrobů) tohoto hřbitovního řádu: Pro nekatolíky určeno jest zvláštní oddělení, a sice dvě poslední řady na severovýchodní straně hřbitova dle plánu hřbitovního s vyhrazenou třetí řadou přiléhající pro případ potřeby, také pro samovrahy a nekřtěné děti jsou zvláštní místa určená na východní straně na konci hřbitova a na pláne hřbitovním naznačena. Nekatolíci, samovrazi a nekřtěné děti pochovávají se na odděleních pro ně určených, nemají-li práva na pohřbení v rodinných hrobech. Následují paragrafy pojednávající o vnější úpravě hrobů, oznámení úmrtí, hřbitovních poplatcích, taxe hrobníka, vedení evidence a další ustanovení. Tato směrnice nabyla závazné účinnosti po připojení podpisů a razítek okresního

Pobřeb v Řepištích vedený vrátimovským kooperátorem Emilem Sosnou, první polovina 40. let 20. století

úřadu (11. června 1926) a biskupského komisariátu v Karviné (15. června 1926).

Zdálo by se, že schválením a zveřejněním hřbitovního řádu a úpravou hřbitova nastal v Řepištích klid. Problém však vyvstal se čtyřmi hroby rodiny Stiborovy, které měly být zrušeny a které si nechal Ferdinand Vašíček, majitel hrobů, orámovat. Nový rám byl však v rozporu s charakterem hrobů – nejednalo se o hrobku nýbrž o samostatné hroby, jež měla oddělovat půlmetrová mezera. Od podzimu 1926 až do podzimu 1930 se tedy táhl spor faráře Tesarčíka s Ferdinandem Vašíčkem, majitelem těchto čtyř hrobů a příslušníkem československé církve. Do kauzy musel zasahovat i frýdecký okresní úřad. Čtyřletá kauza vyústila v dohodu. Vašíček souhlasil dopisem z 30. října 1930 se zrušením dvou ze čtyř hrobů v prospěch nového hřbitovního chodníku. V roce 1931 byl firmou V. Prokop z Michálkovic zhotoven nový laťkový plot kolem hřbitova. Součástí jeho výstavby bylo rovněž

zhotovení 33,5 m betonové podpěrné zidky a oprava dvou vrátek. Tato oprava si vyžádala 12 630 Kč.

Učitelka Ludmila Bajerová popsala upravený řepišťský hřbitov v nejstarší obecní kronice z roku 1932 následovně: *Okolo kostela jest odedávna neveliký hřbitůvek, na němž krčí se staleté hroby. Jest hřbitovem katolicko-konfesijním, asi 9 arů veliký. Má tvar podkovy nebo písmena u. Přední část, v níž jest hlavní vchod, tvoří mírný oblouk. Zadní část jest skoro rovná. Oplocen jest t. zvaným živým plotem – hlobem. Na něm dle nařízení okresní a zemské politické správy bez dne 11. června 1926 podle hřbitovního řádu 22 mrtvol ročně může býti pochováno. Nebylo ještě roku, kdy by se pochovalo více než 20 mrtvol. Pochovavací turnus u dospělých jest desetiletý, u dětí do 5 let jest šestiletý. Hřbitůvek jest suchý a ač malinký, stačí docela k pochovávání. Pochovává se do hrobů podle plánů úředně schválených. Hřbitov má též jeden boční vchod, malou branku. Od ní vede bílým pískem vysypaná cestička na druhý konec a pak chodníčky nesypané k jednotlivým hrobům. Jdeme-li tímto postranním vchodem, přijdeme zrovna k přední zdi kostelní, pod níž jsou hroby, v nichž odpočívají dva po těžké a úmorné práci*

Jihovýchodní část hřbitova, kolem r. 1946

ve prospěch naší české mládeže. Jest to hrob staříčkého a milého pana řídícího Františka Carbola, který žil zde na odpočinku a hrob zdejšího učitele a rodáka Viktora Lyčky. Byl učitelem svědomitým a obětavým... Tyž chodníček nás zavede k místu, kde jest pochován bývalý poslanec a dlouholetý předseda místní školní rady, František Pavlok.

Hřbitov, který prošel úpravou ve druhé polovině 20. let 20. století, přestal však malou rozlohou vyhovovat svému účelu. Farář Tesarčík proto 24. listopadu 1937 přikoupil sousední pozemek o rozloze 954 m²

za 5 000 Kč od Spořitelního a záloženského spolku v Řepištích. Bylo jednáno o zakoupení dalších 71 m², jež představoval původní chodník podél hřbitova, který nyní dělil hřbitov od přikoupené parcely. Na jaře 1945 bylo v dolní části nového hřbitova pohřbeno devět německých vojáků. Podlehli svým zraněním v provizorním polním lazaretu, který byl 27. března 1945 zřízen německou armádou v sále hostince Antonína Musálka. Záhý na hřbitově přibyly rovněž ostatky devíti padlých vojáků Rudé armády. Podle obecní kroniky se

Jižní část hřbitova, kolem r. 1946

v osvobozených Řepišťích konal 13. května tábor lidu. Průvod vyšel s hudbou od hostince pana Vaňka, zastavil se na hřbitově, kde u hrobu padlých ruských vojáků promluvil soudr. František Ertel a zároveň položil kytičky. Po tomto aktu se průvod odebral na hřiště dělnické tělocvičné jednoty, kde promluvil soudr. Štefan a za národní socialisty Augustin Václavek a za Svaz mládeže Bohumil Pavlok z čís. 26. Tábor vzhledem k významné události byl slabě navštíven. O rok později, 6. února 1946, byly ostatky rudoarmějců exhumovány a odvezeny na centrální pohřebiště vojáků Rudé armády a padlých osob při osvobozovacích bojích v regionu, které vzniklo na hřbitově ve Frýdku.

V roce 1948 byla nová část hřbitova posvěcena farářem Janem Reinochem. O šest let později připadla část hřbitova spolu přátel žehu, kteří se na ni rozhodli zřídit urnový háj. Místní národní výbor přispěl částkou 2000 Kčs. Vratimovský duchovní správce tuto záležitost líčí ve farní kronice následovně: *Spolek Krematoria v Řepišťích žádal 2 řady na hřbitově ke zřízení urnového háje. Farář ho povolil s výhradou schválení nadřízených úřadů. Tyto dvě řady měly být odstěpeny od 1/3 hřbitova, vyhrazené pro nekatolíky. Udělali to šikovně. Uzavřeli smlouvu s představiteli církve českosl. v tom smyslu, že církev českosl. svoluje, aby na oddělení pro nekatolíky byl zřízen urnový háj. Konzistori v Č. Těšně naznačily na plánek celou plochu červeně, že tam má být urnový háj zřízen. V Těšně myslely na 2 řady uvedené v žádosti a podepsaly plánek. Tím získal spolek krematoria celou třetinu hřbitova. Brzy na to zemřela příslušnice církve čl. Spolek krematoria nepovolil pohřbít ji na svém oddělení a musela být pohřbena na oddělení pro katolíky. Mnozí se vůbec přepady, že nekatolíci chtějí být pohřbeni mezi katolíkami. První pomník v nově zřízeném urnovém háji patřil Ondřeji Adamusovi (č. p. 82).*

Jižní část rozšířeného hřbitova, 80. léta 20. století

V roce 1956 byl řepišťský hřbitov převeden farním úřadem z nařízení ministerstva zdravotnictví na MNV Řepiště, který se stal nyní jeho správcem. O slavnosti Všech svatých se však do konce 50. let konávaly modlitby za zemřelé za účasti kněze. P. Klisz o této tradici v roce 1959 poznamenal: *Na Vše svaté jsme modlitby za zemřelé konali v kostele (ve Vratimově), v Řepišťích na hřbitově. Více zbožnosti je v kostele, jelikož na hřbitově se mnozí domnívají, že přišli ke hrobu, aby si pospolu popovídali a řekli nejnovější vtípy. Duše v očistci zůstanou pak bez pomoci.*

Zápis v řepišťské obecní kronice z roku 1986 poskytuje zajímavé svědectví o hrobnících, kteří pracovali v té době na místním hřbitově. *Posledním řepišťským hrobníkem (kopidolem) byl Karel Brabec, majitel malého domku, zbouraného v roce 1985, který stával na místě dnešních dvou domků pro zaměstnance JZD naproti kapličky. Pokud žil (do r. 1977) a stačily mu síly, bylo dobře, nyní si však musí naši občané před pohřbem svých příbuzných (pokud tito nejsou*

zpopelnění) obstarávat hrobníka ze sousedních obcí. Často bývá pozván hrobník z Frýdku, postarší ramenatý muž narezých vlasů, který dělá tuto práci vedle svého zaměstnání v továrně. Delší dobu bylo na něj spolehnutí, ale selhal při pohřbu Marie Stanoškové v roce 1984. Těsně před spuštěním rakve do hrobu se zjistilo, že jej nevykopal dost hluboko. Přítomní se tedy rozešli a příbuzným zemřelé nezbylo než hrob dokopat a pak teprve rakev uložit do země bez přítomnosti kněze i smutečních hostů. Rovněž při pohřbu Marie Halšové v roce 1985 nebyl hrob dost hluboký. Přišlo se však na to dříve a situace se zachránila tak, že zatím co jedni prohlubovali hrob, prodlužoval kněz obřad v kostele, pokud nedostal znamení, že je možno jít s rakví ke hrobu. O další nepříjemnost se postaral jiný frýdecký hrobník u příležitosti pohřbu Marie Pavlokové v tomto roce. Na doporučení zaměstnanců pohřební služby ve Frýdku byl příbuznými zemřelé pozván k vykopání hrobu, dovezen autem na hřbitov a poboštěn. Odtud však bez jejich vědomí odešel, aniž se chopil práce. Naštěstí ho vedoucí pohřební služby uviděl, jak pije v jednom frýdeckém hostinci a podal o tom telefonicky zprávu příbuzným zemřelé. Ti se na radu známých obrátili na vdovu po paskovském hrobníkovi, která hrob na poslední chvíli vykopala. S prací začala v 1/2 6 večer, udělala jí část a zbytek dokončila příští ráno těsně před pohřbem.

V roce 1999 se vstupní část hřbitova dočkala celkové rekonstrukce. K výrobě nového schodiště, boční zídky a kamenné dlažby před kostelem bylo použito godulského pískovce z kamenolomu v Řece. V roce 2007 byla provedena oprava márnice. Rozloha hřbitova se s dalším rozvojem obce a novou výstavbou se již v 90. letech minulého století ukázala

Stará márnice na hřbitově, 17. října 2008

opět nedostatečnou. Obecní zastupitelstvo společně se starostou obce Janem Kožušníkem začalo plánovat rozšíření stávajícího hřbitova. Za tímto účelem byl v roce 1997 zakoupen sousední pozemek parc. č. 31/2 o výměře 2 310 m², navazující na hřbitov z východní strany. Tento pozemek situovaný mezi hřbitovem a potokem byl však pod úrovní stávajícího hřbitova

a silně podmáčený. Na základě hydrogeologického posudku společnosti UNIGEO a projektu rozšíření hřbitova, vypracovaného Břetislavem Sklářem z Řepiště bylo nezbytné parcelu pro účely pohřbívání upravit návozem zeminy dosahujícím výše 2 až 2,5 m. Obec získala na konci roku 1999 územní rozhodnutí na rozšíření hřbitova a mohla začít s jeho realizací. V roce 2008 došlo k přeložce veřejné kanalizace mimo prostor

budoucího nového pohřebiště. Navážení zeminy a její konsolidace byla ukončena po dvou letech. Vlastníkem pozemku hřbitova (parc. č. 2, k. ú. Řepiště) o výměře 2 068 m² byla až do roku 2010 Římskokatolická farnost Vratimov. Obec Řepiště vykonávala podle zákona o pohřebnictví správu hřbitova včetně pronájmu hrobových a urnových míst. V roce 2009 získala obec Řepiště od farnosti tento pozemek do

Řepišťský hřbitov, 27. června 2012

dlouhodobé výpůjčky na dobu 10 let. O rok později darovala Římskokatolická farnost Vratimov pozemek pod stávajícím hřbitovem obci Řepiště. Důvodem byla plánovaná rekonstrukce hřbitova. Farnost si ponechala pouze pozemek parc. č. 1 uprostřed hřbitova, na němž stojí kostel.

V roce 2010 obec zadala ing. arch. Kamilu Zezulovi zpracování studie rozšíření hřbitova včetně všech doprovodných stavebních úprav a staveb. V roce 2011 ji schválilo zastupitelstvo obce. Součástí studie bylo řešení rozšíření hřbitova včetně návrhu rozložení ploch pro hroby, urny, rozptylovou loučku a kolumbárium. Projekt dále řešil veškeré komunikace na hřbitově, osvětlení, oplocení a návrh centrálního prvku na hřbitově. Součástí studie bylo rovněž vyřešení přístupové komunikace ke hřbitovu, přeložky elektrického vedení u kostela, prostor před kostelem a školou a sadové úpravy hřbitova a okolí. V roce 2012 byla Kamilem Zezulou zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí a v letošním roce bylo vydáno územní rozhodnutí. Do konce roku 2013 bude realizována první etapa řešící vlastní rozšíření hřbitova, na níž obec Řepiště získala dotaci z Moravskoslezského kraje ve výši 500 000 Kč. Předpokládané náklady jsou kolem 2 mil. Kč. V roce 2014 bude navazovat realizace přeložky ČEZ a rekonstrukce přístupové komunikace

Detail rostlinné výzdoby mřížky na hřbitovní bráně, 5. prosince 2008

ke hřbitovu, rekonstrukce chodníků na stávajícím hřbitově, oprava centrálního kříže a úpravy prostranství před kostelem a školou. Téhož roku by mělo dojít k sadové úpravě hřbitova, na níž obec získala dotaci z Operačního programu Životní prostředí. Bude se jednat o dendrologické zásahy v korunách stávajících starých lip a výsadbu nových lip a doprovodné zeleně na hřbitově. Koncem roku 2014 by veškeré práce na hřbitově a jeho okolí měly být dokončeny. Prostor kolem kostela sv. Michaela archanděla bude důstojně sloužit svému účelu a vhodně doplňovat okolí památkově chráněného objektu.

K větší cti a slávě Boží Drobné sakrální objekty v Řepištích

V katastru obce Řepiště se dodnes dochovalo několik drobných sakrálních objektů. Původ nejstarších z nich můžeme tušit již v 18. století. Jsou hmatatelným odkazem religiozity zdejšího obyvatelstva. K mnohým z těchto půvabných staveb směřovala až do série zákazů a omezení ze strany vládnoucí komunistické diktatury na konci 50. let 20. století tradiční procesí řepišťských katolíků v takzvané prosebné dny s modlitbami o požehnání úrody či s díky za dobrou sklizeň. Řada z nich plnila rovněž funkci zastávky pravidelných procesí poutníků směřujících do chrámu Navštívení Panny Marie ve Frýdku či k zázračnému prameni v nedalekém lískoveckém Hájků. Ani čtyři desetiletí komunistické zlovůle nedokázala vymazat pomníky víry z řepišťské krajiny. Některé se po roce 1989 dočkaly obnovy, vznikají dokonce i zcela nové.

Příchod procesí z Rakonve vedeného 18. května 1958 vratimovským administrátorem Miloslavem Kliszem ke kapli v lískoveckém Hájků. Zúčastnilo se ho na 350 farníků vratimovské farnosti

Kaple sv. Floriána (původně sv. Jana Nepomuckého) na ul. Zemědělské, kolem r. 1950

Opět se u nich modlí mariánští poutníci i zdejší občané.

Výstavba těchto objektů byla v minulosti nejčastěji spjata se zbožnými fundacemi řepišťských obyvatel, jak si ukážeme u konkrétních případů. Pokud zbožný dárcer založil fundaci za účelem výstavby či obnovy drobného sakrálního objektu, musel v přítomnosti svědků složit konkrétní finanční obnos či jiný druh zabezpečení. Tento akt byl sepsán vratimovským farářem a předán ke schválení vyšším úřadům – církevním i státním. Odkázaná fundační částka na údržbu kaple, kříže či sochy byla uložena na faře (později na samostatném účtu ve spořitelně). Farářovou povinností bylo vést si o hospodaření s těmito finančními prostředky přesnou evidenci. Zbývající sakrální objekty, které se nacházely v Řepištích, nebyly udržovány z prostředků tohoto fondu, ale nákladem potomků jejich zakladatelů či vlastníků pozemků, na nichž se nacházely.

Z typologického hlediska dnes v Řepištích nalezneme poměrně pestré zastoupení sakrálních objektů. Kromě dvou zděných a jedné dřevěné kaple jsou zde nejhojněji zastoupeny kříže s převahou křížů vyrobených ze dřeva. Setkáme se zde však s obrazem na sloupku. O obrazu zavěšeném na památném staletém dubu nás informuje nejstarší řepišťská kronika. Nacházel se u chodníčku vedoucím od č. p. 43 v centru obce přes panské pole směrem k Zaryjím. Tyto objekty tvoří po staletí či desetiletí neodmyslitelnou součást řepišťské krajiny. Pomníky křesťanské víry tak slouží nejen „k větší cti a slávě Boží“, ale vytvářejí trvalou definici domova.

Kaple Panny Marie (původně sv. Trojice) na Vinohradě, 4. dubna 2010

Kaple Panny Marie (sv. Trojice) na ul. Solné na Vinohradě
Nachází se v místní části Vinohrad mezi dvěma starými jírovci. Jedná se o zděnou stavbu obdélného půdorysu s předním trojúhelníkovým štítem. Vstup do kaple je opatřen novodobými dřevěnými jednokřídlými dveřmi s mřížemi. Prostor před kaplí je vydlážděn a opatřen čtyřmi schody. Střecha kaple je tvořena červeně natřeným plechem. V kapli je umístěna sádrová socha Panny Marie Hostýnské a na levé straně obraz Panny Marie Lurdské.

Tuto zděnou kapli ke cti sv. Trojice založil na svém pozemku František Šodek z č. p. 13 ve Vinohradě v roce 1811. Za účelem údržby a oprav kaple odkázal

Interiér kaple Panny Marie na Vinohradě, 17. října 2008

částku 20 zlatých, jež byla připojena k zádušnému jmění řepišťského filiálního kostela. Dochovala se písemná žádost vratimovského faráře Ondřeje Wyciska ze 13. září 1811, adresovaná generálnímu vikáři Josefu Karlu Schippovi do Frýdku. Duchovní správce žádal o povolení k posvěcení nově postavené kaple sv. Trojice na pozemku Františka Šodka ve Vinohradě, v níž jsou umístěny obrazy

Žádost vratimovského faráře Ondřeje Wyciska o povolení k posvěcení kaple sv. Trojice na Vinohradě adresovaná generálnímu vikariátu pro rakouskou část vratislavské diecéze, 13. října 1811

sv. Trojice, Barbory a Jana Nepomuckého. Obyvatelé Vinohradu se zavázali udržovat kapli v dobrém stavu. Generální vikář s posvěcením souhlasil za podmínky, že Vinohradští skutečně dostojí svému slibu. V roce 1828 byly opraveny dveře kaple a o čtyři roky později došlo k reparaci střechy objektu. V roce 1929 je kaple uváděna již jako mariánská.

Kaple Panny Marie na Vinohradě, kolem r. 1935

Do roku 1971 se o ni staral Jan Musálek (č. p. 134), od té doby až do současnosti rodina Uhrova (č. p. 143). Až do roku 1971 byl v kapli umístěn původní obraz sv. Trojice. V roce 1973 byla vyměněna eternitová krytina za novou pozinkovaného plechu, v roce 1980 byl objekt opatřen

břízolitovou omítkou a o tři roky později byla do kaple zavedena elektrína. V 90. letech 20. století se kaple stala opakovaným terčem zlodějských útoků. Poslední velká rekonstrukce proběhla v roce 2000 nákladem rodiny Uhrovy. Došlo k provedení izolace základů, opravě vnitřní omítky, vydláždění podlahy v kapli i okolí kaple přírodním kamenem a pořízení nové fasády kaple.

Kaple sv. Floriána (sv. Jana Nepomuckého) na ul. Zemědělské

Nachází se na křižovatce ulic Selská a Zemědělská nedaleko centra obce. Jedná se o zděnou stavbu obdélného půdorysu s polygonálním závěrem a předním trojúhelníkovým štítem (s nikou se

Kaple sv. Floriána na ul. Zemědělské, 3. července 2010

Interiér kaple sv. Floriána, 21. května 2008

soškou sv. Floriána, kterého vyrobil v roce 2008 v keramickém kroužku místní ZŠ Josef Kukučka ml.). Ze štítu vystupuje kovaný kříž. Vstup do kaple je opatřen novodobými dřevěnými dvoukřídlými dveřmi s mřížemi. Střecha kaple i římsa v průčelí jsou pokryty šindelem. V kapli je umístěn barbotiskový zasklený obraz Nejsladšího srdce Panny Marie a na malé oltářní menze jsou postaveny tři starší stojanové kříže. Interiér doplňuje 30 keramických sošek sv. Floriána, výrobky žáků řepišťské základní školy.

Kaple sv. Floriána (původně sv. Jana Nepomuckého) na ul. Zemědělské, kolem r. 1940

Na místě dnešní kaple u křižovatky cest je v mapě druhého vojenského mapování (1836–1840) vyznačen kříž. Původ dnešní kaple dosud není doložen písemnými prameny. V roce 1929 je uváděno zasvěcení kaple sv. Janu Nepomuckému. Její výstavbu je však možno zařadit do poloviny 19. století. V roce 2007 darovala rodina Matějkova kapli i s pozemkem obci. Kaple byla v té době omítnuta břizolitem a kryta lepenkovým papírem. Objekt získal novou podobu v letech 2007–2008 díky projektu nadace Občanská

Kříž vyznačený na křižovatce cest v mapě druhého vojenského mapování (1836–1840)

volba Plzeňského Prazdroje. Obec Řepiště obdržela grant ve výši 100 000 Kč na opravu kaple. Objekt byl izolován od zemní vlhkosti, dostal novou šindelovou střechu, novou omítku, vnitřní i vnější kamennou dlažbu. Namísto původních lip zde byly vysázeny dvě nové. V jejím interiéru byly umístěny zmíněné sošky sv. Floriána, ochránce před ohněm a patrona hasičů. V sobotu 3. května 2008 byla obnovena kaple posvěcena vratimovským farářem Adrianem Wykretem.

V 15 hodin odpoledne se vydal průvod občanů a místního sboru dobrovolných hasičů v uniformách s novým praporem od hasičské zbrojnice ke kapli. Po vysvěcení předal starosta obce Rostislav Kožušník klíč od kaple starostovi řepišťských hasičů Jaromíru Adamusovi staršímu. Starosta obce a farář na oplátku obdrželi od hasičského sboru pamětní listy. Slavnostní odpoledne pokračovalo zábavným programem u hasičské zbrojnice. Následující den, v neděli 4. května

Rekonstrukce kaple sv. Floriána, 25. dubna 2008

Slavnost posvěcení kaple sv. Floriána a členové okolních sborů dobrovolných hasičů, 3. května 2008

Část keramických sv. Floriánů, výrobků žáků řepištské základní školy, určených pro opravenou kapli sv. Floriána, 25. dubna 2008

Slavnost posvěcení kaple sv. Floriána, vlevo Adrian Wykret, vratimovský farář, druhý zleva Jaromír Adamus, starosta Sboru dobrovolných hasičů Řepiště, třetí zleva Rostislav Kožušník, starosta obce Řepiště, 3. května 2008

byl při mši v řepištském kostele farářem Wykretem posvěcen nový prapor sboru dobrovolných hasičů. Vratimovská schola při této příležitosti zazpívala píseň ke sv. Floriánu. Událost se těšila zájmu regionálního tisku. Poslední rekonstrukci dodnes připomíná novodobá cedulka umístěná u vchodu a nesoucí nápis: *Kaplička sv. Floriana / v Řepištích / byla opravena za pomoci / grantu z programu / OBČANSKÁ VOLBA / společnosti Plzeňský Prazdroj / v roce 2008.*

Kaple sv. Anežky České na ul. Lesní v Rakovci
Kaple byla postavena v roce 1990 Ing. Václavem Volným, majitelem lesa, na paměť svatořečení Anežky České papežem Janem Pavlem II. v Římě 12. listopadu 1989. Dnes o kapli po dohodě s vlastníkem lesa pečuje rodina Michenkova z Rakovce. Nachází se v lese na ul. Lesní spojující centrum obce s Rakovcem. Jedná se o někdejší trasu procesí rakoveckých farníků na poutní místo Hájek v Lískovci a k Panně Marii

Kaple sv. Anežky České na ul. Lesní v Rakovci, 10. června 2008

Frýdecké. Novodobá dřevěná stavba obdélného půdorysu je zeleně natřena a ukončena polygonálním závěrem s výklenkem, v němž je umístěna sádrová socha Panny Marie Lurdské, železný stojanový krucifix a drobné obrázky. V trojúhelníkovém štítě nad vchodem opatřeným mříží je zavěšen litinový korpus ukřižovaného Krista. Presbytář kaple je opatřen obdélníkovým zamřížovaným oknem. Na levé vnější stěně kaple je umístěna dřevěná tabule s nápisem: *17 listopad 1989 a návrat sv. Anežky Přemyslovny do Čech / Modlitba lesa... / Nenič mě. / Jsem základem zdraví národa / Oči vidí mou nesmírnou krásu / Les je král přírody a myslivosti / Pamatuj: Co Bůh stvořil, to cti a ochraňuj.*

Dřevěný kříž na ul. Mírové, 3. dubna 2009

Dřevěný kříž v centru obce na ul. Mírové

Původní kříž byl postaven v roce 1865. Nachází se v centru obce v zahradě domu č. p. 87 na křižovatce ulic Mírová a Vinohradská. V květnu a červnu roku 2007 prošel kříž celkovou rekonstrukcí. Materiálem a prací se na obnově kříže podíleli Jiří Kaloč, František Nekoranec a Leo Sedlařík z Řepiště, Oliver Blšták z Vratimova a obec Řepiště. Dne 23. června 2007 byl obnovený kříž znovu posvěcen vratimovským farářem Adrianem Wykretem. Slavnost proběhla za účasti místních farníků a občanů Řepiště, nechyběli hosté ze spřátelené slovenské obce Repište (okres Žiar nad Hronom). Událost dokumentuje písemně

poselství vložené do útrob kříže. Jedná se o poměrně vysoký dřevěný kříž s jetelovitým ukončením ramen a dřevěnou stříškou. V centrální části je umístěn kovový kříž s korpusem ukřižovaného Krista. V dolní přední části je cedulka s letopočtem 1865.

Dřevěný kříž na ul. Jezdecké

Kříž je umístěn v místní části Kouty nedaleko č. p. 16 u komunikace nedaleko katastrální hranice s Lískovcem. V jeho blízkosti, ovšem již na lískoveckém katastru, se u lesa nachází zděná kaple sv. Antonína Paduánského z roku 1811.

Dřevěný kříž na ul. Jezdecké, 17. května 2009

Původ tohoto kříže není spolehlivě objasněn. V horní části je umístěn kovový korpus ukřižovaného Krista. Ramena kříže jsou ukončena jetelovitě a jsou kryta plechovou stříškou. O kříž pečuje rodina Kaločova.

Dřevěný kříž na ul. Na Kútách

Původ tohoto kříže naproti č. p. 77 není spolehlivě objasněn. V horní části je umístěn kovový korpus ukřižovaného Krista.

Ramena kříže jsou kryta dřevěnou stříškou. O kříž pečuje rodina Martiňáková.

Misijní kříž u kostela

Původní dřevěný misijní kříž z roku 1939 vpravo od hlavního vchodu do kostela byl ztrouchnivělý a zřítíl se. Na jeho místě pak byly vysazeny tůje. Jan Kožušník,

Misijní kříž u kostela, 15. dubna 2007

Dřevěný kříž na ul. Na Kútách, 23. května 2009

starosta obce Řepiště, navrhoval v závěru 90. let 20. století jeho obnovu. Po dohodě s vratimovským farářem ThDr. Milanem Adámkem došlo v roce 2000 k výrobě nového kříže ze dřeva, jež pochází z lesa Ing. Václava Volného. Na výrobě nového kříže se aktivně podíleli rovněž další farníci. Ve dnech 2. až 4. června 2000 proběhly v Řepištích svaté misie vedené

redemptoristou Josefem Grozem. V rámci jejich zakončení posvětil misionář Groz po nedělní mši 4. června 2000 za přítomnosti farníků obnovený kříž.

Kamenný kříž na hřbitově

Dnešní centrální kříž na hřbitově byl postaven nákladem manželů Marie Sikorové (1829–1897) a Ignáce Sikory

Misionář z kongregace redemptoristů, Josef Groz, světlí nový misijní kříž u kostela, uprostřed vratimovský farář ThDr. Milan Adámek a vedle řepištěský kostelník Jan Kukučka, 4. června 2000

(1828–1899), výměnkářů na č. p. 36 v Řepištích, zřejmě jejich synem Františkem. Vratimovský farář Antonín Poledník se 26. srpna 1891 obracel písemně na generální vikariát pro rakouskou část vřatimovské diecéze s dotazem, zda může posvětit tento kříž, který byl postaven jako náhrobek na budoucím hrobě manželů Sikorových a který má tudíž více privátní než veřejný charakter. Generální vikariát prosbě

faráře Poledníka, potažmo Františka Sikory vyhověl 29. srpna 1891. Jedná se o pískovcový bíle natřený kříž tovární výroby. Horní část kříže je z umělého kamene. Sokl je odstupňován. V přední části podstavce je vytesán nápis: *Tento / Sv. Kříž jest / Postaven nákladem / od / IGNACE A MARIE / SIKORY rok 1891*. Kříž nese kovový korpus ukřižovaného Krista. Nad ním je kamenný reliéf s vytesaným nápisem *INRI*. Obec

Kamenný kříž na hřbitově, 3. května 2009

Řepiště nechala v roce 2012 vypracovat projekt na obnovu kříže, která by měla být realizována v rámci plánované rekonstrukce a rozšíření hřbitova v roce 2014.

Kamenný kříž v Rakovci

Kříž z roku 1917 se nachází na křižovatce ulic Lipová a Rakovecká v Rakovci mezi dvěma lipami naproti

Kamenný kříž v Rakovci, 3. dubna 2009

restaurace Bowling Rakovec. Nahradil starší kříž, který je vyznačen v mapě druhého vojenského mapování. Kříž byl obnoven v roce 2011 nákladem Ludmily Štefkové z Rakovce. Na odstupňovaném soklu je osazen podstavec, v jehož přední části je vytesán nápis:

Ach pojdte křesťané / pozdravit kříž svatý a v zadní části: Ježíši ukřižovaný, / smiluj se nad námi! / 1917. Na soklu v přední části je vytesáno jméno výrobce: VÁVRA M. OSTRAVA. V horní části umístěna kovová zlacená plastika ukřižovaného Krista a cedulka s vytesaným zlaceným nápisem INRI. Ramena kříže jsou zakončena jetelovitě.

Sloup s obrazem Panny Marie na ul. Lesní v Rakovci

V sousedství dřevěné kaple sv. Anežky České se nachází jednoduchý dřevěný sloup se zasklenou vitrínou, v níž byl původně umístěn obraz Nejsladšího srdce Panny Marie. V současnosti je nahrazen obrazem s motivem Panny Marie Ustavičné pomoci. Vitrína je opatřena jednoduchou stříškou. Sloup pochází z roku 1855, v roce 1955 prošel rekonstrukcí. Poslední oprava byla realizována v roce 2010. Podíleli se na ní Michenkovi z Rakovce, Karel Ryšavý z Frýdku-Místku, Oliver Blšťák z Vratimova a obec Řepiště. Tyto významné mezníky z historie objektu připomíná plechový štítek připevněný na přední část sloupu s vyraženými letopočty: 1855 / 1955 / 2010.

Sloup s obrazem Panny Marie na ul. Lesní v Rakovci, 3. dubna 2009

Řepišťští rodáci na vinici Páně

Obec Řepiště (včetně Rakovce) je rodištěm sedmi mužů, kteří přijali kněžské svěcení. Většina z nich byla pokřtěna v řepišťském kostele, kam rovněž směřovaly na pravidelné bohoslužby v doprovodu rodičů jejich první dětské krůčky. Nedokážeme dnes již zcela vystopovat, nakolik ovlivnilo jejich zrání a rozhodování pro volbu kněžské dráhy rázovité prostředí řepišťského kostela sv. Michaela archanděla či nakolik jim byli vzorem zde působící duchovní. Jejich řadu zahajuje v 18. století Jan Golík, první farář samostatné farnosti Borová a pozdější administrátor mariánského poutního chrámu ve Frýdku. Rámec obce i regionu určitě překročil nekonformní kněz Ferdinand Stibor, který se pro své názory a postoje nakonec rozešel s katolickou církví a stal se biskupem nově vzniklé československé církve. V dlouhé a nelehké cestě za naplněním svého cíle, přijetí kněžského svěcení, musel nakonec opustit svou vlast František Hrdý. Působil v Itálii a především ve Švýcarsku, které se mu stalo druhým domovem. Osobně se stýkal s jiným českým exulantem – kardinálem Josefem Beranem či s papežem Janem Pavlem II. nebo kardinálem Františkem Tomáškem.

Podpis a pečeť Jana Golíka, lokálního kaplana na Borové, 21. února 1784

Prvním známým knězem pocházejícím z území dnešní obce Řepiště byl Jan Golík. Narodil se v roce 1743 v Rakovci. Kněžské svěcení přijal roku 1767. Působil jako kooperátor v Domaslavicích, kde založil fundaci k výstavbě věže farního kostela sv. Jakuba Většího. V roce 1774 je zmiňován jako kaplan v Dolních Bludovicích (dnes Havířov-Bludovice). Dne 12. července 1780 byl jmenován lokálním kaplanem u kostela sv. Ignáce z Loyoly na Borové (dnes katastr obce Malenovice) a až do 3. února 1785 byl podřízen faráři v Dobré. Tehdy byl Golík ustanoven prvním samostatným borovským farářem. Přesto se však duchovní správci v Dobré ještě mnoho let domáhali příjmů z obcí borovské farnosti. Golíkovo působení na Borové bylo průkopnické a souviselo nejen s výstavbou obydlí kněze, ale rovněž s ustálením konečné podoby farního okrsku (Malenovice, Nová Ves, Lubno, Pržno a Staré Hamry) a hmotného zabezpečení benefícia. Zasloužil se o vnitřní výzdobu kostela sv. Ignáce a vztyčení dřevěného centrálního kříže na hřbitově. Roku 1793 se vzdal místa borovského faráře a byl ustanoven administrátorem poutního chrámu Navštívení Panny Marie ve Frýdku. V lednu 1805 založil zbožnou fundaci ve výši 150 zlatých pro borovský kostel. Z této částky zde měla být sloužena v den výročí úmrtí fundátora mše za spásu jeho duše. Na Borové zanechal také farní kroniku, v níž latinsky vylíčil těžké počátky farnosti. Zemřel 2. dubna 1826 ve Frýdku.

Dne 31. ledna 1830 se v Řepištích narodil Jan Baran, který přijal 20. července 1853 kněžské svěcení. Od 24. září 1862 byl farářem v Holešově u Těšína. O 20 let později se stal duchovním správcem farnosti Strumeň. Zastával rovněž úřad strumeňského arcikněze a rady generálního vikariátu pro rakouskou část vřatislavské diecéze. Zemřel 28. listopadu 1897 ve Strumeni.

Vkladní knížka jméni farního kostela sv. Hedviky v Mostech u Jablunkova založená tamějším farářem Antonínem Josefem Matějem, r. 1906

Dalším řepišťským rodákem, který se vydal na dráhu duchovního, byl Antonín Josef Matěj. Narodil se 18. června 1849 v č. p. 2 jako syn úředníka řepišťského velkostatku Jiřího Matěje a Marie, rozené Preissové. Pokřtěn byl 19. června 1849 vratimovským farářem Antonínem Rudelem. Kněžské svěcení přijal 8. července 1882, v roce 1884 působil jako kooperátor v Morávce a o tři roky později ho nacházíme jako katechetu na chlapecké obecné a měšťanské škole v Těšíně. Dne 6. listopadu 1893 byl ustanoven farářem v Mostech u Jablunkova. V roce 1918 na zdejší faru zřejmě pro stupňující se spory s novým polským řídicím učitelem Janem Adamczykem rezignoval. Odešel na odpočinek do Frýdku, kde 7. února 1927 zemřel. Ve své poslední vůli odkázal 1 000 korun na sloužení jedné mše ročně za svou duši v kostele v Řepištích a stejnou částku na stejný účel ve farním kostele sv. Hedviky v Mostech u Jablunkova.

Ke známým řepišťským rodákům řadíme Ferdinanda Stibora, nekonformního a originálního katolického kněze a pozdějšího biskupa československé církve. Narodil se 23. září 1869 v Řepištích (č. p. 31) jako syn zemědělce (pozdějšího hostinského) Františka Stibora a Barbory, rozené Havránkové. Pokřtěn byl

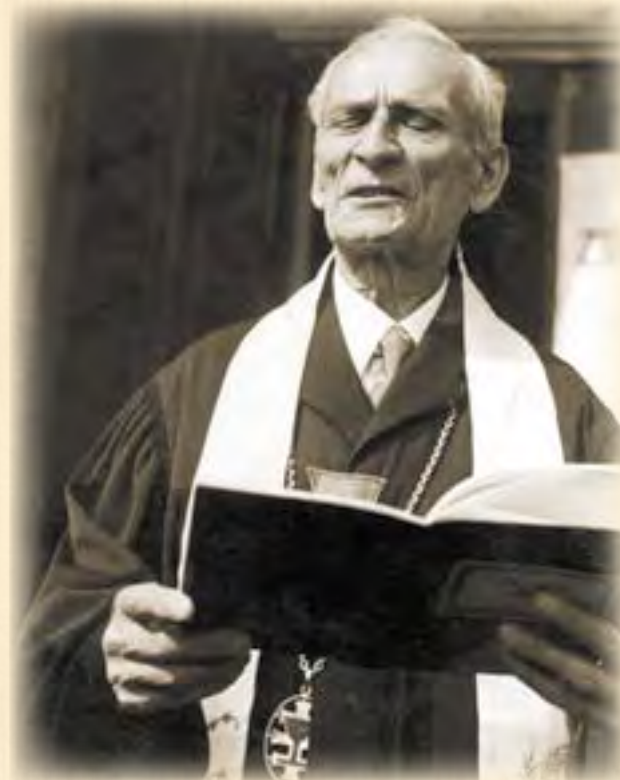

Ferdinand Stibor ještě jako katolický kněz, kolem r. 1905

Otisk razítka katolického farního úřadu Radvanice a podpis
tamějšího faráře Ferdinanda Stíbor, 19. září 1908

25. září 1869 vratimovským kooperátorem Josefem Gorolem. Ferdinand vystudoval po maturitě na těšinském gymnáziu teologii v Olomouci a Vídni. Přes problémy dostudoval teologii na osobní přímluvu vratimovského faráře Antonína Poledníka a 5. července 1894 přijal v Olomouci kněžské svěcení. Působil jako pomocný duchovní na různých místech rakouské části vratislavské diecéze – v Dolní Lipové u Jeseníku, Skalici či Dobré. V letech 1898–1899 pobýval jako kooperátor v horské farnosti Jistebná. Pro pokrokové a nekonformní postoje byl Stíbor přeložen do většinou německého a evangelického Bílska. Organizoval tam dělnictvo, stal se redaktorem časopisu *Kristlich-Soziales Wochenblatt*. Záhy se dostal do konfliktu s evangelíky. S platností k 1. srpnu 1900 byl Stíbor přeložen do Skočova. Zde vydal tiskem v roce 1901 své postní kázání. Od 1. září 1901 působil jako kooperátor v Polské Ostravě, kde od roku 1903 zastával post katechety na dívčí měšťanské školy. Teprve v roce 1908 byl státními i církevními úřady neoblíbený Stíbor ustanoven farářem v nově zřízené farnosti Radvanice. Stíborův životní styl, kritický postoj k nadřazeným i řadě zvyklostí a tradic v tehdejší katolické církvi, stejně jako jeho neobvyklý způsob vedení duchovní správy radvanické farnosti ho krátce po ukončení první světové války přirozeně přivedl do řad reformního

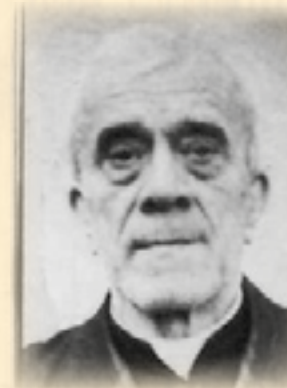
hnutí části katolického duchovenstva. S některými obdobně smýšlejícími kněžími založili zemskou odbočku Jednoty katolického duchovenstva a Stíbor se stal její hlavou. Poté, co Vatikán zamítl její snahy, uzavřel Ferdinand Stíbor 25. září 1919 sňatek se svou někdejší farní hospodyní Žofíí Foldynovou (1888–1971), která mu již dříve porodila syna. V následujících dnech byl Stíbor vyloučen z katolické církve a jeho farnost byla svěřena duchovní správě faráře ze sousedních Michálkovic. V říjnu 1919 následovala Stíborova exkomunikace papežem Benediktem XV. Ferdinand

Ferdinand Stíbor jako biskup ostravské diecéze a farář
československé církve v Radvanicích, kolem r. 1950

Stíbor se nehodlal vzdát radvanické fary a záhy se stal zakládajícím členem československé církve. Teprve na zásah státních orgánů byly radvanický kostel a fara předány zpět katolíkům (v roce 1925). Ferdinand Stíbor byl mezitím 9. prosince 1923 zvolen biskupem nově utvořené Ostravské diecéze československé církve. Stál v čele nově vybudovaného Husova sboru v Radvanicích. V roce 1930 vydal dva svazky *Kázání na nedělní a sváteční perikopy církevního roku*. Úřad zastával až do konce roku 1950. Zemřel 12. října 1956 v Radvanicích.

Dne 5. srpna 1883 se v č. p. 6 v Řepišticích narodil **Josef Krečmer**. Byl synem Ondřeje Krečmera a Terezie, rozené Kožušníkové. Pokřtěn byl 12. srpna vratimovským farářem Leopoldem Sobeckým. Původně byl dělníkem v pilníkárně v Karlově

Josef Krečmer, r. 1954

Josef Krečmer (třetí zleva) jako koncelebrant při mši v řepištickém kostele, r. 1944

huti v Lískovci. Privátně vystudoval druhou třídu gymnázia a vstoupil do řádu Milosrdných bratří ve Vídni. Po několika letech z řádu vystoupil a dostudoval soukromé gymnázium, zkoušky složil u benediktinů ve Vídni. Vstoupil do kněžského semináře ve Vidnavě, kde přijal 10. července 1916 kněžské svěcení. Poté působil jako kooperátor v Dolní Lipové u Jeseníku, Starých Hamrech, od roku 1918 v Polské Ostravě a od 1. srpna 1920 do 31. srpna 1929 v Hrušově. Od 1. září 1929 působil jako katecheta na české dívčí obecné a měšťanské škole ve Frýdku, kde později žil na odpočinku v emeritním kněžském domově. V roce 1932 zakoupil parcelu pod frýdeckým mariánským chrámem za účelem výstavby poutního domu. Na tomto pozemku byl v roce 1939 postaven exerciční dům redemptoristů (č. p. 146).

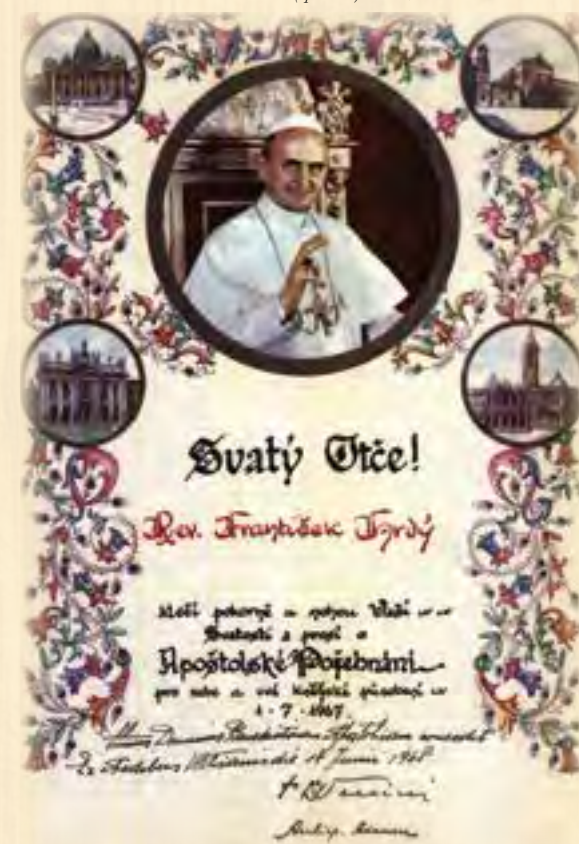
Cestou plnou překážek došel k vysněnému kněžství další místní rodák, **František Hrdý**. Narodil se 31. března 1924 v Rakovci (č. p. 12) Františkově

František Hrdý přijímá v Římě kněžské svěcení z rukou pražského arcibiskupa, kardinála Josefa Berana, 1. července 1967

Primiciální mše Františka Hrdého (uprostřed) v Římě, 2. července 1967

Požebání papeže Pavla VI. novokněží Františkovi Hrdému, 1. července 1967

Setkání Františka Hrdého s papežem Janem Pavlem II., 23. dubna 1979

Hrdému a Janě, rozené Vochalové. Matka byla sestrou známého sedlišťského vlastivědného pracovníka Joži Vochaly (1895–1965). František v letech 1939–1942 studoval na gymnáziu redemptoristů v jihočeských Libějovicích. Po maturitě absolvované v roce 1947 v Praze vstoupil na bohosloveckou fakultu v Olomouci. Po jejím uzavření v roce 1950 se živil

jako archivář Bytostavu Ostrava, od roku 1964 jako železniční dělník v Brně. Po celou dobu však toužil po kněžském povolání. V květnu roku 1965 se mu podařilo emigrovat na Západ. Dostudoval teologii na římské Lateránské univerzitě a 1. července 1967 přijal v Římě kněžské svěcení z rukou kardinála Josefa Berana. Jako novokněz působil v italském

Livornu, v letech 1968–1986 jako kaplan ve farnosti Nejsvětějšího srdce Ježíšova ve švýcarském Zürichu-Wiedikonu a od podzimu 1986 až do svého úmrtí jako kaplan ve farnosti Alpnach Dorf, kde rád poskytoval přístřeší návštěvníkům z Československa. Po pádu komunistického režimu se v březnu 1990 ve vratimovském farním kostele uskutečnila jeho opožděná „primice“ a mši tehdy P. Hrdý odsloužil i v řepištském kostele. Zemřel 4. března 1994 v Alpnach Dorf (krátce před svými 70. narozeninami, které se chystal oslavit v rodném kraji) a byl pohřben 10. března 1994 v kněžském hrobě na tamějším hřbitově. Odkázal finanční dar vratimovské farnosti. Posledním knězem pocházejícím z Řepiště je **Edmund Kempný**. Narodil se 13. dubna 1936 rodičům Marii a Edmundovi Kempným. Kněžské svěcení přijal 26. června 1960 v Litoměřicích. Působil nejprve jako pomocný kněz ve farnostech Český Těšín, Morávka a Frýdek, od roku 1970 jako duchovní správce farností Sedliště a Bruzovice (1970–1975), Borová (1975–1984) a Frýdek (1984–1990). Jako administrátor frýdecké farnosti se zasloužil o úspěšné dokončení generální obnovy interiéru poutního chrámu Navštívení Panny Marie ve Frýdku v roce 1986 a obnovy filiálního kostela sv. Šimona a Judy v Lískovci po požáru v roce 1989. V letech 1981–1990 zastával úřad děkana frýdeckého děkanátu a byl angažován v kněžském hnutí *Pacem in terris*. Od roku 1990 je farářem v Hrabyni na Opavsku.

K řepištským rodákům v klerice můžeme pomyslně zařadit rovněž katolického básníka, literáta a pedagoga **Bohumila Pavloka**, někdejšího studenta bohosloví, který však kněžské svěcení v důsledku uzavření bohoslovecké fakulty

Bohumil Pavlok

za heyrichády nepřijal. Narodil se 22. listopadu 1922 v Řepištích (č. p. 26) jako čtrnáctý potomek Františka Pavloka a Jany, rozené Stiborové. O Bohumilově otci již byla řeč na jiném místě této knihy. Po maturitě na místeckém gymnáziu v roce 1941 Bohumil nastoupil na bohosloveckou fakultu v Olomouci. Zde se počínající básník setkal s významným katolickým spisovatelem Janem Čepem (1902–1974). Po uzavření fakulty se Pavlok vrátil do rodných Řepiště. V roce 1946 uzavřel sňatek s Blaženou Konečnou z Řepiště. V roce 1947 absolvoval filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (obor čeština – filozofie). Působil na středních školách v Brně a v letech 1950–1958 v Místku. Jako hluboce věřící katolík musel školství načas opustit. V letech 1966–1984 zastával funkci zástupce ředitele na Středním odborném učilišti ve Frýdku-Místku.

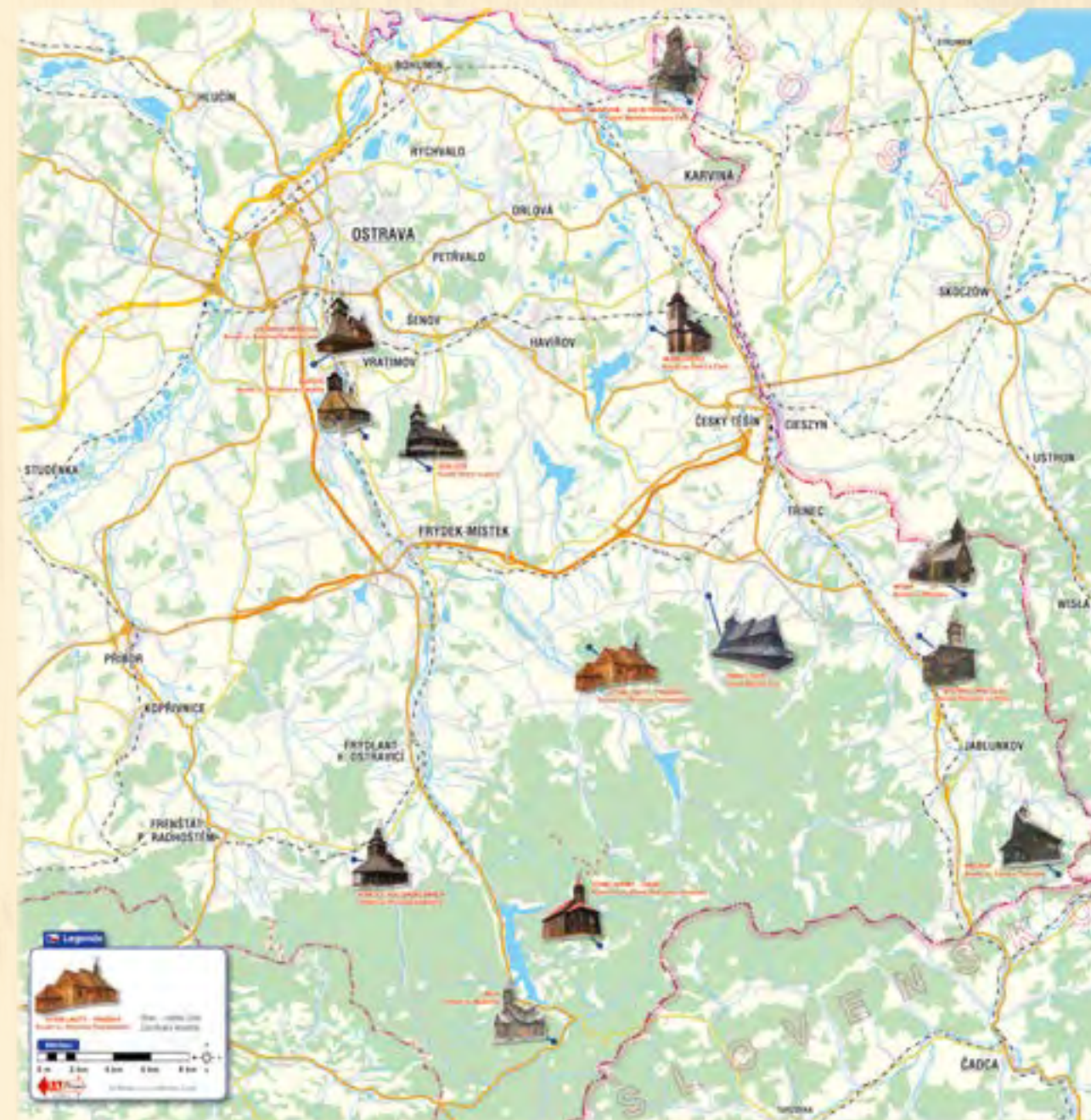
Po listopadu 1989 se naplno zapojil do veřejného a kulturního života, byl členem Občanského fóra, v letech 1990–1994 zastával pozici místostarosty Řepiště. Byl členem Spolku čs. bibliofilů, Kulturního sdružení Bezručův kraj, Obce spisovatelů a členem redakční rady časopisu *Alternativa nova*. Svou ranou básnickou tvorbu publikoval v katolických časopisech (*Jitro*), od počátku 50. let vydával svá díla v podobě příležitostných bibliofilských tisků. Jako básník se mohl plně představit až sbírkou *Hledání tváře* (1990). Následovaly další sbírky: *Setník pod křížem* (1992), *Hvězda v zenitu* (1992) a vrcholné dílo *Křížová cesta*

(1997). Pavlokovu poezii charakterizuje meditativní složka s intenzivním prožíváním duchovních hodnot. Dominují v ní svět rodného kraje, hluboký prožitek domova a křesťanství coby jedna z nejpodstatnějších jistot lidské existence. Pavlok se jako předseda Osvětové besedy v Řepištích (1970–1992) redakčně podílel na přípravě dvou sborníků o rodné obci: *Lašská obec Řepiště* (1970) a *Řepiště 1270–1995* (1995). Kulturní a společenský význam Pavlokovy osobnosti vysoce překračuje hranice Řepiště. Zemřel 16. ledna 2002 a jeho tělesné pozůstatky odpočívají v rodinném hrobě vpravo od vchodu do řepištského kostela.

Dřevěné kostely v okolí Řepiště

Řepištěský dřevěný kostel sv. Michaela archanděla se řadí do poměrně početné skupiny dřevěných kostelů, jež se zachovaly v dnešní české části historického Těšínska (Těšínského Slezska). Můžeme konstatovat, že do nástupu baroka v tomto regionu dřevěné sakrální stavby nad zděnými převažovaly. Důvodem byla především snadná dostupnost dřeva jako stavebního materiálu. V nejbližším okolí Řepiště existovala řada dřevěných chrámů ještě ve druhé polovině 18. století. Výběrově jmenujme farní kostel sv. Mikuláše v Šenově, jenž v letech 1764–1766 nahradil zděný barokní chrám Prozřetelnosti Boží, farní kostel sv. Markéty v Dolních Bludovicích, nahrazený v letech 1786–1792 dnešním zděným kostelem či filiální kostel sv. Šimona a Judy v Lískovci, který nahradil dnešní kostel v letech 1790–1791. Již bylo řečeno, že dřevěný farní kostel sv. Jana Křtitele stál do roku 1806 rovněž ve Vratimově. Po rozdělení Těšínska mezi Československo a Polsko v roce 1920 se v české části tohoto historického území nacházelo devět dřevěných kostelů (Albrechtice, Bystrice, Dolní Marklovice, Guty, Nýdek, Řepiště, Sedliště, Staré Hamry-Gruň a Vyšní Lhoty-Prašivá). V roce 1936 jejich řadu obohatila novostavba kostela sv. Cyrila a Metoděje v Hřčavě. V nejbližším okolí Řepiště se nachází dřevěný kostel Všech svatých v sousední obci **Sedliště**. Původ jeho předchůdce můžeme hledat již ve středověku. Současná stavba pochází z roku 1638, v letech 1862–1865 získala

novou věž a průčelí. Kostel byl původně filiálním chrámem bruzovické farnosti, v roce 1871 se staly Sedliště sídlem samostatné duchovní správy. Kostel je opatřen cenným mobiliářem z 18. a 19. století. Hlavní oltář s bohatou barokní řezbářskou výzdobou pochází z roku 1733. Interiér kostela je zdoben bohatou výmalbou. Nejstarší odkrytá výmalba pochází z první poloviny 17. století a představuje šesté zastavení křížové cesty. V letech 2011–2012 prošel sedlištěský kostel náročnou rekonstrukcí, v rámci níž došlo k výměně a sanaci napadených dřevěných prvků krovu a roubení kostela. Byla položena nová krytina z tradičního štípaného šindele. V interiéru byla kompletně restaurována výmalba a opravou prošly rovněž varhany. Stavbu obklopuje starý hřbitov, který slouží jako ojedinělý skanzen litinových náhrobních křížů. Dřevěné kostely v Sedlištích a Řepištích patří k nejvýznamnějším a nejcenějším památkám Regionu Slezská brána. V blízkosti Řepiště, ovšem již na moravské straně historické zemské hranice, se v ostravské městské části **Hrabová** nachází dřevěný farní kostel sv. Kateřiny Alexandrijské. Existenci jeho předchůdce ze 60. let 16. století zpečetily 2. dubna 2002 plameny ničivého požáru. Po této tragické události zůstala z kostela zachována pouze větší část sakristie a torzo presbytáře. Jelikož se jednalo o jeden z nejhodnotnějších a nejstarších dřevěných kostelů v České republice, došlo k výstavbě jeho repliky podle projektu Antonína

Dřevěné kostely v okolí Řepiště

Závady a Antonína Závady ml. z Valašského Meziříčí. Stalo se tak díky mimořádné obětavosti místních občanů i sponzorů. Nový dřevěný hrabovský kostel vysvětil ostravsko-opavský biskup František Václav Lobkowicz 27. listopadu 2004.

Pokud bychom se od dřevěného kostela v Řepištech vydali severním směrem, najdeme v nížinaté části českého Těšínska (a dnešního turistického regionu Těšínské Slezsko) dva barokní dřevěné kostely. Jejich zachování v silně industrializované krajině působí ve stínu těžních věží téměř jako zázrak. Starším je filiální kostel Nanebevstoupení Páně v **Dolních Marklovicích**, které jsou dnes součástí obce Petrovice u Karviné. Byl postaven v roce 1739 na místě staršího dřevěného kostela sv. Mikuláše, který byl v roce 1654 odňat evangelíkům. Tento původně filiální kostel žibřidovické farnosti dnes náleží k farnosti Petrovice. Z jeho architektury zaujme masivní, původně samostatně stojící zvonice. Z interiéru si zasluhuje pozornost především obnovená bohatá barokní výmalba a hodnotný barokní a klasicistní mobiliář. Na hřbitově v nedalekých **Albrechticích** nalezneme barokní dřevěný kostel sv. Petra a Pavla. Byl postaven pravděpodobně v roce 1766 na místě staršího dřevěného předchůdce. Až do 30. let 20. století byl filiálním kostelem farnosti Karviná. V letech 1935–1938 byl nedaleko vystavěn zděný farní kostel sv. Petra a Pavla. Z mobiliáře dřevěného albrechtického kostela zaujmou především barokní oltáře a kazatelna. Typologicky velice podobnou stavbou byl až do roku 1913 dřevěný kostel sv. Máří Magdalény z roku 1779 v sousední Stonavě.

Se zvýšeným počtem kostelů na českém Těšínsku se však setkáme v jeho horské části. Jedná se o kostely v Bystřici, Gutech, Hřčavě a Nýdku, které řadíme do oblasti dnešního turistického regionu Těšínské Slezsko a kostely v osadě Gruň (obec Staré Hamry) a na hoře Prašivé (obec Vyšní Lhoty), jež z tohoto hlediska náleží k turistickému regionu Beskydy a Valašsko.

Nejstarší dochovaný dřevěný kostel na českém Těšínsku nalezneme v trinecké městské části **Guty**. Zdejší kostel Božího Těla pochází ze 60. let 16. století. Až do roku 1654 sloužil evangelíkům, poté se stal filiálním kostelem farnosti Střítež. Architektura kostela zaujme především masivní, původně samostatně stojící zvonici, v níž se donedávna nacházel renesanční zvon z roku 1565. Interiér gutského kostela disponuje množstvím vzácných renesančních a barokních památek. Výběrově zmíníme alespoň původní hlavní oltář z roku 1591 s obrazem Poslední večeře Páně či soubor čtyř rozměrných pláten z první poloviny 18. století, která sloužila jako didaktické pomůcky těšínských jezuitů při misijní činnosti. Z období třicetileté války pochází unikátní kruchta ve tvaru písmene L s dekorativní malbou a českým nápisem z roku 1642. Gutskému kostelu se architekturou podobal dřevěný kostel sv. Bartoloměje v Třanovicích, který ustoupil zděnému chrámu v roce 1903. Gutský kostel prošel v letech 2011–2012 náročnou rekonstrukcí, která spočívala především v opravě střechy a krovu. Do roku 1576 jsou kladeny počátky kostela sv. Mikuláše v **Nýdku**. V roce 1581 byl pro něj pořízen zvon. Tento filiální kostel vendryňské farnosti sloužil rovněž do roku

1654 evangelíkům. Pozdější úpravy poněkud setřely jeho archaický ráz. V roce 2005 však došlo k obnově šindelové krytiny namísto dosavadního eternitu. Prostému interiéru dominuje barokní hlavní oltář z roku 1746 s bohatými řezbami a plastikami světců: Dominika, Františka Xaverského, Pavla a Petra.

S Nýdkem sousedí obec **Bystřice**, v níž byl v roce 1897 postaven dřevěný kostel Povýšení sv. Kříže podle návrhu těšínského stavitele Albína Teodora Prokopa (1838–1916). Jedná se, stejně jako v případě Nýdku, o filiální kostel farnosti Vendryně. Nahradil starší dřevěný kostel téhož patrocina pocházející z 80. let 16. století. Původní bystrický dřevěný kostel, typologicky odpovídající kostelu v sousedním Nýdku, byl až do roku 1654 rovněž evangelickým. Z interiéru současného kostela stojí za pozornost hlavní oltář, jenž je kopií původního raně barokního oltáře (dnes v kapli sv. Hedviky ve Visle) či trojdílný renesanční oltář z roku 1588, zřejmě dílo těšínského malíře Pavla Reyse (Reisse). Dřevěný kostel sv. Cyrila a Metoděje v **Hřčavě**, byl vystavěn až v roce 1936 nákladem Slezské Matice osvěty lidové s přičiněním jablunkovského arcikněze a faráře Josefa Hanzlíka (1877–1960) jako filiální kostel jablunkovské farnosti. V prostém interiéru zaujme především dřevěná křtitelnice, jež je dílem místního rodáka Ondřeje Zogaty (1904–1965). Každoroční cyrilometodějská pout' v Hřčavě, obci na trojmezí České republiky, Polska a Slovenska patří mezi akce, jejichž význam přesahuje církevní charakter.

Kostel na hoře **Prašivé** je o několik let mladší než současný kostel v Sedlišťích. Byl vystavěn kolem roku 1640 nákladem držitele frýdeckého panství, Jiřího z Oppersdorfu v nadmořské výšce 706 metrů (dnes katastr obce Vyšní Lhoty). Původní patrocium sv. Ignáce z Loyoly bylo v roce 1673 nahrazeno populárním sv. Antonínem Paduánským. I když jsou počátky kostela opředeny romantickou pověstí, ve skutečnosti byl postaven v souvislosti se spory o pastviny mezi frýdeckým a těšínským panstvím. Do roku 1791 náležel do správy frýdeckých farářů, poté se stal filiálním kostelem farnosti Dobrá. Současná věž pochází z roku 1907. Prostému interiéru dominuje hlavní oltář ze 60. let 19. století. Kostel patří k nejvýznamnějším a nejnavštěvovanějším poutním místům na Těšínsku.

Z finančního odkazu kněze Filipa Jakuba Habernala (1808–1868) byl v letech 1890–1891 vystavěn dřevěný kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů v horské osadě **Gruň** v katastru obce Staré Hamry. Původně se na tomto místě nacházela pískovcová plastika Panny Marie Frýdecké, kterou zde nechal roku 1773 postavit místní pasekář Šimon Tomeček. Retabulum hlavního oltáře kostela na Gruni je dílem sedlišťského řezbáře Jana Gavlase (1860–1941). Zdobí ho plastiky Krista Dobrého pastýře a světců: Antonína Paduánského, Filipa, Jana Nepomuckého a Karla Boromejského jako upomínka na čtyři kněze, jež se zasloužili o výstavbu tohoto původně filiálního kostela farnosti Staré Hamry, od roku 1994 farnosti Ostravice.

Rovněž na historickém území Moravy se kromě již zmíněné Hrabové do dnešních dnů dochovalo několik dřevěných kostelů. Z nejbližšího okolí Řepiště zmíníme alespoň dva, jež náleží k turistickému regionu Beskydy a Valašsko. Specifickou architekturu nabízí kostel sv. Bedřicha (Fridricha) v horské **Bilé**, která byla až do roku 1951 součástí rozlehlé obce Ostravice. V tomto letovisku olomouckých arcibiskupů byl v letech 1873–1875 postaven nákladem olomouckého arcibiskupa Fridricha Egona z Fürstenberku (1813–1892) kostel podle návrhu Ing. Antonína Kybasta (1837–1903). Stavba zaujme především nezvyklou a náročnou konstrukcí po vzoru skandinávských kostelů a vysokými dřevěnými sloupy v interiéru. Původně filiální kostel farnosti Ostravice byl v roce 1911 v souvislosti se vznikem farnosti Bílá povýšen na farní. Určitý unikát představuje dřevěný kostel sv. Prokopa a Barbory v **Kunčicích pod Ondřejníkem**. Tento původně řeckokatolický kostel sv. Michaela archanděla z přelomu 17. a 18. století stával po staletí v obci Hlíňanec na Podkarpatské Rusi. V roce 1928 tuto poškozenou stavbu zakoupil Ing. Eduard Šebela (1878–1952), generální ředitel Vítkovických kamenouhelných dolů, a o tři roky později ji nechal převést do Kunčic pod Ondřejníkem. Zde byl kostel znovu postaven na pozemku patřícím k Šebelově vile a 23. srpna 1931 vysvěcen ke cti sv. Prokopa a Barbory, patronů horníků. Kostel, který je dnes filiálním kostelem farnosti Kunčice pod Ondřejníkem, je jedním z šesti dřevěných kostelů přenesených ve 30. letech 20. století z Podkarpatské Rusi a východního Slovenska do českých zemí.

Dřevo je materiálem, z něhož byly, a dodnes jsou, stavěny kromě kostelů i drobnější sakrální stavby. Kaple sv. Anežky České a množství dřevěných křížů v řepištšském katastru jsou toho přímým dokladem. Pravidelným cílem poutí z Řepiště byla odjakživa dřevěná poutní kaple Povýšení sv. Kříže s pramenem zázračné vody v **Lískovci-Hájku**. Původně zde byl vztyčen roku 1786 u pramene dřevěný kříž. V roce 1834 byla v Hájku postavena dřevěná kaple a o šest let později přibyla rovněž studna s okrasnou mříží. Ke „svatě vodě z Hojku“ směřovali poutníci cestou do chrámu Navštívení Panny Marie ve Frýdku. Rovněž řepištští katolíci zde v minulosti putovali v pravidelných červnových procesích a v posledních letech spíše v soukromých skupinách. Místo prošlo náročnou rekonstrukcí naposledy v letech 2007 a 2009.

Řepištšský kostel se svými dějinami a památkami patří do skupiny nejvýznamnějších a nejstarších dřevěných kostelů v České republice. Veřejnosti je přístupný při pravidelných bohoslužbách (každou neděli v 10.45 hod.) a dalších církevních svátcích. Je možno ho však navštívit i mimo bohoslužby. Průvodcovskou službu zajišťuje po předchozí dohodě a objednání obecní úřad Řepiště. Kostel sv. Michaela archanděla je trvalou součástí cenného odkazu života, umění a především víry našich předků. Zaslouží si respekt i žádoucí ochranu. K bližšímu pochopení tohoto významu má napomoci i tato kniha.

Poděkování autora

Autor si na tomto místě dovoluje jmenovitě poděkovat několika lidem, kteří se zasloužili na vzniku této knihy a stáli u jejího zrodu. Za vydavatele to je v první řadě Rostislav Kožušník, starosta obce Řepiště a předseda svazku obcí Region Slezská brána. S nevšední vstřícností pomáhal při kompletaci obrazového materiálu i některých informačních zdrojů a archiválií. Neutuchajícím entuziazmem přispíval ke vzniku knihy frýdecko-místecký fotograf Ing. Miroslav Lysek. Knihu provází množství jeho krásných fotografií. Tuto osobnost je možno směle označit za hybnou sílu celého díla. Poděkování náleží několika duchovním, především současnému vratimovskému faráři P. Mgr. Adrianovi Wykrętovi za zapůjčení historických fotografií a kroniky farnosti Vratimov a diecéznímu konzervátorovi P. Mgr. Rudolfovi Kopeckému za umožnění pořízení podrobné fotodokumentace řepištšského kostela. Fotografie řepištšského rodáka Ferdinanda Stibora ochotně zapůjčila Mgr. Monika Bartková, farářka sboru Československé církve husitské v Ostravě-Radvanicích. Děkujeme všem kolegům

z archivů a muzeí, kteří s ochotou poskytli historickou ikonografii. Jmenujme alespoň PhDr. Tomáše Adamce (Státní okresní archiv Frýdek-Místek), RNDr. Tomáše Grima, Ph.D. (Český ústav zeměměřický a katastrální v Praze) či Mgr. Mariana Dembinioka a Mgr. Mariusze Makowského (Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie). Za poskytnutí dalšího obrazového materiálu a informací pro tuto knihu se sluší vyslovit poděkování dalším osobám: Mgr. Josefovi Hrdému z Písku, Václavovi Řehovi z Frýdku-Místku, Václavovi Slívovi z Vratimova, Henrykovi Wawreczkovi z Třince a řepištšskými občanům: Jaromírovi Adamusovi, Anně Čelinské, Zdence Hrdé, Janu Hrdému, Pavlovi Kolářovi, Mgr. Janu Kukučkovi, Janu Kožušníkovu, Ireně Matějkové, Alici Nespěšné, Ludmile Pavlokové a Liborovi Uhrovi. Autorovy díky směřují rovněž k pracovníkům ostravského Image studia, s.r.o., kteří vtiskli knize grafickou podobu. V neposlední řadě děkuji manželce Pavle, která se zájmem a trpělivostí sledovala vznik této publikace.

Příloha

Přehled duchovních správců řepištského kostela

Přehled uvádí všechny dosud známé duchovní správce farnosti Šenov do roku 1785, kdy vznikla (respektive byla obnovena) samostatná farnost Vratimov, jejíž součástí se staly Řepiště. Nejsou zde zahrnuta jména příslušníků pomocného kléru (kaplani a kooperátoři), kteří v řepištském kostele rovněž působili, nevykonávali však duchovní správu farnosti. Zkratkou SDB je označen kněz Společnosti svatého Františka Saleského (Salesiáni Dona Boska).

Duchovní správa farnosti Šenov (do roku 1785)

?1660–1675 **Adam Ferdinand Jantošovič**, farář
1675–1682 **Ondřej Jan Pánek**, farář
1682–1687 **Jan Josef Henner**, farář
1687–1699 **Jan Ignác Pazděrovský**, farář
1699–1706 **Václav Tadeáš Faldyna**, farář
1706–1717 **Matěj František Tadeáš Vrána**, farář
1717–1730 **Pavel Petr Gavin (Bavin)**, farář
1730–1737 **Karel Josef Krušina (Kruschina)**, farář
1738–1784 **Antonín Anselm Anturini**, farář
1784–1801 **Jan Adámek**, farář

Duchovní správa farnosti Vratimov (od roku 1785)

1785–1793 **Jiří Kubín**, farář
1793–1794 **Linus Hradečný**, administrátor
1794–1806 **František Zdobnický**, farář
1806–1810 **František Tkáč**, farář
1810–1814 **Ondřej Lucius Wycisk**, farář
1814–1839 **Josef Vavřík**, farář
1840–1863 **Antonín Rudel**, farář
1864 **Leopold Krobot**, administrátor
1865–1868 **Josef Šimeček**, farář
1868–1889 **Leopold Sobecký**, farář
1889–1911 **Antonín Poledník**, farář
1911 **Julius Petr**, administrátor
1912–1921 **Jan Mrkva**, farář
1922–1941 **Karel Tesarčík**, farář
1941–1942 **František Šnek**, administrátor
1942–1956 **Jan Reinoch**, farář
1957–1964 **Miloslav Klisz**, administrátor
1964–1965 **Josef Bialek**, SDB, administrátor
1965–1967 **Jaroslav Elšák**, administrátor
1967–1974 **ThDr. František Kalník**, administrátor
1974–2004 **ThDr. Milan Adámek**, administrátor a farář
2004–dosud **Adrian Wykręt**, farář

Použité prameny a literatura

Archivní prameny:

Archiv města Ostravy

fond Farní úřad Hrušov
fond Farní úřad Michálkovice
fond Farní úřad Slezská Ostrava
fond Pozůstalost Aloise Adamuse

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu

fond Akta Parafii i Miejscowosci
fond Administracja Diecezji

Archiwum Państwowe w Katowicach, Oddział w Cieszynie

fond Komora Cieszyńska

Moravský zemský archiv v Brně

fond B 2 Moravské gubernium – církevní oddělení

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě

Archiv evidence a dokumentace: Řepiště
Evidenční listy nemovitých a movitých kulturních památek: Řepiště

Obecní úřad Řepiště

Kronika obce Řepiště 1970–1999

Římskokatolická farnost Ostravice

Kronika farnosti Staré Hamry 1865–1972

Římskokatolická farnost Mosty u Jablunkova

Kronika farnosti Mosty u Jablunkova 1844–1971

Římskokatolická farnost Vratimov

Kronika farnosti Vratimov 1942–2012

Zemský archiv v Opavě

fond Generální vikariát v Těšíně
fond Královský úřad v Opavě
fond Sběrka matrik Severomoravského kraje
fond Urbariální komise slezská v Opavě – listiny
fond Zemská vláda slezská v Opavě

Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci

fond Arcibiskupství Olomouc

Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv ve Frýdku-Místku

fond Archiv obce Řepiště
fond Četnická stanice Vratimov
fond Děkaný úřad Frýdek
fond Farní úřad Bruzovice
fond Farní úřad Frýdek
fond Farní úřad Mosty u Jablunkova
fond Farní úřad Šenov
fond Farní úřad Vratimov
fond Místní národní výbor Řepiště
fond Okresní národní výbor Frýdek-Místek
fond Okresní úřad ve Frýdku

Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv v Karviné

fond Děkanství Karvinná

Edice pramenů:

- AL SAHEB, Jan – PINDUR, David (edd.): *Vizitační protokoly vratislavské diecéze z roku 1697. Frýdecké arcikněžství. Edice.* Opava 2006.
- BRŇOVJÁK, Jiří a kol. (ed.): *Kryštof Bernard Skrbenský z Hříšně. Paměti hornoslezského barokního šlechtice.* Nobilitas in historia moderna III, Český Těšín – Opava – Ostrava 2010.
- JEŽ, Radim (ed.): *Listiny těšínských knížat renesančního věku. Rekonstrukce knihy „Matrica privilegiorum ab anno 1558“.* Studie o Těšínsku 19. Český Těšín 2010.
- JEŽ, Radim (ed.): *Pergamenové listiny těšínských Piastovců z let 1408–1566 z Rakouské národní knihovny ve Vídni.* Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy 24, 2012, s. 140–201.
- JUNGNITZ, Joseph (ed.): *Visitationsberichte der Diözese Breslau. Archidiakonats Oppeln. I.* Breslau 1904.
- MARKGRAF, Hermann – SCHULTE, Josef Wilhelm (edd.): *Codex diplomaticus Silesiae XIV. Liber fundationis episcopatus Vratislaviensis.* Breslau 1889.
- MORR, Josef: *Der ehemals österreichische Anteil der Diözese Breslau nach den Visitationberichten des 16. und 17. Jahrhunderts II.* Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Schlesiens 14/15, 1919–1920, s. 73–161.
- NĚMEC, Emerich – ŠEFČÍK, Erich (edd.): *Listinář Těšínska. Sběrka listinného materiálu k dějinám knížectví těšínského 1601–1614.* Český Těšín 1981.
- PANIC, Idzi (ed.): *Spravoždania wizytacyjne biskupów wrocławskich (z roku 1717). Dekanaty: cieszyński, frysztacki, frydecki, wodzisławski i bielski.* Acta Historica Silesiae Superioris I. Cieszyn 1994.

Literatura:

- ADAMCZYK, Irena a kol.: *Dřevěné kostely a kaple v Beskydech a okolí. Drenniane kościoły i kaplice w Beskidach i okolicy.* Cieszyn 2009.
- ADAMEC, Tomáš – LYSEK, Miroslav: *Region Slezská brána.* Šenov 2011.
- ADAMUS, Alois: *K statistice Těšínska.* Černá země 4, 1927–1928, č. 9–10, s. 283–287.
- ADAMUS, Alois: *Naše Slezsko.* Praha 1924.
- BAKALA, Jaroslav: *Osídlení Frýdecka a Jablunkovska v období vrcholného feudalismu.* Frýdek-Místek 1982.
- BAKALA, Jaroslav: *Registrum Wyasdense – otázka datace.* Časopis Slezského muzea, série B 38, 1989, s. 217–224.
- BAKALA, Jaroslav: *Základní pramen k dějinám středověkého osídlení Těšínska.* Těšínsko, 32, 1989, č. 2, s. 1–5.
- BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj československé církve (busitské) na Moravě a ve Slezsku.* In: Vývoj církevní správy na Moravě. XXVII. Mikulovské sympozium. Brno – Mikulov 2002, s. 227–241.
- BARCUCH, Antonín: *Počátky československé církve (busitské) v Radvanicích.* Těšínsko 48, 2005, č. 3, s. 20–23.
- FAJKOŠ, Karel: *Svědecké lužicko – srbské kolonizace aneb o jedné velmi staré obci na Těšínsku, o Sedlišťích.* Těšínsko 11, 1968, č. 4, s. 7–9.
- HEYNE, Johann: *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau II.* Breslau 1864.
- HOSÁK, Ladislav: *Historický místopis země Moravoslezské.* Praha 1938.
- INDRA, Bohumír: *Barokní řezbáři a sochaři Weissmannové ve Frýdku.* Časopis Slezského muzea, série B 37, 1988, č. 3, s. 266–275.

- JANOŠÍK, Rostislav: *Řepišťe (předběžná zpráva o výsledcích zjišťovacího archeologického výzkumu v r. 1976).* Pobeskydí, 1977, č. 1–2, s. 23–29.
- KOUŘIL, Pavel – ŽÁČEK, Rudolf: *Drobná středověká opevnění v Pobeskydí a otázka jejich klasifikace.* Časopis Slezského muzea, série B 35, 1986, č. 2, s. 97–138.
- KRÁTKÝ, Jiří: *Varbany kostela sv. Václava v Moravské Ostravě.* Ostrava 2011.
- KUKUCZKA, Jan: *Básník Bohumil Pavlok.* Toronto 2006.
- KURKOVÁ, Vlasta: *Bohumil Pavlok. Okno do života Ostravsko-opavské diecéze,* 1999, č. 5, s. 12–13.
- LANKOČÍ, Hanuš: *Obec a panství Šenov.* Polská Ostrava 1913.
- LONDZIN, Józef: *Kościoly drenniane na Śląsku Cieszyńskim. Z pośmiertnych zapisków Autora przegrzezał, uzupełnił i do druku przygotował Ks. R. Tomanek.* Cieszyn 1932.
- LYSEK, Miroslav: *Církevní památky Regionu Slezská brána.* S. I. 2010.
- MACHÁLEK, Miroslav: *Představujeme farnost. Vratimov a Hrabová.* Okno do života Ostravsko-opavské diecéze 3, 1999 č. 11, s. 6–7.
- MAREK, Bohumil: *Řepišťe – Řepiščo.* Pobeskydí, 1972, č. 2, s. 6.
- MARKGRAF, Herrmann: *Die Rechnung über den Peterspfennig im Archidiakonats Oppeln 1447.* Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens 27, 1893, s. 356–383.
- MARTINEK, Libor: *Několik poznámek k pobytu Josefa Kainara ve Slezsku.* Časopis Slezského zemského muzea, série B 61, 2012, č. 1, s. 59–64.

- MATUSZCZAK, Józef: *Studia nad kościołami drewnianymi na Górnym Śląsku.* Bytom 1989.
- MENCL, Václav: *Dřevěné kostelní stavby v českých zemích.* Praha 1927.
- MICHAL, Jan: *Kostelní účty.* Praha 1907.
- MLČÁK, Leoš: *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek.* Ostrava 1980.
- MÜLLER, Karel: *Erbovní galerie těšínské šlechty kdysi v těšínské sněmovně, nyní na frýdeckém zámku. Galeria herbów szlachty cieszyńskiej dawniej w sejmie cieszyńskim, dziś na zamku frydeckim.* Český Těšín 2008.
- Paskov – 730 let (1267–1997). Paskov 1997.
- PAVLOK, Bohumil (red.): *Lašská obec Řepišťe (sborník k 700. výročí).* Řepišťe 1970.
- PAVLOK, Bohumil (red.): *Řepišťe 1270–1995. Řepišťe 1995.*
- PILNÁČEK, Josef: *Rody starého Slezska 1–5.* Brno 1991–1998.
- PINDUR, David: *Bazilika Navštívení Panny Marie ve Frýdku. Bazylíka Nawiedzenia Marii Panny we Frydku.* Český Těšín 2011.
- PINDUR, David: *Historický a správní vývoj katolické církve na Frýdecku v raném novověku.* Studia Comeniana et historica 35, 2005, č. 73–74, s. 48–73.
- PINDUR, David: *Kostel Všech svatých v Sedlišťích.* Sedlišťe 2012.
- PINDUR, David: *Obrana polskoostravského faráře z 2. poloviny 17. století.* Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska 23, 2007, s. 614–623.
- PINDUR, David: *Přehled nejstarší církevní správní organizace Těšínska. Od středověku*

- do vzniku generálního vikariátu v roce 1770. In: Jirásek, Zdeněk (ed.): *Polská papežská nunciatura v Opavě (Slezsko v církevních dějinách 18. století)*. Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis – Supplementa Tomus V, Opava 2009, s. 57–92.
- PINDUR, David: *Reformace a počátky rekatolizace v Těšínském knížectví*. In: Jež, Radim – Pindur, David (edd.): *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008–2009 k dějinám Těšínského Slezska*. Český Těšín 2010, s. 79–92.
- PINDUR, David: *Století rekatolizace Těšínska. Ke konfesním proměnám – od knížete po poddané (1609–1709)*. In: Czyż, Renata – Gojniczek, Waclaw – Spratek, Daniel (edd.): *Trzysta lat tolerancji na Śląsku Cieszyńskim. W trzystulecie założenia kościoła Jezusowego w Cieszynie*. Cieszyn 2010, s. 89–129.
- PINDUR, David: *Spor o Kostelní louku ve Vratimově v 17. století*. Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy 17, 2006, s. 21–33.
- PLESKOT, Jaroslav: *Stibor, Ferdinand*. Biografický slovník Slezska a severní Moravy 9, 1997, s. 100.
- ROIK, Jadwiga – MAKOWSKI, Mariusz: *Sága rodu Saint-Genois d'Anneaucourt – pánů na Jaworzcu*. Jaworze 2011.
- ROMANSKÁ, Lydie: *Slovo jako zrnno. Život a dílo básníka a spisovatele Bohumila Pavloka*. Řepiště 2009.
- ROSOVÁ, Romana: *Dřevěné kostely v okrese Frýdek-Místek – 1. část*. Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy 24, 2012, s. 1–26.
- ROSOVÁ, Romana: *Historie zámeckého areálu v Paskově*. Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy 21, 2009, s. 1–26.
- SCHIPP, Joseph Carl: *Historisch-topographische Beschreibung des Breslauer k. k. Diözesantheils*. Teschen 1828.
- SCHENKOVÁ, Marie – OLŠOVSKÝ, Jaromír: *Barokní malířství a sochařství ve východní části českého Slezska*. Opava 2004.
- SEHNAL, Jiří: *Barokní varhanářství na Moravě 1*. Brno 2003.
- ŠKUTA, Vladimír: *Dřevěné kostely na Těšínsku*. Těšínsko 9, 1966, č. 3, s. 35–36.
- TAGLIAFERRO, Jan: *Zemřelý arcikněz Antonín Poledník. Krátký životopisný nástin*. Brno (1911).
- URBAN, Wincenty: *Z dziejów duszpasterstwa katolickiego w archidiecezji opolskiej i głogowskiej w czasach nowożytnych I*. Warszawa 1975.
- VAVROUŠEK, Bohumil: *Kostel na dědině a v městečku*. Praha 1929.
- VESELSKÁ, Jiřina: *Dřevěné kostely v Beskydech a Pobeskydí*. Frýdek-Místek 1994.
- VESELSKÁ, Jiřina: *Dřevěné kostely v okolí Frýdku-Místku*. Frýdek-Místek 1969.
- VESELSKÁ, Jiřina: *Sakrální památky v okrese Frýdek-Místek II – dřevěné kostely*. Těšínsko 15, 1972, č. 1–2, s. 22–26.
- VOJKOVSKÁ, Eva: *Působení těšínského stavitele Josefa Dračného na Frýdecku*. Sborník Státního okresního archivu Frýdek-Místek 9, 2008, s. 115–133.
- ZUBER, Rudolf: *Osudy moravské církve v 18. století I*. Praha 1987.
- ŽÁČEK, Rudolf: *Pobeskydí od busitství od busitství do Bílé hory (místopisný přehled)*. Frýdek-Místek 1986.
- ŽÁČEK, Rudolf: *Pobeskydí v letech 1618–1848 (místopisný přehled)*. Frýdek-Místek 1992.

Rukopisy:

- BITNER, Miroslav: *Zpráva o restaurování varhanní skříně ve filiálním kostele sv. Michaela Archanděla v Řepištích*. Staříč 2010.
- GOSPOŠ, Josef: *Dějiny farnosti Slezská Ostrava*. Nový Bohumín 1949.
- MOJŽÍŠEK, Vladislav: *Dějiny dřevěného kostelíka v Řepištích*. Vratimov s. d.
- PETER, Václav: *Rodáci bruzovské farnosti na vinici Páně*. Ostrava-Michálkovice s. d. (1955).
- PINDUR, David: *Dějiny farnosti Bruzovice do začátku 19. století*. Rigorózní práce Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity. Opava 2006.
- PINDUR, David: *Frýdecké arcikněžství v letech 1654–1770 (v kontextu těšínského biskupského komisariátu)*. Disertační práce Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity. Opava 2012.
- TVARŮŽKA, Martin: *Závěrečná zpráva o opravě varhan v kostele sv. Michaela Archanděla v Řepištích u Frýdku-Místku*. Bílovec 2009.
- WYKREJT, Adrian: *Závěrečná zpráva o realizaci projektu podporovaného Nadací OKD. Oprava varhan v kostele sv. Archanděla Michaela v Řepištích*. Řepiště 2009.

Statistické příručky a přehledy:

- Apoštolská administratura v Českém Těšíně. Stav k 1. lednu 1973*. Český Těšín 1973.
- Apoštolská administratura v Českém Těšíně. Stav k 1. prosinci 1968*. Český Těšín 1968.

- Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis anno reparatae salutis 1941*. Olomucii 1941.
- Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis 1943*. Olomucii 1943.
- Handbuch des Bistums Breslau und seines Delegaturbezirks für das Jahr 1929*. Breslau 1929.
- Handbuch des Erzbistums Breslau für das Jahr 1937*. Breslau 1937.
- Chytilův úplný adresář Moravy a Slezska. I/II. Slezsko*. Praha 1925.
- LUKEŠ, Josef: *Obraz Slezska v číslech*. Praha 1913.
- Obyvatelstvo Slezska a Hlučinska v několika nejdůležitějších směrech na základě sčítání lidu ze dne 15. února 1921 se zvláštním ohledem na předešlá sčítání lidu. S dodatkem. – Die Bevölkerung Schlesiens und des Hultschiner Gebietes in einigen wichtigeren Beziehungen auf Grund der Volkszählung vom 15. Februar 1921 mit besondere Breücksichtigung der vorhergegangenen Volkszählungen. Mit einem Anhang*. Opava – Troppau 1924.
- Historisch-statistische Übersicht über die Verwaltungsbörden, Anstalten und Seelsorgen des Bisthums Breslau*. Real-Handbuch des Bistums Breslau. II. Breslau 1929.
- SCHIPP, Joseph Carl: *Stand des Breslauer k. k. Diözesantheils mit Ende des Jahrs 1820*. Teschen 1821.
- Schematismus des Bisthums Breslau und seines Delegatur-Bezirks für das Jahr 1887*. Breslau 1887.

Zdroje vyobrazení:

Číslo označuje stranu, na níž se vyobrazení nachází, číslo za lomítkem označuje pořadí obrázku na straně.

Instituce:

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu: 18, 24

Český ústav zeměměřický a katastrální v Praze, Ústřední archiv: 11, 34

Farní sbor Československé církve husitské Ostrava-Radvanice: 40, 45, 47

Muzeum Śląska Cieszyńskiego: 22

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě: 27, 28, 36/1, 57, 58

Obecní úřad Řepiště: 12/1, 15, 16, 17, 38, 39, 43, 50/2–3, 51/1–5, 52/1, 63/1–4, 65/1–4, 67, 91, 92, 94/2, 97/2, 98/1–2, 99, 104/2, 107/1, 110/1–3, 111, 121/2, 124, zadní obálka

Římskokatolická farnost Vratimov: 56/1–2, 64/2, 66/1–2, 104/1, 115

Zemský archiv v Opavě: 8, 30/1–2, 35/2, 37/2, 106/2, 118

Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv Frýdek-Místek: 25/1–2, 26, 29, 32, 35/1, 41/1–2, 48, 49, 52/2, 53/1–2, 54/1–2, 94/1, 96/1–2, 97/1, 119/1, 120/1

Autorské fotografie ©:

Brňovják Jiří: 9

Lysek Miroslav: přední obálka, 68, 69/1–2, 70, 71/1–2, 72/1–4, 73/1–2, 74/1–3, 75/1–2, 76/1–6, 77/1–4, 78/1–2, 79/1–2, 80/1–2, 81/1–4, 82, 83, 84/1–2, 85, 86, 87, 88/1–5, 89, 101, 102, 103, 105, 106/1, 107/2, 108/2, 112/1–2, 113/1–2, 114, 116/1–2, 117

Sbírky a fotoarchivy soukromých osob:

Hrdý Jan: 12/2, 13, 122/1–2

Matějková Irena: 108/2, 109

Pavloková Ludmila: 55/1–3, 61, 64/1

Pindur David: 14, 31, 36/2, 46, 50/1, 56/3, 60, 100, 119/2, 121/1

Slíva Václav: 122/3, 123

Wawreczka Henryk: 140

Literatura:

PAPROCKÝ Z HLOHOL, Bartoloměj: *Zrcadlo slavného Margkrabství Moravského*. Olomouc 1593: 19

VAVROUŠEK, Bohumil: *Kostel na dědině a v městečku*. Praha 1929: 37/1, 48/2

Internet: Wikipedie: 20, 33

The Wooden Church of St Archangel Michael in Řepiště

The most important and precious historical building of Silesian village Řepiště is scenic wooden church of Archangel Michael. The first written record about the existence of sacral building in Řepiště is dated back to the year 1496. Originally parochial church passed to Protestants in the mid of the 16th century. The Catholics gained it back in 1654 and the church was allotted to administration of parish office in Šenov. The parish office of Řepiště fell into disrepair meantime; last mention about this building is from 1719. The church was consecrated to St Nicholas until mid 18th century. But already in the first half of the 18th century St Michael Archangel has been venerated as well. This patrocinium prevailed. In 1785 Řepiště became a part of Vratimov's parish and stays its part till today despite of attempt to establish an independent church administration in Řepiště during the WW2.

Present church preserves rather archaic look despite of some construction interventions from the 19th century. This church is a cultural heritage of first class. It presents a timbered one-nave building, oriented longitudinal to the main axis. The church is 15 metres long and 9,7 metres wide. The object has law lining. The construction's top view has the form of four arms cross. Not tall prismatic church tower rises from the front facade as moderate avant-corps. Simple cupola is covered with metal plates and ends by poppy head and simple cross. Two steel bells from 1918 are placed in the belfry. There is a flèche on the saddle-shaped shingle covered roof. When we enter the church through the main entrance from the add on wooden vestibule, our attention catches its white painting and two side altars. The church's inside looks very bright to the contrary of rich paintings in the All Saints Church in neighbouring Sedliště.

Approximately 5 metres high main altar from 1790 is dominated by the image of church patron from 1819. Alongside there are placed two white painted Baroque figures – probably statues of St Peter and Paul. In the extension of the main altar is placed oval oil painting of the original church patron's St Nicholas, probably from the 17th century.

On the right side of the presbytery there is Baroque pulpit, probably from 1790. It is one from the most precious parts of the church furniture. The pulpit has very rich woodcarvings decorated by two painted medallions of St John of Nepomuk (left) and St John Baptist (right) in rocaille stucco cartouches.

There are two side altars in the church – of St James the Greater (on the left side) and of St John of Nepomuk. Both are decorated by paintings from the workshop of Kaspar Schneider from Fryštát (1756–1826). The church walls are decorated by 14 Stations of the Cross from the 19th century with Czech inscription in Schwabacher. One from the greatest jewels of the church is the Baroque organ from 1788, which was purchased for Řepiště from the church in Ustroń near Těšín in 1867. It is a masterpiece of organ builder František Hořčíčka (1745–1800). The organ underwent through restoration in 2008–2009.

The history and present of the Řepiště church is put into the wider context in this publication. The text is about less known stories from the church history, personalities of local native priests and all sacral buildings in the village. The book also highlights other wooden churches in the neighbourhood of Řepiště. The wooden church in Řepiště belongs to the most important monuments in the Region Silesian Gate.

Letecký pohled na dřevěný kostel sv. Michaela archanděla v Řepištích, 2. května 2008

Dřevěný kostel svatého Michaela archanděla v Řepištích

PhDr. David Pindur, Ph.D.

Překlad resumé do anglického jazyka: Mgr. Hana Šústková, Ph.D.

Vydala Obec Řepiště ve spolupráci s Regionem Slezská brána za finanční podpory Moravskoslezského kraje

Grafická úprava: Image studio s.r.o.

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

ISBN 978-80-260-5170-1